

HEBREJSKÉ PORODNÍ BÁBY

VSTUPNÍ SLOVA

Ve jménu Boha Otce, Syna i Ducha svatého. Amen

Hlahol Bohu celá země! Pějte žalmy k slávě jeho jména, jeho chválu širte chvalozpěvem. Řekněte Bohu: Jakou bázeň vzbuzují tvé činy! Ať se ti klaní celá země a zpívá ti žalmy, ať zpívá žalmy tvému jménu! (Ž66,1–4) Amen

PÍSEŇ č. 260 Otče všemohoucí

MODLITBA

Hospodine, Pane a Bože náš! Děkujeme ti za dobré poselství adventu. Opět smíme slyšet, že ve svém Synu Ježíši Kristu přicházíš mezi nás. A my plní úžasu tomu příběhu nasloucháme. Slyšíme slova o tvé dobrotě a lásce, o tvém milosrdenství. Slyšíme slova o odpuštění a o naději pro všechny hříšníky. Slyšíme slova o tvé náklonnosti k nám lidem i k celému stvoření. Stále znovu jen žasneme nad poselstvím těchto adventních dnů. Jak jsi pro nás nepochopitelný, jak jsi jiný. Jak velice nás přesahuje tvá láska k nám. Nikdy jí do důsledku nepronikneme, nikdy ji neprobádáme.

Před tebou a před tvým dílem spásy budeme napořád stát jen plní posvátné úcty a tichého úžasu.

K nám – nehodným – ses, Bože, sklonil. Nám vzdáleným ses rozhodl být nablízku. A své dílo spásy v Ježíši Kristu jsi nám otevřel. Dal jsi nám poznat vše, co pro nás konáš. Probudil jsi v nás víru a my ti nyní společně děkujeme za vše, co jsi pro nás vykonal a stále konáš. Nic jsme ti nedali a ty jsi nám dal všechno. Život, zdraví, sílu, čas, dary hmotné i duchovní. Ale také víru, naději, lásku.

V Kristu jsi přišel mezi nás a ukázal jsi nám, jaký je Bůh. Pro tvou lásku k nám chceme nyní i my přicházet k tobě. Tobě chceme otevírat své nitro a prosíme, abys je naplnil. Promluv k nám ze stránek

Písma, oslov nás, posilni naši víru. Požehnej těmto bohoslužbám, požehnej i celé své církvi, která se dnes shromažďuje, aby tě oslavovala. Všemohoucí Bože, naplň nás adventní radostí, nadějí i pokojem.

Amen

ČTENÍ PÍSMATA SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Marka, z kapitoly 1., od verše 1. do 8.:

Počátek evangelia Ježíše Krista, Syna Božího...

PÍSEŇ č. 367 Studně nepřevážená

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je základem kázání, je z Druhé knihy Mojžíšovy, z 1. kapitoly, od verše 8. do 21.:

V Egyptě však nastoupil nový král, který o Josefovi nevěděl...

V Egyptě nastoupil jiný král, tak začíná náš příběh. Situace se změnila. A z Izraelců, kteří za Josefa pobývali v Egyptě jako hosté, se najednou stali otroci, kteří museli pracovat na faraonových stavbách. My ale dobře víme, že v pozadí toho zotročení byly také faraonovy obavy. Říkal si: Izraelci jsou stále početnější a zdatnější. Přibývá jich, roste nenávisť. A je jen otázkou času, kdy dojde k nějaké vzpouře. Tomu chtěl zabránit. I povolal k sobě hebrejské porodní báby a nařídil jim: Když budete napříště pomáhat u porodu, zaříd'te to tak, aby v případě, že to bude chlapec, porod nepřežil. Jak to uděláte, je už na vás. Ale celý ten lid musí pomalu, pozvolna vymřít!

Hebrejské porodní báby. S nimi máme dnes prožívat další část adventu. Byly to ženy staré a zkušené, které už měly něco za sebou? Anebo se porodnickému umění sotva vyučily? Kdo ví? Zatímco jméno faraona neznáme, a ono je to vlastně jedno, protože nakonec jsou všichni takoví zbožštělí tyrani stejní, tak jména hebrejských porodních

bab nám Bible zachovala. Šifra a Púa. Česky: Krása a Jas. To, co ty dvě ženy dělají, je krásné. Vyzařuje z nich a z jejich jednání jas. Anebo to můžeme říct jinak: Na těch dvou ženách je krásné právě to, že je jim od počátku jasné, co mají dělat. A my z jejich počínání můžeme do dnes zaslechnout i kus adventního poselství.

Ony dvě se totiž rozhodly, že za žádnou cenu faraonův příkaz nevyplní. Nebudou chlapce zabíjet. Naopak – dovolí a všemožně budou napomáhat tomu, aby se děti rodily. Třeba se mezi těmi chlapci narodí zrovna ten, který jednou, až vyroste, izraelský lid z Egypta vysvobodí. Prostě Šifra a Púa se rozhodly, že udělají vše, co bude v jejich silách, aby se takový Zachránce lidu mohl narodit. Dovolit dítěti, aby se narodilo – takové je poselství adventu v dnešním příběhu. Co všechno při tom ale musely zvažovat? Co se jim asi honilo hlavou?

Tak za prvé, ony se rozhodly, že tomu tlaku ze strany faraona odolají. Jistě, chtělo to velikou odvahu. Neuposlechnout příkaz a jednat podle vlastního rozumu. Odporovat faraonovi. Odolat tlaku – tlaku tyrana, tlaku doby, tlaku společnosti, to není snadné. Odolat tlaku, který nechce, aby se dítě narodilo. Ale nejsme v podobné pozici i my dnes? Jistěže, fyzicky nám faraon nehrozí! Ale během adventu i Vánoc jsme přece také vystaveni všemožným tlakům, které to betlémské dítě chtějí pohřbit. Je tady nebezpečí vnější: Tlak komerce, folklóru. Vánočního sentimentu. Ale ještě více je tady nebezpečí vnitřní: Řekněme: ten egyptský faraon „v nás samých“, který nepřeje dítěti. Který o ně nestojí. Nedostatek času, touhy, ztišení a sebekázně. Chce to velkou odvahu a velikou vnitřní sílu, postavit se na odpor všem takovým tlakům, které chtějí to dítě zadusit. Šifra a Púa se rozhodly, že budou zápasit o to, aby se všechny děti narodily, a mezi nimi možná i to jedno dítě s velkým „D“.

S tím souvisí další věc. Ony měly odvahu být jiné. Nechtějí se faraonovi zalíbit. Ani nechtějí plout s většinou. Možná, že egyptské porodní báby by faraona uposlechlly. Ale ony jsou Hebrejky. Jsou jiné. Nehledí ani na vlastní prospěch. Jejich rozum jim prostě velí postavit se hlouposti na odpor. Kdyby uposlechlly, mohly se mít v Egyptě dobře. Možná by je čekal, moderně řečeno, kariérní růst. Takhle si přidělávají jen problémy. Budou nejen terčem pomluv a odsudků. Ale hlavně, celá ta akce je může přijít pěkně draho. Ale ony se nebojí být jiné.

Tak moc chtějí, aby se židovské děti rodily. Není náhodou i toto poselstvím adventu a Vánoc? Abychom se nebáli být jiní? A šli vlastní cestou, kterou považujeme za správnou, přestože ji s námi většina společnosti nesdílí? Ano, je to tak. Advent je také o tom, zda máme odvahu být jiní. Není to tak dávno, kdy i u nás člověku za tu jinakost hrozily všemožné postihy! Naštěstí se to změnilo. Dnes nám hrozí snad už jen to nepochopení nebo posměch.

Ony ty porodní báby, Šifra a Púa, před námi otevírají téma konformity. Jak moc a v čem jsme ochotni se přizpůsobit. Abychom nevyčnivali, abychom neprovokovali, abychom nebudili pozornost. To je důležité téma, a jistě se hodí i do adventu. Jak moc a v čem se my křesťané svému okolí přizpůsobujeme. A kdy a v čem jsme zase jiní. A to třeba i za cenu jistého rizika nebo nepřijetí.

A ještě další věc nám ty ženy říkají. Tím, jak se rozhodly zachovat, nám ukazují, jak moc myslí na druhé. Vždyť je samotné to mohlo stát život. Kdyby je někdo udal, sotva by ve zdraví vyvázly. Ale ony tak moc mají na mysli dobro druhých, že se rozhodly riskovat. Někdo by snad mohl říct: Proč to dělají? Co z toho mají? Je to jen projev jejich solidarity a lásky k lidem? Ne! Tady jde o víc! Čteme, že porodní báby Šifra a Púa se bály Boha. Proto tak jednaly. Ale pozor! To „bály se“ musíme číst jinak, než že měly strach. Ony strach měly – a to z faraona. Ale zároveň se bály Boha, tedy žily v bázni Boží. Strach a bázeň je něco jiného. A právě proto, že žily v bázni Boží, tak se rozhodly neuposlechnout faraonova příkazu. Právě proto, že žily v bázni Boží, měly na mysli dobro druhých. Právě proto, že žily v bázni Boží, stály na straně života a ne smrti. Ta jejich solidarita byla projevem jejich víry. Vždyť Bůh je přece dárcem života! Měly by ho ony teď snad ubíjet? Do cesty smrtícímu rozkazu se postavila jejich víra. Víra, která ví, že lépe jest poslouchati Hospodina než člověka.

To je na celém příběhu snad nejdůležitější. Právě proto, že se bály Boha, jsou ochotné se postavit na odpor. Obyčejný lidský rozum spojený s bázní Boží dokáže s člověkem udělat velké věci. Dvě obyčejné porodní báby si řeknou: Ať nám ten faraon se svými příkazy vleze na záda! Když se spojí rozum a bázeň Boží, to se potom člověk stává samostatným, odpovědným tvorem. Který nemusí jen slepě poslouchat a plnit to, co panovník žádá. Proto se ty dvě obyčejné ženy neza-

lekly a nám tak daly příklad, že jen Bohu samotnému se máme klanět a jeho samotného máme poslouchat.

A tak teď Šifra a Púa – plny bázně Boží – stojí uprostřed. Mezi faraonem, Egyptem, tou zemí nesvobody, hříchu na jedné straně a Božím lidem, zotročeným, čekajícím na vysvobození z pout otroctví na straně druhé. Stojí jakoby uprostřed, mezi dvěma naprosto odlišnými světy. A mají se stát nástrojem jedné strany k vyhlazení strany druhé. Kam se přidají? Ke komu se přikloní? I to je adventní otázka. Kde je tvé místo, člověče? Jak s tím časem teď naložíš? K čemu se přikloníš? Šifra a Púa si musí odpovědět: Budu brzdou, nebo motorem? Budu dusit, nebo rozfoukávat? Budu světlem, nebo temnotou? Rozhodly se, a dobře se rozhodly. A právě v tom svém jednání teď ukazují cestu. A ukazují jakoby za sebe.

Tady se velice podobají Janu Křtiteli. Který také nestrhal pozornost na sebe samotného. Ale ukazoval od sebe ke Kristu. Přesně toto dělají Šifra a Púa. Nejde jim o to, aby se snad o nich mluvilo. Aby se staly slavnými a opěvovanými. Nejde jim o to, aby jim lidé děkovali a velebili je. Jde jim o to, zachránit lid. Dát lidu budoucnost. Dát lidu šanci na přežití. A dělají to právě v té víře, že když nechají chlapce naživu, tak třeba se mezi nimi jednou najde některý, který by se postavil do čela celého zástupu. Šifra a Púa ještě nic nevědí o Mojžíšovi. A o tom, že právě on se jednou stane vysvoboditelem z egyptského otroctví. Kdyby těch dvou nebylo, byl by Mojžíš? Takže tím, co dělají, odkazují už teď k němu. A vlastně tak tomu vysvobození připravují cestu. Jako by říkaly: My děláme jen něco, na co stačíme, ale za námi přichází někdo větší, než jsme my. Zatím ho neznáme, ale jistě přijde a vás všechny vysvobodí. Přesně tak, jak to říkal Jan Křtitel. Není to i náš úkol během adventu? Stát na straně života, dělat to málo, co dokážeme, a při tom všem ukazovat na Krista, který jediný je Záchráncem? Šifra a Púa jsou v tom svém odvážném jednání nádhernými posly víry a naděje. Dovolí, aby se dítě narodilo. Přesně tohle je i náš úkol během adventu. Dovolit, aby se betlémské dítě narodilo! Amen

MODLITBA

Hospodine, děkujeme, že kvůli nám a pro naši spásu se Kristus narodil. On je tím dítětem, které vysvobodí člověka z otroctví hříchu. Prosíme, otevírej nám pro to oči i srdce. A dej, ať mu nebráníme k nám přijít. Amen

PÍSEŇ č. 262 Vítej, Jezu Kriste (1–4)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Svatý a dobrý Bože! Tvůj Syn Ježíš Kristus se narodil, aby nás vysvobodil z pout hříchu.

Prosíme, dej, abychom v síle Ducha svatého odolávali všem tlakům, které by chtěly toto poselství evangelia odstranit nebo jakkoli překrýt.

Prosíme o to, abychom se v přítomném adventním čase dokázali soustředit a upnout k jádru vánočního evangelia.

Prosíme také o sílu a odhodlanost, abychom se nebáli být jinými lidmi a věrně se k tobě hlásili i tam, kde je zvěst o tobě odmítána.

Prosíme, abys nám dával zdravý rozum i bázeň Boží. Abychom v bázni před tebou žili své dny i konali svou práci.

Prosíme o to, abychom byli tvými dobrými svědky v tomto světě. Dej, abychom vždy stáli na straně života a byli posly naděje.

Prosíme o to, aby se svědectví evangelia dále šířilo. Aby tak rostl počet těch, kteří se k tobě hlásí a v důvěře obracejí.

Prosíme, aby se v tomto adventním čase s tebou setkali všichni, kteří se po tobě ptají, kteří tebe hledají.

Prosíme však i za ty, kteří na tvůj příchod nečekají. Modlíme se za ty, kteří v tebe nevěří nebo od tebe odešli, na tebe zapomněli.

Prosíme za ty, kteří v nadcházejícím čase budou prožívat těžké dny. Přimlouváme se za osamělé, ztrápené, nemocné i bezradné. Také za ty, kteří prožívají advent v hádkách, v rodinných konfliktech, v osobních nebo partnerských krizích.

Prosíme za naše rodiny a naše domovy. Za děti i vnoučata.

Prosíme za tento sbor, za toto město, za naši společnost i za celou naši zemi.

Smiluj se nad námi, dobrý Bože, a slyš nás, když společně k tobě voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Bylo tu pravé světlo, které osvěcuje každého člověka; to přicházelo do světa. Na světě byl, svět skrze něj povstal, ale svět ho nepoznal. Přišel do svého vlastního, ale jeho vlastní ho nepřijali. Těm pak, kteří ho přijali a věří v jeho jméno, dal moc stát se Božími dětmi. Ti se nenarodili, jen jako se rodí lidé, jako děti pozemských otců, nýbrž narodili se z Boha. A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. (J 1,9–14a)

POŽEHNÁNÍ

Ať Hospodin ti žehná a chrání tě, ať Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv, ať Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 360 My čekáme, kdy zavítáš

PROČ ZROVNA V BETLÉMĚ

VSTUPNÍ SLOVA

Když lidé slyšeli Ježíšova slova, mnozí ze zástupu říkali: „To je skutečně ten Prorok!“ Druzí prohlašovali: „Je to Mesiáš!“ Jiní namítali: „Což přijde Mesiáš z Galileje? Neříká Písmo, že Mesiáš vzejde z potomstva Davidova a z Betléma, odkud byl David?“ Tak došlo v zástupu kvůli němu k roztržce... Někteří o něm svědčili: „Ještě nikdy nikdo takto nemluvil!“ Farizeové jim na to řekli: „Dali jste se svést! Uvěřil v něj snad někdo z předních mužů? Jen tahle chátra, která nezná zákon. Hleďte v Písmu a uvidíte, že z Galileje žádný prorok nikdy nepovstane!“ (J 7,40–52)

PÍSEŇ č. 278 Velebme vždy s veselím

MODLITBA

Hospodine, Pane náš, ty jsi Pánem všeho stvoření a převyšuješ každou naši představu a pomyslení. A přece jsi nás měl tak rád, že jsi mezi nás přišel jako obyčejný člověk. Neměl jsi žádné výhody ani výjimky. Narodil ses jako každé jiné dítě. Přišel jsi na svět ve studené stáji a musel ses skrývat před nepřáteli. Nikdo tě nevítal, kromě několika pastýřů.

Svým narozením jsi nám, Pane, ukázal, že i docela obyčejný život – život plný starostí, práce a bezvýznamnosti – může být krásný a požehnaný. Děkujeme ti, že ses k nám v betlémském dítěti přiznal a přijal jsi na sebe náš každodenní úděl. Ty víš, jak často si připadáme opuštění a zklamání. Pochybujeme o sobě, o světě i o tobě. Připadáš nám příliš vzdálený a cizí.

Ale dnes smíme slyšet, radostnou novinu: Bůh se stal člověkem. Bůh vzal na sebe lidské starosti a chce žít na této zemi spolu s námi. Dej, prosíme, ať se na to dovedeme spolehnout, až budeme

sami a bude nám smutno. Dej, ať stále myslíme na to, co všechno jsi pro nás obětoval a opustil, a jak blízko jsi každému z nás. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Matouše, z kapitoly 2., od verše 1. do 18.:

Když se narodil Ježíš v judském Betlémě...

PÍSEŇ č. 293 Čas radosti, veselosti

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které je i základem kázání, je z Evangelia podle Matouše, z kapitoly 2., od 3. do 6. verše:

Herodes svolal všechny velekněze a zákoníky lidu a vypytaval jich, kde se má Mesiáš narodit. Oni mu odpověděli: „V judském Betlémě; neboť tak je psáno proroka: A ty Betléme v zemi judské, zdaleka nejsi nejmenší mezi knížaty judskými, neboť z tebe vyjde vévoda, který bude pastýřem mého lidu, Izraele.“

Milí bratři a milé sestry! Ačkoli Matouš i Lukáš popisují Ježíšovo narození v detailech odlišně, v jednom se shodují. Náš Spasitel se narodil v judském Betlémě. Z malého městečka, které je vzdáleno od Jeruzaléma pouhé dvě hodiny chůze, se díky evangeliím stalo brzy vyhlášené poutní místo. Snad již ve 2. století tu ukazovali jeskyni, kde se Ježíš narodil. Nad ní pak vyrostla ve 4. století starokřesťanská bazilika, jejíž část se zachovala dodnes. Nad místem údajného Ježíšova narození, které se dnes nachází v podzemí, je veliká stříbrná hvězda, kterou někteří poutníci líbají, jiní se jí v úctě dotknou a všichni se u ní nakonec vyfotografují.

Cílem evangelistů však nebylo učinit z Betléma poutní místo. Betlém jako místo Ježíšova narození má význam především teologický. Je to důležité pro nás a pro naši víru. Vynikne to zejména ve srov-

nání s Nazaretem, kde Ježíš později vyrostl. Nazaret byla vesnice, která nehrála v dosavadních příbězích Božího lidu žádnou roli. Nazaret je významný právě svou bezvýznamností.

Za to Betlém je jako místo Ježíšova narození víc než výmluvný. Asi tak, jako kdyby se někdo z nás narodil na Řípu, na Velehradě nebo u Lipan. Některá místa jsou totiž natolik spojená s určitou tradicí, že to nelze přehlédnout. Jestliže se Ježíš narodil v Betlémě, pak v tom byl Boží záměr. Je tím předznamenáno Ježíšovo poslání i úkol. Betlém jako místo narození nám říká, co smíme od Ježíše čekat. Ptejme se tedy: Proč právě Betlém a ne třeba Jeruzalém či jiné město. Proč si Bůh už kdysi dávno ústy proroka Micheáše jako místo narození svého Syna vybral právě toto malé městečko.

Vyhledáme-li všechna místa, kde se v Bibli mluví o Betlému, najdeme jich ve Starém zákoně asi čtyřicet, v Novém zákoně asi deset. To je na tak malou vesnici víc než dost. Mají ta místa něco společného? Mají nějakou spjitost s tím, co Ježíš později konal a jak žil? Můžeme zde nalézt tři myšlenky, které spojují Betlém a Ježíše a dávají tak Vánocům hlubší a zásadnější smysl.

Betlém je v první řadě místem, kde lidé ztráceli naději, ale pak ji právě na tomto místě s Boží pomocí znovu našli. Poprvé se v Bibli mluví o Betlému, když na Ráchel přijdou porodní bolesti a ona umírá v Jákobově náručí. Dítěti, které se jí přitom narodí, dává umírající matka smutné jméno: Dítě zkažy. Ale Jákob, který Ráchel miloval nejvíc ze všech svých žen, se tomu brání a se slzami v očích říká: „Ne, to nebude dítě zmaru. To dítě se bude jmenovat Benjamin – dítě štěstí a zdaru.“ Bylo to právě v Betlémě, kde Jákob uvěřil, že i tam, kde nás život srazí na kolena a ztrácíme, co jsme milovali, je možné doufat a čekat na Boží pomoc.

Později čteme, jak v době velikého hladu odchází z Betléma muž jménem Elkána a bere s sebou své dva syny a manželku. Všichni tři muži tam daleko v pohanské zemi umírají a do Betléma se vrací jen nešťastná vdova Noemi. Má však s sebou mladou snachu – Rút moábskou. Ta opustí svou moábskou rodinu a přichází do Betléma, aby tu zcela nečekaně našla štěstí, manžela a trvalé přijetí do společenství Božího lidu. Opět tedy vidíme Betlém nejprve jako místo zoufalství

a hladu, odkud lidé utíkají, ale současně i jako místo, kam se nakonec vracejí, aby tu našli nový domov a požehnání.

Mezi příběhy, které začínají smutně, ale končí nadějně, patří i ten hrozný masakr, kterého se na nevinných betlémských dětech dopustí Herodes, když marně pátrá po dítěti, v kterém vidí ohrožení své moci a vlády. Betlémské matky pláče a truchlí tak hlasitě, že jejich nářek je slyšet až v dalekém Ráma, a nedají se utiшит. A přece nebyla smrt jejich dětí marná. Zatímco Herodes si myslí, že se zbavil mocného konkurenta, Ježíš v Mariině náručí uniká Herodovu běsnění, aby se stal zachráncem a vykupitelem celého světa, tedy i těch nebohých betlémských dětí.

Jistě, nejsou to zrovna idylické vánoční příběhy, ale o to cennější je pro nás jejich význam. Ježíš ve spojení s místem zvaným Betlém je znamením, že nám Bůh o Vánocích dává naději, která je s to obstát proti každému zklamání. Vánoce nejsou žádná laciná a líbivá pohádka. Je to naděje v beznaději, víra v zoufalství, život proti smrti. Betlém symbolizuje místo, kde člověk prožívá ta nejhorší zklamání – a přece právě tady, v Betlémě, nachází díky Bohu odvahu a sílu, aby se zlu postavil a dočkal se věci podivuhodných a dobrých.

Dokud se člověku daří a nic mu neschází, má často dojem, že Krista nepotřebuje. Mnoho lidí dnes víru sice docela neopouští, ale udržují ji pouze na nejnižším stupni. Asi tak, jako když necháme v plynových kamnech hořet pouze plamínek. Ano, mnozí z nás mají víru staženou na sporo. A dokud venku nemrzne, zdá se, že to stačí. Ale když člověku onemocní dítě nebo žena, když nám najdou rakovinu, když se nám rozpadne rodina nebo nás vyhodí z práce, tehdy člověk ocení, že se umí modlit a že ví o kostele a lidech, ke kterým může přijít pro naději a povzbuzení.

Ale je-li tomu tak, proč si necháváme Boha jen pro tyto těžké chvíle? Bůh přece nedává jen poslední útěchu! Nepomáhá jen nemocným – ale i zdravým, silným a úspěšným. Každému člověku nabízí radost, sílu, odvahu a štěstí. Řada biblických příběhů spojená s Betlémem říká: Bůh pomáhá i v té největší nouzi a krizi. Tím spíš stojí za to žít ve víře každý den a každou hodinu. Nejen když se mraky zatáhnou, ale i tehdy, když svítí sluníčko. Vždyť díky Bohu může být naše radost ještě větší, naše nadšení trvalejší a naše síla mnohem soustředěnější.

Druhý důraz, který je v biblických vyprávěních s Betlémem spojen, je jeho nepatrnost a bezvýznamnost. To, co se dělo v Betlémě, mocní tohoto světa vždycky přehlíželi a nebrali vážně. Zatímco král Saul lpí na své moci a slávě, do Betléma přichází Samuel, aby tu našel budoucího krále Izraele. Hlava rodiny, otec Izai, mu předvádí svých sedm synů, ale ani jeden z nich není člověkem, který by před Bohem obstál. Nakonec se zjistí, že chybí ještě jeden, osmý, nadpočetný syn, který nebyl ani pozván. Teprve když tento přehlížený pasáček ovcí jménem David přijde, pozná Samuel, že je to vyvolený král, a požehná mu uprostřed překvapené rodiny. Podobně i prorok Micheáš zdůrazňuje, že Betlém patří mezi nejmenší judská města. Je tak malý, že tam není ani dost mužů, aby sestavili vojenský oddíl. A přece právě zde se narodí ten, který nám všem daruje vítězství.

Jinými slovy – Pán Bůh většinou pracuje tam, kam není upřena pozornost lidí. Když Bůh činí nové věci, nebývá to v televizních zprávách a nepišou o tom ani v Lidovkách. Děje se to někde na periferii našeho zájmu. Na místech, která považujeme za nezajímavá, mezi lidmi, kterých si nevážíme, v oblastech, které nám jsou cizí. Pán Bůh má zvláštní zálibu v skrytosti, nenápadnosti a neokázalosti. Právě tam, kde bychom to nejméně čekali, tam, kde církve neroste ani nestaví nové kostely, tam, kam nejezdí žádné návštěvy ani exkurze – tam Bůh tvoří něco nového a nadějného.

Tím se však otevírá šance právě pro nás, obyčejné lidi. Pro takové, jako byla Marie a Josef, pro takové, jako byli betlémští pastýři a galilejští rybáři. Vánoce nás zvou, abychom se nepodceňovali pro svou bezvýznamnost a očekávali velké Boží divy právě mezi námi, obyčejnými lidmi. Ježíšovo narození v Betlémě je jako směrovka, která říká: Chceš-li vidět Boha, obrať svou pozornost k obyčejným věcem a nenápadným lidem. Právě tam objevíš, jak mnoho nám v nich Bůh dává.

Třetí téma, které je spojeno s městečkem Betlémem, je motiv putování. Ať čteme kterékoli biblické místo, kde se mluví o Betlému (např. Sd 17 a 19), skoro vždycky tam někdo někam putuje. Pořád se mluví o hostech, noclehu, nočním vstávání a cestování. Jako kdyby se ti lidé nemohli v Betlémě usadit a stále se někam vydávali na cesty. Konec konců ani Ježíš se tam nezdržel a po několika dnech Betlém

opouští. A přitom Betlém znamená dům chleba, dům plodnosti, dům požehnání.

Je v tom zvláštní rozpor a paradox. Kdo z nás by nechtěl bydlet v domě, kde je hojnost chleba? A přece se odtud všichni stěhují někam jinam. A my také – pořád někam putujeme a něco hledáme. Mnozí z nás již poznali, jaké to je, být odněkud vyhnán, nebo být někde nezván. Vánoční příběh z Betléma nám říká: Lidský život vždycky byl a bude cesta, na které si člověk nemůže být ničím jistý. Všechno můžeme ztratit. Všechno se může zhroutit.

Ale je tu i dobrá zpráva. Během našeho putování se k nám kdosi přidal. Je také poutník – stejně jako my. Ani on nemá, kde by hlavu složil, nic nemá zajištěné. Ale protože ten poutník je Bůh sám, stává se naše putování rázem něčím nadějným a požehnaným. Už v tom nejsme a nikdy nebudeme sami. Bůh putuje tímto světem spolu s námi. A všude, kde je s námi Bůh, tam jsme doma a v bezpečí, i kdybychom tam byli poprvé, nebo tam třeba i byli bití.

Jestliže se Boží syn narodil v Betlémě, pak to znamená, že se Bůh neusadil na žádném pevném místě. Není třeba ho hledat ve výšinách ani v hlubinách. Bůh není nedosažitelný ani nepřístupný. Narozením v Betlémě se Bůh vzdal své tajemnosti a vydal se spolu s námi na cestu. Dobrovolně s námi sdílí naši nejistotu, snáší nebezpečí, hledá si místo na nocleh a nepohrdne ani stájí. Díky tomu se však všude – i v té nejhorší díře – můžeme cítit stejně bezpeční a klidní jako doma. Už nikdy a nikde nebudeme sami. V nemocnici, ve vězení, před soudem, ba dokonce ani v hrobě nejsme opuštěni. Na každém místě, kam nás život zanese, se mohou díky Bohu dít podivuhodné věci. Kdo se umí ztišit, ten dřív nebo později zaslechne zpěv andělů i tam, kde by to nejméně čekal. Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj, Bůh má v lidech zalíbení!

Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, děkujeme ti, že jsi přijal naši zem jako svůj domov. Děkujeme ti, že se ničemu, co nás trápí a bolí, nevyhýbáš. Děkujeme ti, že nikdy a nikde nemusíme být sami, když ti podáme ruku

a necháme se tebou vést. Děkujeme ti, že i v té nejtěžší chvíli zůstává naděje, o kterou se můžeme opřít. Amen

PÍSEŇ č. 277 Noc ke konci se kloní

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste! Prosíme tě za všechny, kteří nemají střechu nad hlavou, trpí hladem a jsou stále na cestách. Dej, ať se brzy setkají s těmi, kteří jim mohou a chtějí pomoci.

Prosíme za ty, kteří ztratili své životní jistoty. Dej, ať znovu najdou práci, pevné vztahy a naději, že život může být krásný.

Prosíme tě za ty, kteří jsou opuštěni a mají pocit, že je nikdo nemá rád. Dej, ať poznají, jak velická a mocná je tvá láska a věrnost.

Dej sílu nemocným, aby se s důvěrou svěřili svým lékařům a statečně snášeli své bolesti.

Prosíme za vězněné, aby – až vyjdou na svobodu – mohli začít nový život.

Prosíme tě i za všechny, kterým zdánlivě nic nechybí, aby nepřestávali být vděční a pokorní.

Pomoz, Pane, všem, jejichž víra se v průběhu let kamsi vytratila. Dej nám všem poznat, jak uzdravující je tvá láska. Jak mnoho zmůže a dokáže ten, kdo ti věří.

Dej, ať se tu můžeme setkávat i příští rok a nalézat tu tvou pomoc a sílu, kterou tolik potřebujeme, abychom mohli překonat zklamání, samotu a sobectví.

Vyslyš nás, když nakonec společně voláme slovy, která jsi nás naučil: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Abraham uvěřil a měl naději, kde už naděje nebylo. Díky tomu se stal otcem mnohých národů. Neochabl ve víře, i když pomyslel na své neplodné tělo – vždyť mu bylo asi sto let. Věděl, že

Sára již nemůže mít dítě, a přece nepropadl pochybnosti o Božím zaslíbení, ale posílen vírou vzdal čest Bohu v pevné jistotě, že Bůh je mocen učinit, co zaslíbil. A bylo mu to počítáno za spravedlnost. To však nebylo napsáno jen kvůli němu, nýbrž také kvůli nám, jimž má být započteno, že věříme v toho, který vzkřísil z mrtvých Ježíše, našeho Pána, jenž byl vydán pro naše přestoupení a vzkříšen pro naše ospravedlnění. (Ř 4,18–25)

POŽEHNÁNÍ

Stále musíme děkovat Bohu, že nás vyvolil ke spáse a posvětil svým Duchem a vírou, abychom měli účast na slávě našeho Pána Ježíše Krista. Nuže tedy, stůjte pevně a držte se toho svědectví, které vám bylo odevzdáno, ať už slovem nebo písmem. Sám pak náš Pán Ježíš Kristus a Bůh náš Otec, který si nás zamiloval a ze své milosti nám dal věčné potěšení a dobrou naději, nechť povzbudí naše srdce a dá nám sílu ke každému dobrému činu i slovu. Amen

PÍSEŇ Č. 299 Ó ty radostný čase vánoční

KONEC OBČANSKÉHO ROKU

VSTUPNÍ SLOVA

Vítám vás v tomto shromáždění a zdravím vás apoštolským pozdravem:

Milost našeho Pána Ježíše Krista s duchem vaším. (Ga 6,18)

Já jsem Alfa i Omega, totiž počátek i konec, praví Pán, který je a který byl a který přijíti má, ten Všemohoucí. (Zj 1,8) Amen

PÍSEŇ č. 549 Chvaliž Hospodina

MODLITBA

*Hospodine, slyš modlitbu mou a volání mé přijdi k tobě.
(Ž 102,2)*

Pane Bože, ty udržuješ svou mocí celý svět. Ty jsi svou milostí držel v uplynulém roce také nás. Bez tebe bychom nebyli obstáli.

Nyní stojíme před tebou jako před Soudcem svého jednání. Tvé oči jsou pronikavější než všechny paprsky a přístroje, které se snaží zjistit, co se v člověku děje. Víme, že na naší straně nacházíš mnoho nepěkného. Proto tě prosíme o odpuštění a další trpělivost s námi.

Odpusť, že jsme vždy nerozeznávali, co je v našem životě opravdu cenné. Odpusť, že jsme byli tolikrát nespokojeni. Odpusť, že jsme hledali jistoty jinde než u tebe. Odpusť, že jsme ti nebyli dost vděční. Zbav nás laskavě břemene těchto našich vin. Neopouštěj nás, ale zůstaň s námi tak věrně jako dosud. Amen

ČTENÍ PÍSMY SVATÉHO

Z Písma svatého poslyšte z Druhé epištoly apoštola Pavla Korintským, z 11. kapitoly oddíl od druhé poloviny verše 23. do verše 28.:

Namáhal jsem se usilovněji...

PÍSEŇ č. 571 Ó pracuj, dřív se schýlí

KÁZÁNÍ

Dnes se společně zamyslíme nad 13. a 14. veršem z 3. kapitoly Pavlova dopisu do Filipis:

Bratři, já nemám za to, že jsem již u cíle. Jen to mohu říct: Zapomínáje na to, co je za mnou, upřen k tomu, co je přede mnou, běžím k cíli, abych získal nebeskou cenu, kterou je Boží povolání v Kristu Ježíši.

Stojíme na časovém rozmezí, kdy se uzavírá jedna kapitolka našeho života a před námi – jak se říkává – leží další, dosud nepopsané stránky. Můžeme se tedy v této chvíli zadívat dozadu i dopředu. Touto schopností zamýšlet se nad minulostí i budoucností se člověk liší od jiných vyspělých tvorů. Zvíře žije jenom přítomností. Zdá-li se nám, že někteří tvorové vzpomínají na minulost a plánují budoucnost, je to jenom zdání. Je známo, že třebaš veverka, sysel nebo i někteří ptáci si jakoby prozíravě ukládají zásoby potravy a potom z nich přežívají nepříznivé období. Vypadá to prozíravě, ale ve skutečnosti je to záležitost mechanických instinktů a bezděčné paměti. K takovému počínání nevedou tyto tvory úvahy o tom, co bylo a co bude, ale vrozené zděděné pudy. Na rozdíl od zvířat je člověku od Boha dáno, že se může podrobně vracet k minulosti a soustředěně přemítat o tom, co teprve bude. To učiníme nyní i my.

Nejprve si tedy položíme otázku, **jak se máme stavět k tomu, co je za námi.** K minulosti se můžeme stavět s pokáním. To může znít dost archaicky, zastarale. Dnes se pokání, jak se říká, „nenosí“ a běžně se o něm nemluví. Jakousi náhradou za pokání bychom v moderní řeči snad našli ve slovu sebekritika. Ono to však zdaleka není totéž. Sebekritika může znamenat, že člověk prostě připustí, že nejednal správně. Takové sebehodnocení můžeme provést soukromě, jen ve své vlastní mysli, nebo také před druhými. Formální a zpravidla neupřímnou ve-

řejnou sebekritiku prováděli lidé třeba v dobách komunismu, zvláště v období tzv. normalizace – nejednou dokonce pod nátlakem. Pokání je však daleko hlubší než povrchní sebekritika. Pokání znamená, že odložíme všechny iluze o sobě a hluboce se zamyslíme nad tím, jak si stojíme před samotným Bohem. Z Písma svatého známe spoustu lidí, kteří se takto káli a vyznávali svá pochybení. Byl to třeba král David, který zcela nekrálovsky pokorně vyznal: *Proti tobě samému jsem zhřešil, spáchal jsem, co je zlé ve tvých očích* (Ž 51,6). Stejně tak před Kristem odložil stud a přetvářku vrchní celník a šizuňk Zacheus a provedl veřejné pokání (L 19).

My jsme se snad v končícím roce nápadných hříchů nedopouštěli, ale přesto si také určitě vybavíme situace, kdy jsme se nechovali správně. *Všichni mnoho chybujeme*, připouští Jakubova epištola (3,2). Skličující a zahanbující nejsou ale jen vzpomínky, v čem jsme se zachovali vyloženě špatně, ale též vědomí, že jsme propásli nezanedbatelné množství možností a příležitostí, kdy jsme mohli jednat lépe, čestněji, pravdivěji, obětavěji a statečněji. Navíc jsme možná propadali myšlenkám a pocitům, které se dost dobře neslučují s životem Kristových vyznavačů – totiž rozmanitým nedověrným strachům, pocitům ukřivděnosti, ale i tvrdým soudům o některých bližních. Proto je konec roku velice vhodnou příležitostí, abychom udělali to, co žalmista, který se rozhodl: *Vyznám Hospodinu své nevěrnosti* (Ž 32,5).

Na minulost však můžeme vzpomínat s vděčností. V páté knize Mojžíšově (8,2) čteme: *Připomínej si celou tu cestu, po které tě Hospodin, tvůj Bůh, vodil*. U Izraelců ona cesta kočovného života na poušti trvala čtyřicet roků. My se na sklonku roku pokusme – každý sám u sebe – poohlédnout aspoň po těch dvaapadesáti týdnech, co dobrého jsme z Boží milosti prožívali. Někde se využívá k takovým souhrnným díkům nebeskému Otci a Dárci Štědrý večer. To je jistě dobrá chvíle k poděkování nejen za vrcholný projev Boží dobroty, ztělesněný v Ježíši Kristu, ale i za spoustu dalších méně nápadných důkazů jeho lásky, které často už ani nezaznamenáváme, protože nám připadají zcela všední. Stejně vhodnou chvílí je jistě i Silvestr.

Ale teď věnujme pozornost postoji, který nám v dnešním textu doporučuje apoštol Pavel. Je do jisté míry protichůdný proti tomu, co

jsme právě říkali. *Zapomínám na to, co je za mnou.* Tedy žádné vzpomínání, ale zapomínání.

Je to překvapivé, ale rozumějme: Pavel rozhodně nebyl proti tomu, aby člověk litoval minulých hříchů a aby si vděčně připomínal minulou Boží štědrost a dobrotivost. Chtěl pouze přátelům ve městě Filipis ukázat, že zapomínání může být někdy prospěšné. Odborníci usuzují, že u člověka dokonce nutné. Člověk není stroj, není počítačová paměť, která do sebe dokáže uložit všechny informace, s nimiž se setkal. Některé skutečnosti musí prostě z paměti vypustit, vytěsnit, aby tam měl místo pro skutečnosti nové. Na tohle však apoštol rozhodně nemyslel. Jemu šlo o něco jiného.

Vyjděme z jeho vlastních zkušeností. O apoštolu Pavlovi se mluví jako o největším misionáři všech dob, třebaže někteří moderní evangelizátoři zvládají pomocí letadel mnohem větší vzdálenosti a území než on. Pavlovým přičiněním však zvěst o Ježíši Kristu pronikla v obdivuhodně krátké době do značné části starověkého světa. Souzeno dnešními měřítky, byl mimořádně úspěšnou osobností. My jsme si však schválně přečetli v první části bohoslužeb úryvek z jeho Druhého dopisu do Korintu, který více než jiné listy dává čtenářům nahlédnout do Pavlových osobních a pracovních nezdarů a těžkostí. Slyšeli jsme: *...ve vězení jsem byl vícekrát, ran jsem užil do sytosti, smrti jsem často hleděl do tváře.* Apoštol skutečně zažil spoustu situací, které byly na infarkt: přepadení, ztroskotání, kopance od vlastních lidí i od lidí z církve, kteří si říkali „bratři“, nemohl v noci spát... Nebudeme nyní všechno znovu vypočítávat, ale uvědomujeme si, že bychom ledacos z toho mohli snadno aktualizovat a aplikovat na své vlastní nepříjemné zážitky a zkušenosti. Nejnepříjemnější asi budou všelijaká nedorozumění a krivdy, vzpomínky, jak se k nám někdo zachoval nefér. O tom se dozvídáme také z Druhé epištoly Timoteovi, jejíž pisatel měl snahu dokreslit Pavlovy zážitky. Zmiňuje se například o jakémsi kováři Alexandrovi, který způsobil apoštolovi mnoho zlého (4,14), nebo o Démasovi, který *Pavla opustil, protože více miloval tento svět* (4,10). To bylo pro Pavla určitě bolestné, a takových trpkých zkušeností s lidmi měl jistě víc.

Je jisté, že některé nepěkné zážitky prostě nedokážeme silou vůle z paměti úplně vymazat. Můžeme se je však pokoušet vytlačovat

z myslí, neožít si je a nepřikládat jim takovou váhu. Pokusme se o to podle Pavlova příkladu třeba nyní na sklonku roku. Zapomínejme pokud možno na nezdary, které nás potkaly v uplynulých měsících. Někdy se z nich samozřejmě můžeme poučit, většinou nás však mrzí. Takové vzpomínky nás pak mohou brzdit, svazovat nebo ochromovat. Kdyby byl apoštol vlácel s sebou vzpomínky na neúspěchy a neoprošřoval se od nich, určitě by nedokázal být tak činorodý.

Věřící člověk by tedy měl být v dobrém slova smyslu lehkomyslný – žít s myslí oproštěnou nejen od všelijakého „pečování“, od modlářství, nemístných ohledů, od strachu, ale také od toho, co se mu nezdařilo nebo co ho bolestně zasáhlo. To je jako zbavit se znečišťujícího balastu nebo odhodit přebytečnou zátěž z balónu, který nás nese vpřed.

Kdo to však dovede? Kdo se umí takhle vypořádávat s minulostí? Málokdo. Snad by nám byl schopen trochu poradit psycholog, na něhož se obrací čím dál tím víc lidí, ale my hledejme motiv takového jednání ve víře, že bez Boží vůle *ani vlas z vaší hlavy se neztratí* (L 21,18). To se týká i všeho, co jsme prožili v uplynulých měsících a co máme už za sebou.

Nyní se však zamysleme, jak se máme dívat dopředu. Je tu samozřejmě potíže. Co je za námi, co jsme prožili, to známe dobře. Ale co je před námi, to neznáme. Můžeme však k něčemu směřovat. Je to tak trochu jako při závodech v orientačním běhu. Závodník běží po trase, kterou si sám nevybral a nevytyčil, ví však, že nesmí minout cíl. Bývá připomínáno, že apoštol vyrůstal v moderním maloasijském prostředí Tarsu, kde kromě obchodů a vysokých škol byla i závodistiště, a právě proto užil tohoto přirovnání života k běhu. *Zapomínaje na to, co je za mnou, upřen k tomu, co je přede mnou, běžím k cíli.*

Bídou a neštěstím spousty lidí je, že před sebou nevidí žádný pořádný životní cíl. Ti přemýšlivější se pokoušejí hledat cíl v práci pro příští generace, pro společnost, pro zdravé podmínky života. Ti méně přemýšliví se jako s cílem života spokojují s hmotnými výhodami, s okamžitým úspěchem, s prchavými požitky a zážitky. Toto všechno, jak čteme o několik veršů dříve (F 3,8) v překladu Bible kralické, apoštol odepsal jako *lejna*. O svém vlastním životním běhu pak píše: *běžím*

k cíli, abych získal nebeskou cenu, kterou je Boží povolání v Kristu Ježíši. Jde tedy nejen o cíl, ale také o výhru, o cenu.

Možná když slyšíme o nebeské ceně, nezní to příliš věrohodně. Nejsou to jen vzdušné zámky? Apoštol však svým filipským přátelům jako cenu pro vítěze staví před oči *Boží povolání v Kristu Ježíši*. Divná cena. Jak si ji máme představovat? Řecké slovo KLÉISIS, které je tu přeloženo jako „povolání“, znamená také „pozvání“. Pozvání nás nedokonalých a chybujících. Takové povolání a pozvání Kristem prožil i sám Pavel. Ne sice už tělesně jako jiní apoštolé, ale velice intenzivně, naléhavě, v duchovním smyslu na cestě do Damašku, a pochopil, že si ho Pán volá a zve do svých služeb. On, který se předtím Kristu zuby nehty vzpíral, byl pozván. A Pavel se Kristu v tom nejkrásnějším slova smyslu „upsal“. Kristus se stal jeho největším ziskem, celoživotním učitelem, přímo programem. Pavel věděl, že to stojí za to.

Apoštol byl mimořádný člověk, s nímž se nemůžeme dost dobře srovnávat. Ale jeho program se může stát i naším programem, a to už v novém roce, který se před námi záhy otevře: *Zapomínaje na to, co je za mnou, upřen k tomu, co je přede mnou, běžím k cíli, abych získal nebeskou cenu, již je Boží povolání v Kristu Ježíši.* Amen

MODLITBA

Laskavý Otče, pomáhej nám svým Duchem, abychom pouze lehkovážně neplánovali, v čem se zachováme jinak a lépe, ale ať skutečně postoupíme alespoň o krůček dál v životě víry. Amen

PÍSEŇ č. 568 Život nám ubíhá

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Nebeský Otče, děkujeme, že můžeme prožívat své dny v naději – v naději, že všechno nekončí rozpadem těla, ale u tebe. Víme, že za tento radostný výhled vděčíme jen tvé lásce zjevené v Kristu.

Proto prosíme v této chvíli za všechny, kteří žijí a umírají bez tohoto výhledu, aby ses dotýkal jejich srdce a také je povolával k naději.

Prosíme za ty, kdo sice naději v tebe mají, ale různé bolesti a těžkosti života je tisknou k zemi a často je zbavují tohoto potěšujícího výhledu.

Prosíme za dny a týdny, které jsou před námi, aby přinesly hodně dobrého a povzbudivého nejen do našich soukromých životů, ale i do života církve a okolní společnosti.

Prosíme, aby tvá skrytá vláda vstupovala do našeho viditelného světa a rozmáhala se i tam, kde přespříliš vládnou sobecké cíle a vztahy.

Prosíme za generace odcházející i nastupující, za ty, kdo mají moc, ale i za ty, kdo jsou naopak bezmocní, staří, nemocní, nebo se cítí opuštění.

Prosíme, smiluj se nad námi a vyslyš všechny tyto naše prosby. K tomu připojujeme i prosby, které nám vkládá do úst tvůj Syn: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Bůh nás neurčil k tomu, abychom propadli jeho hněvu, nýbrž abychom došli spásy... Proto se navzájem povzbuzujte a buďte jeden druhému oporou. (1Te 5,9n)

POŽEHNÁNÍ

Požehnání svého uděliž nám Bůh, Bůh náš. Požehnej nás Bůh, a bojte se ho všechny končiny země. Amen

PÍSEŇ č. 550 Až potud nám pomáhal

NOVOROČNÍ VÁNOČNÍ SNĚNÍ

VSTUPNÍ SLOVA

Není žádného tobě podobného mezi bohy, Pane, a není takových skutků, jako jsou tvoje. Neboť ty jsi veliký a činiš podivuhodné věci, jen ty sám jsi náš Bůh. I budu tě oslavovati, Pane, Bože můj, z celého srdce svého, a ctíti jméno tvé navěky. (Ž 86, 8.11.12) Amen

PÍSEŇ č. 86 Nakloň, Pane, ucha svého (1.4–7)

MODLITBA

Jsi Bůh věrný, Pane. Tvé slovo platí a spolehlivě nese. Tvým slibům se dá věřit, navzdory zkušenostem s naší nestálostí. A příběhy tvých svědků ujišťují, že jsi nablízku i tam, kde my bychom už dávno čekali, že to s námi prostě vzdáš. – Překvapeně, užasle a vděčně si uvědomujeme, že ti pořád stojíme za to, aby ses zabýval námi i tímhle svým světem. I když my jsme se naučili říkat, že se s tím nedá nic dělat, ty nevzdáváš zápas o obnovu lidství. I když sami nejsme inspirační svědkové tvého díla, ty přece přidáváš nové lidi a evangelium zabírá v nových srdcích. Děkujeme, že ti takhle smíme věřit – a že tohle od tvého Slova smíme očekávat. Pro toto shromáždění i celý nastávající rok. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První biblické čtení je z První knihy Mojžíšovy, z 37. kapitoly, od verše 3. do 11.:

Izrael Josefa miloval ze všech svých synů nejvíce...

PÍSEŇ č. 290 Jdu klanět se ti k jeslím sám (1–5)

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je i základem kázání, je z Evangelia podle Matouše, z kapitoly 1., verše 18. až 25.:

Narození Ježíšovo se událo takto: Jeho matka Maria byla zasnoubena Josefovi...

„Mé sny tam dojdou, sny dojdou dál,“ zpívá se v jednom spirituálu. Ale nejsou taková slova a takové zasnění jen marným, prázdným opájením? A není právě Nový rok nejpozdějším termínem, kdy je třeba probrat se z vánočního snění a srovnat se s každodenní realitou? Své sny sice možná máme, ale čím víc uděláme zkušeností – s životem, s druhými, s celým tímhle světem, tím víc je skrýváme, tím méně dovolíme, aby se prodraly do života, tím usilovněji si je zakazujeme. Jako by k dospělosti a přibývajícím letům patřila především, ne-li jediné, schopnost ze snů vystřízlivět, zbavit se jich. A když někdo přijde s tím, že mezi lidmi může zavládnout spravedlnost a lidskost – že si Boží stvoření nemusí jít pořád jen po krku, že život může být naplněn pokojem, nadějí, neřku-li láskou – vysmějeme se mu: Procitni ze svých snů a smiř se s realitou, dokud je čas.

Někdy se – dost nahlas – ozývá, že žijeme v době velkých deziluzí, tedy procitnutí ze snů, a že je to tak dobře. Když před časem sepišovali svou verzi novoročního projevu hlavy státu zástupci mladé generace, jednou z věcí, které nám tu jako občanům vytykají, je právě přílišná střízlivost. Ochota přijmout realitu, ať už je jakákoli – a nechat si namluvit, že s danými poměry člověk stejně nic nenadělá. Těm mladým se to jevílo tak, že naše společnost si zakázala snít, ba že se stydí za sny, s nimiž vstupovala do éry darované svobody, nebo se těm snům rovnou posmívá.

Podobně ovšem své sny, třebaš o blízkosti Božího království, přestává snít i Boží lid. I jako lid víry bereme vždycky znova realitu okolo vážněji – než Boží sny. Přestával je snít Izrael, přestává je snít církev. Dovolíme si je na chvílku o Vánocích, kdy se to ještě jakž takž dá omluvit – a pak od nich zas honem pryč. Člověče, křesťane, smiř se s realitou! Ber život a svět takové, jako jsou! Nesnaž se nic měnit, na-

tožpak snít o nějakém ráji či mesiášském věku. Snít sen, to znamená veliké riziko – že procítneš a zjistíš, že je všechno jinak.

Tuhle střízlivost a neochotu snít s Pánem Bohem jeho sen projevuje ovšem i minimálně jeden z hlavních aktérů Matoušova vánočního příběhu – sám otec Josef. Když Marie bez jeho vědomí otěhotní, chce se s ní Josef rozejít mezi čtyřma očima. Jako by zapomněl na všechny příběhy z dějepavy, jak Bůh Abrahamův, Izákův a Jákobův navzdory neprůstřelné realitě počal nový život tam, kde se o tom nikomu ani nesnilo. A tak Hospodin Mariina snoubence Josefa musí obdarovat snem: *Hle, anděl Páně se mu zjevil ve snu.*

Josef, který sní zvláštní, neuvěřitelné sny od Boha svých otců, to je ovšem nezapomenutelný biblický motiv. Kdo poslouchá biblické příběhy, pamatuje si je většinou od raného dětství: Josef, milovaný syn praotce Jákoba. Zdály se mu zvláštní sny. Klaněly se mu v nich hvězdy, ba i slunce a měsíc. Jsou to sny krásné, úžasné, jsou to sny přímo mesiášské. Sny o poslání vyvoleného a milovaného, který v pořadí dojde království, moci i slávy.

Takové sny však nemůžeš předkládat jak housku na krámě či billboard u silnice. S takovým snem musíš pomaličku; skrytě ho hýčkat a v jeho síle pracovat. Sloužit té nádherné vizi, těšit se jí, polehoučku její paprsky pouštět do světa, skrytě nechat kvasit, jak kvas v těstě, nechat růst, jak setbu v dobré půdě..., sem tam někoho ozářit odleskem té parády...

Jenže Josef se s těmi sny tak dlouho předváděl, až ho naštvání a žárliví bratři prodali do Egypta. Teprve v otroctví, ponížení a utrpení poznal, že se svých snů nemusí vzdávat, protože se svých snů nevzdal ani Bůh, který ty sny dal. Tam pochopil, že nesnil sny o vlastní slávě a důležitosti, ale že to byl mesiášský sen o úkolu – ztělesňovat bohatství těch Božích snů tady na zemi druhým. Zejména těm, které ani ve snu nenapadlo, že by je nějaký Hospodin, Bůh Izraele mohl něčím podstatným obdarovat.

Úděl starozákonního Josefa nám ovšem naznačuje, že svůj mesiášský sen sní sám Bůh Izraele, a občas ho dává snít svým vyvoleným a milovaným. Ozvěnou toho Božího snění byly nejen sny Josefovy, naplněné při záchraně od hladomoru v Egyptě, ale taky sny proroků

o tom, že vlk s beránkem si bude hrát a nikdo nebude páchat násilí na mé svaté hoře.

Do světa těchto Božích snů je teď pozván Josef, jemuž zasnoubena byla Marie, o níž se shledalo, že je těhotná. Boží sen se počal stávat skutečností – ale lidi, právě ti Pánu Bohu nejbližší – jako tady spravedlivý Josef, cadik! – přestali považovat ten Boží sen za uskutečnitelný. A tak je Bůh bere do světa svých snů a své sny jim připomíná. *A hle, anděl Páně se mu zjevil ve snu.*

Jakýž sen se to teď stává skutečností? Boží sen o záchraně z hříchů. *Porodí syna a nazveš jméno jeho Ježíš; on totiž vysvobodí, spasí lid svůj od hříchů jejich.* Hřichy se tu nemyslí jen nějaké nemravnosti, šťouchance a rány, co si navzájem uštěďujeme. Hřichem se tu myslí právě i to, že jsme přestali snít o tom, že by s tím šlo něco udělat. A otroctvím se tu myslí právě to, že jsme se s tím hřichem smířili; že to bereme jako jedinou realitu, s níž nepohneš. Otroctví hřichu člověk propadá, když jako příkaz doby uposlechne: Ber život a svět takové, jako jsou, uč se výt s vlky. A hlavně se nesnaž nic měnit, natožpak snít o nějakém ráji či mesiášském věku.

Teď (připomněly Vánoce) se počal život toho, který ztělesňuje Boží sen. A když se počatý sen vyklube do našeho světa, provolají nad ním – Ježíš! Záchrana! Spása! Dnes se vám narodil spasitel! Koho potká, tomu přinese záchranu – právě od té sžíravé skepse, že to s námi je tak jak je, a že to lepší nebude. Bude kolem sebe šířit důvěru, že Bůh nezahořkl při pohledu na lidský svět. Že se nevzdal svého snu, ale už už ho začne uskutečňovat; že Boží království přichází. A zachraňující vůni tohoto zvláštního mesiášského snu dá okusit právě těm, kdo už si zakázali veškeré sny a naděje. On sám – ztělesněný Boží sen – dá poznat, že Boží sny se stávají realitou. Třebas jako podaná ruka, nebo jako slovo odpuštění, nebo jako pozvání do společenství, jako darovaný úsměv, nebo také jako síla k vytrvalému nasazení pro věci, které jiným připadají jako marný sen.

Že si anděl svůj sen nevyucal z andělského malíčku, dosvědčuje i tím, že odkazuje ještě na jeden sen. Biblický. Teď, když se počal život toho, který bude nazván Ježíš, se naplňuje starý prorocký sen o Imanuelovi. Sen z doby, kdy si taky zakázali snít o Bohu a jeho blíz-

kosti. *Sen o mladičké dívce, která počne a porodí syna a nazvou jeho jméno Imanuel, což jest přeloženo – Bůh s námi.*

Bůh, který je s námi. Který je nám předivně, zvláště přítomný. Bůh, který ujistí, že nepřestal snít svůj sen – o obnovení životů propadlých nelidskosti, o prostoru pro spravedlnost, o prostoru pro lidskost. Je s námi, když jsme zahořkli a ztratili chuť snít – abychom nezůstali otroky své zahořklosti. Je s námi, když jsme si sny zakázali a rozhodli se nevěřit ničemu jinému, než té tvrdé realitě. Je s námi – a vysvoboďuje nás z otroctví, do něhož ta nezměnitelná realita dokáže uvrhnout. Je s námi – a obnovuje odvahu snít s ním jeho sen.

Ale Imanuel, Bůh s námi, také znamená, že je Bohem, který jen nesní, ale podstupuje sám – spolu se svými milými a vyvolenými – to vše, co následuje, a jak to dopadá, když se sen potká s realitou. Ježíš se potkal s realitou tvrdě. Chtěli mu ten Boží sen o mesiášském vysvobození a obnově zakázat – tak nejbrutálněji, jak to jde. Měl z něj vystřízlivět na kříži – a Bůh s ním!

Ale Ten, který je 'Bůh s námi', byl s ním – a dal mu třetího dne povstat. Narozený sen se stal skutečností. Proto si smíme při vstupu do každého dalšího nového roku připomenout: Vánoce – to nejsou jen svátky zasnění, ale svátky toho, že ten nejdůležitější sen – Boží sen – se stává skutečností. Skutečností, kterou stojí za to brát vážně ještě víc než realitu času, do něhož vstupujeme. Amen

MODLITBA

Nepočítáme s výhonky spravedlnosti a pokoje, jak jim dává vzrůst blízkost tvého Království, Pane. Nevěříme, že své sliby a sny dotáhneš do cíle. Uzavíráme se tvé nadějeplné blízkosti. Tak maříme tvé dílo v tomto světě – a sami se připravujeme o svobodu a radost tvých dětí. O to víc děkujeme, že nás přesto oslovuješ zvěstí o blízkosti mesiášské záchrany a jejích podivuhodných darech. Ať tedy v našem srdci i žití nese v nastávajícím roce dobré ovoce právě naděje, kterou ty svým evangeliem vzbuzuješ. Amen

PÍSEŇ č. 292 Tak Bůh tento svět miloval

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane, prosíme tě, tvé království ať přichází, když budeme bloudit, a dává směr našemu žití;

tvé království ať přichází jako zdroj naděje, když budeme veselí i když budeme na dně;

tvé království ať přichází a pomůže uchovat věrnost, dá sílu lásce a povzbudí k službě;

tvé království ať přichází mezi nemocné, mezi vězněné, doprostřed pláče;

tvé království ať přichází tam, kde běsní válka, na cesty utečenců, k raněným a bitým;

tvé království ať přichází k církvi po všem světě, k bohatým i chudým, mezi váhající;

tvé království ať přichází také v tomto roce a dá sílu k dobrým krokům i v tomto městě.

Společně se modlíme: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Vy jste byli povoláni ke svobodě, bratři. Jen nemějte svobodu za příležitost k prosazování sebe, ale služte v lásce jedni druhým. Vždyť celý zákon je shrnut v jednom slově: Milovati buďeš bližního svého jako sebe samého! Jestliže však jeden druhého koušete a požíráte, dejte si pozor, abyste se navzájem nepohubili. (Ga 5,13–15)

POŽEHNÁNÍ

Bůh naděje necht' vás naplní veškerou radostí a pokojem ve víře, aby se rozhojnila vaše naděje mocí Ducha svatého. Amen

PÍSEŇ č. 697 Moc předivná

KAŽDÁ VĚC MÁ SVOU CHVÍLI

VSTUPNÍ SLOVA

*Zpívejte Hospodinu píseň novou, zpívej Hospodinu, celá země.
Zpívejte Hospodinu, dobrořečte jeho jménu, zvěstujte den ze dne jeho spásu, vypravujte mezi pronárody o jeho slávě, mezi všemi národy o jeho dívech, neboť Hospodin je velký, nejvyšší chvály hodný, budí bázeň, je nad všechny bohy. (Ž 96,1–4)*
Amen

PÍSEŇ č. 168 Zpívejte, čest vzdejte

MODLITBA

Hospodine, svolal jsi nás, všechny, kdo tu jsme, malé i velké, do tohoto společenství. A my jsme přišli, abychom využili této vzácné nedělní chvíle pro vzájemnou posilu, povzbuzení, a pro to, abychom přemýšleli o tvém evangeliu a hledali v něm naději pro náš život.

Zveš nás, abychom tvému evangeliu naslouchali a věděli přitom: I my jsme zváni jít životem po cestě svobody. Po cestě, kde ty vedeš, posiluješ, obdarováváš radostí, nadějí, uvádíš do života naplněného láskou. Po cestě, kterou nedokáže zmařit ani smrt. Po cestě věčnosti.

Vyznáváme, že o této cestě věčnosti často pochybujeme. Připadá nám málo jistá, málo výhodná či přitažlivá. A tak prosíme, dávej nám rozpoznat čas, který je nám dán, každému z nás zvlášť, i který je dán celému tomuto společenství, jako vzácný čas milosti, čas, který smíme smysluplně žít, naplnit a prožít.
Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení je zapsáno ve starozákonní knize Kazatel, ve 3. kapitole, v prvních osmi verších:

Všechno má určenou chvíli a veškeré dění pod nebem svůj čas...

PÍSEŇ č. 554 Kdo Bohu ve všem oddává se

KÁZÁNÍ

Základem kázání – spolu s přečteným oddílem z knihy Kazatel – bude z Druhého listu apoštola Pavla do Korintu, z 6. kapitoly verš 2:

Je psáno: ‚V čas příhodný jsem tě vyslyšel, v den spásy jsem ti přispěl na pomoc.‘ Hle, nyní je čas příhodný, nyní je den spásy!

Všechno má určenou chvíli a veškeré dění pod nebem svůj čas. Na prvý poslech je to opravdu zcela samozřejmá, až omšelá věc. Věci a situace se prostě mění, stále přichází něco nového. Život je změna, nikdy nevstoupíš do stejné řeky. A přesto jsou tato biblická slova hluboce pravdivá a nesou v sobě hlubší poselství, než bychom čekali.

My starší si to můžeme uvědomit třeba na příkladu vlastních dětí. Když se děti narodí, je to úžasný zázrak! Není většího štěstí. Ale člověk nemůže věnovat dětem všechn svůj čas. Má také svou práci, své ambice, je ještě mladý, chce něco dokázat, a tak dnes nejen otcové, ale dokonce ani samotné matky nemívají na své děti dost potřebného času. Děti jsou v jeslích, ve školce, ve škole... A pak rodiče najednou zjistí, že děti jsou dospělé. Čas jejich dětství definitivně skončil. Pro ně, ale i pro nás.

A teprve zpětně si člověk uvědomí, co nenávratně ztratil. Jak mu utekl ten čas dětství jeho potomků. Kolik jim toho neřekl a neukázal, nepředal, když byl ten pravý čas. Teď už jsou dospělé, jdou si svou vlastní cestou. Vztahy jsou možná dál pěkné – ale něco už přeci jen nejde vrátit. A člověku je to líto – vlastně až zpětně.

A naopak – kolikrát si i starší člověk řekne: Proč jsem se rodičů, kteří již dnes nežijí, neptal víc na věci, které oni zažívali – za první republiky, za války. Na věci, které teď už nikdy nezjistíme, protože je

nikdo jiný neví a vědět nemůže. Proč jsem se hlouběji nezajímal o jejich názory, víc s nimi nediskutoval?

Ona totiž ta pravda, že každá věc má svou chvíli a veškeré dění svůj čas, není v našem životě zdaleka tak banální, jak se na první pohled zdá. Je možná obyčejná, ale pro praktický život nesmírně důležitá. Zkusme se tedy nad ní společně zamyslet právě dnes – v době postního období, kdy si církev připomíná ten druhý text, který jsme četli před kázáním, ono: *Nyní je čas příhodný, nyní je čas spásy*.

Většina z nás vnímá to, co zrovna prožívá, jako něco „napořád“. Na většinu věcí ve svém životě si brzy zvykneme a myslíme si, že to tak bude věčně. Když je nám dobře, vnímáme to jako samozřejmost, a nenapadne nás, že by se to mohlo změnit. A když je nám naopak zle, propadáme často zoufalství, že už se to zlé nikdy nezlepší.

Nějak nám chybí vnímání pro to, že nic netrvá věčně, že v životě prostě všechno pomíjí, střídá se a mizí. Nečekáme, že by mohly pominout věci dobré, ale často ani nemáme naději na konec těch věcí zlých. Býváme tak pohlceni okamžitými starostmi a povinnostmi a úkoly, že se nad ně neumíme povznést a vidět je v celkových souvislostech a takřkajíc z nadhledu. Nebo jak říkával TGM – *sub specie aeternitatis*, pod zorným úhlem věčnosti.

Biblický Kazatel nás učí právě takovému pohledu. Říká: v lidském životě je všechno pouze dočasné. Nic tu není nastálo. Všechno má svůj vyměřený čas. Moderního sekularizovaného člověka to může zahánět do úzkých. Jestliže nic není trvalého, jestliže vše pomíjí, pak život snad ani nemá cenu! Má vůbec význam se o něco starat a něco dělat, když to všechno zase vezme čas? Když současný člověk řekne: vše má svůj čas, vše pomíjí, pak myslí opravdu všechno, a děsí jej to.

Biblický Kazatel ale myslí jinak než my, současní lidé. Při všem, co říká, počítá totiž jako všichni bibličtí svědkové s Věčností. S Hospodinem. Ani to nemá potřebu stále opakovat, ale Bůh je implicitně přítomen v jeho textu. Že věci pomíjejí, je pravda, ale nikdy se to v Písmu, ani u našeho textu z Kazatele nevztahuje na Hospodina. Ten jediný zůstává navždy, Bůh nepodléhající řádu času, Bůh, který je neměnný a stálý.

Víra v Boha přináší úžasně osvobodivé vědomí, že přes všechny proměny života smíme spolehnout na jedinou skutečnou jistotu a stálou oporu našeho života – na Hospodina. Proto víra zbavuje strachu z životních změn a střídání časů. Nevěříme-li Pánu Bohu, nepočítáme-li s ním, jsme víc svázáni s jednotlivými událostmi ve světě a s našimi vztahy k lidem kolem nás. A když potom něco z toho pomine nebo to ztratíme – naději pro spravedlivější společnost, či třeba práci, přátelství, milovaného člověka, máme pocit, že se nám zhroutilo všechno, co máme.

Dokážeme-li však svou životní naději zakotvit v Bohu, ve věčnosti, pak se můžeme s klidem dívat na svět i život a připustit si to, že všechno kolem nás je pomíjivé. A můžeme to vnímat celkem v pokoji – protože i kdyby se všechno postavilo na hlavu, my můžeme stát pevně oběma nohama na spolehnutí se na věčného Stvořitele.

Aby svoji myšlenku lépe objasnil, vypůjčuje si Kazatel dokonce v rodné hebrejštině pro slovo „čas“ perský výraz, který znamená něco podobného, jako řecký *kairos*. (To znamená čas docela specifický, vhodný právě pro určité dění.) Říká, že všechno má svou určenou, zcela zvláštní chvíli, svou příležitost, která je ojedinelá a nemusí se opakovat. Je čas rození i čas umírání, čas pláče i čas smíchu, čas setí i čas zrání i čas sklizení. Všechno, všecičko má svou určenou chvíli. Ty věci a události dobré a důležité, ale i ty zlé, ba nejhorší. Všechno jednou skončí. Nic není věčné kromě Boha.

Tohle vědomí je pro nás **v první řadě** zdrojem naší odvahy a trpělivosti, síly a naděje pro dny zlé, je zdrojem naší svobody. Neboť všechno zlé jednou skončí. Bolest a trápení, nemoc, úzkost a strach, nepřátelství, ponížení, vězení – to vše má svůj konec. Tak jako po zimě přichází jaro a po něm nové léto. Kolik už to jen bylo režimů, které se samy považovaly za „věčné“ – rakouská říše, nacismus, komunismus...

Proto je tak důležité neztrácet naději pro něco, co má smysl, zůstat tomu věrný, zápasit proti zlu, vzdorovat mu, a třeba pro ten zápas i něco obětovat. Protože má smysl o dobré věci usilovat prostě proto, že jsou dobré, že mají svůj původ ve věčnosti a že jednou zvítězí, i kdyby se toho člověk sám třeba ani nedožil. Každé zlo nakonec musí ustoupit a zanikne.

Druhé poznání – stejně důležité – je, že však ani nic dobrého a příjemného tu není a nemůže být na věky. A proto je třeba si všeho dobrého vážit, nepromarnit to a doslova si to náležitě užít. My, když je nám dobře, to považujeme za samozřejmé a nevážíme si toho – a často nám to proklouzne mezi prsty. Považujeme za samozřejmé, že máme domov, zdraví, lásku, děti, práci. Máme to, a jako bychom o tom ani nevěděli. Teprve když o něco z toho přijdeme, dojde nám, o co jsme právě přišli. Je veliký dar, když si umíme krásných a dobrých věcí vážit a v dobrém je užít, když umíme milovat život, radovat se z něj a za to všechno v něm být vděční.

A ta třetí věc, kterou nám Kazatel chce říci, je poznání, že ty všechny věci, dobré i zlé, příjemné i nepříjemné, mají svůj **smysl**. Z každé chvíle a situace můžeme něco vytěžit, každá nám může něco dát, něčím nás obohatit.

Život přináší dobré i zlé a všim je třeba projít. K životu patří radost i pláč, konflikt i smíření, zdraví i nemoc, rození i umírání. Kazatel říká, že člověk má přijmout a prožít vše. A nemusí se stydět plakat a truchlit, nemusí se však bát ani smát a radovat.

Každý čas je zcela jedinečný a každá chvíle je zvláštní, má svůj **smysl**. Každý ten určený čas, každý ten Boží *kairos* je darem od Boha. Radost i zklamání, přátelství i samota, štěstí i trápení, úspěch i prohra – to vše patří k životu a ve všem se člověk něčemu naučí.

To první a základní, co Ježíš podle evangelia pronesl, znělo: „Naplnil se čas a přiblížilo se království Boží.“ A apoštol Pavel ve 2. listu Korintským cituje proroka Izajáše: „V čas příhodný jsem tě vyslyšel, v den spásy jsem ti přispěl na pomoc,“ a hned důrazně dodává: „Hle, nyní je čas příhodný, nyní je den spásy!“

A podobně jako Kazatel používal zvláštní výraz pro čas, stejně i zde (jako všude v Novém zákoně) je pro čas v řeckém originále použit nikoli výraz *chronos*, ale *kairos*. Čas jako určitý úsek času nám daný, čas jako příležitost, jako „ozvláštněná“ chvíle.

A podobně jako kazatelova, i tato Pavlova slova jsou výzvou, abychom dokázali čas pochopit a uchopit jako šanci. Abychom se časem nenechali jen tak smýkat a jen tak trpně nehleděli, jak nám neúprosně bez přestání ukrajuje z našeho života, ale abychom to, co je nám dáno a vyměřeno, pochopili a přijali jako příležitost, jako výzvu.

„Hle, nyní je čas příhodný...“ píše Pavel. Doslovně přeloženo to zní: „Nyní je čas vítaný!“ Pavel tento čas vítá, ačkoli – kdybychom četli dále – neslibuje věci příliš příjemné: hovoří o soužení, tísní a úzkostech, o vyčerpání a tak podobně. A přesto je to pro něj čas vítaný: „...máme proč se rmoutit, a přece se stále radujeme..., ve všem se prokazujeme jako Boží služebníci.“ On totiž vítá ten čas, kterému může dát tvar, který může naplnit smyslem. Navzdory překážkám, zkouškám a protivenstvím.

Čas příhodný, čas vítaný je, jak Pavel jedním dechem píše, zároveň časem spásy, záchrany. Jestliže dokážeme dát času nám danému smysl, naplnit ho, jestliže nepromarníme svou šanci, pak jsme osvobodili sebe sama z jeho neúprosného sevření a překročili jeho hranice.

Náš čas, ano celý náš život, je pro víru neopakovatelnou příležitostí ke spáse a přijetí Boží milosti. Je to čas k oslavě Boží a k milování našich bližních. Čas, který by bylo hříchem promarnit. Amen

MODLITBA

Hospodine, pomáhej nám strukturovat čas, který jsme dostali pro svůj život. Dej, ať čas nám daný nepromarníme, ale naopak jej dokážeme smysluplně využít a vyplnit. Nauč nás počítat naše dny. Amen

PÍSEŇ č. 568 Život nám ubíhá

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Přimlouváme se v tuto chvíli, náš Pane, za pokoj mezi lidmi kdekoli na světě. Prosíme za život církve ve všech jejích denominacích. Dej, aby se nezabývala sama sebou, ale v lásce ke světu dosvědčovala tvé evangelium. Prosíme za pokračující pokojný dialog mezi jednotlivými světovými náboženstvími.

Prosíme za všechny ty, kdo mají jakoukoliv zodpovědnost za druhé – v rodinách, ve školství i ve veřejném životě. Prosíme za naše politiky v samosprávě i státní správě, aby chápali svoji práci jako služ-

bu a ne panování. Za děti a všechny mladé lidi, za jejich rodiče a vychovatele. Za ovdovělé a osamělé, za zapomenuté a za ty, kdo potřebují pomoc, za vězně a lidi bez domova, za nemocné a umírající, za lidi v zoufalství a bez naděje, za bezradné a ustrašené.

Prosíme za rozpoznání času, který je nám každému dán, a jeho smysluplné využití ve víře, lásce a naději. Prosíme za toto vše i za mnohé další slovy, která ty sám jsi nás naučil: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Žijte jako děti světla – ovocem světla je vždy dobrota, spravedlnost a pravda; zkoumejte, co se líbí Pánu. Nepodílejte se na neúčinných skutcích tmy, naopak je nazývejte pravým jménem. O tom, co oni dělají potají, je odporné i jen mluvit. Když se však ty věci správně pojmenují, je jasné, oč jde. A kde se rozjasní, tam je světlo. Proto je řečeno: Probud' se, kdo spíš, vstaň z mrtvých, a zazáří ti Kristus. Dávejte si dobrý pozor na to, jak žijete, abyste si nepočínali jako nemoudří, ale jako moudří; a nepromarněte tento čas, neboť nastaly dny zlé. Proto nebuďte nerozumní, ale hled'te pochopit, co je vůle Páně. A neopíjejte se vínem, což je prostopášnost, ale plni Ducha zpívejte společně žalmy, chvalozpěvy a duchovní písně. Zpívejte Pánu, chvalte ho z celého srdce a vždycky za všechno vzdávejte díky Bohu a Otci ve jménu našeho Pána Ježíše Krista. (Ef 5,9–20)

POŽEHNÁNÍ

*Pokoj vám i láska a víra od Boha Otce a Pána Ježíše Krista.
Amen*

PÍSEŇ č. 636 Z tvé ruky, Pane můj

ĎÁBEL V NEDBALKÁCH

VSTUPNÍ SLOVA

Rozpomeň se, Hospodine, na slitování své a lásku svou, které jsou od věků. Hříchy mladosti mé a přestoupení má v paměti nechovej, ale podle milosrdenství svého pamětliv buď na mne pro dobrotu svou, Hospodine. (Ž 25,6n) Amen

PÍSEŇ č. 25 K tobě duši pozdvihuji

MODLITBA

Jsi naše síla, náš Pane. Když padáme únavou, pozvedáš. Když ti přestáváme věřit, obnovuješ víru. Když nás sevře strach, vysvoboďuješ. Tam, kde jsme naříkali, dáváš radost. A kde jsme se starali jen o sebe, tvoříš společenství.

Děkujeme, že to vše smíme potkávat díky Ježíši Kristu. Že jeho příběh vzbuzuje víru a dává jí ryzí podobu. Že on nás na cestě následování vede k věrnosti tobě a tvému Slovu. Doufáme, že právě takto nás tvoje Slovo osloví a nasytí i dnes. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Epištoly Židům, z 3. kapitoly, prvních 6 veršů:

Proto, bratři, vy, kteří jste svatí a máte účast na nebeském povolání, hleďte na apoštola a velekněze našeho vyznání, Ježíše...

PÍSEŇ č. 249 Ó Jezu Kriste, Spasiteli náš

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je i základem kázání, je z Evangelia podle Lukáše, kapitoly 4., od 1. do 13. verše:

Plný Ducha svatého vrátil se Ježíš od Jordánu; Duch ho vodil po poušti čtyřicet dní a ďábel ho pokoušel...

Postavu ďábla a jeho dílo máme my lidé svým způsobem docela rádi. I leckdo z nás věřících lidí. Rádi o něm mluvíme, varujeme se před ním, představujeme si ho. Ďábel umí roznítit lidskou představivost možná líp než příběhy o Ježíši. Ne nadarmo se třeba o Dantově Pekle říká, že to je četba i po staletích vzrušující, kdežto Ráj, to už je nuda. A koneckonců i lidé, kteří hrdě prohlašují, že na ďábla nevěří, že jsou to jen staré pohádky, raději koukají na katastrofické zprávy, na obrázky zlých situací, ďábelských spiknutí, ba i na přenosy plné nelidského trápení, než na zprávy o tom, kde a jak zvítězila láska a pravda. Ďábelskou podívanou si prostě zajistíte sledovanost.

Jenže to jsme začali ze špatného konce. Protože příběhy Bible nezačínají ďábelskou podívanou, a už vůbec z ďábla nedělají rovnocenného Božího protihráče. Nejprve Bůh tvoří krásnou zahradu, postaví do ní člověka, a pak teprve může přijít ten hadí našeptávač a vylhanou propagandou lidi navádět proti Stvořiteli. Nejprve je tu hospodář, který má pole a na něm rozsévá svou dobrou setbu. Pak teprve – v noci, potají – může přijít nepřítel, bezzemek, který má jen tu svou plevelnatou přísadbu.

A i v evangeliu nejprve z nebe musí zaznít "ty jsi můj milovaný Syn", s tebou teď rozjedu naplno příběh spásy, pak na toho Syna sestoupí Duch svatý, který ho ponouká, ať se nebojí na poušti podstoupit zkoušky a testy – a pak teprve se vypráví, jak přišel ďábel se svými testovacími otázkami „Jsi-li Syn Boží, ukaž se...“. Bez toho, že tady Bůh rozjel cosi skvělého, bez toho by si prostě ďábel ani neškrtl.

Když se po životě a po světě rozhlíš očima těchhle příběhů, nemusíš tedy vidět ďábla a jeho agenty za každým rohem. A především – nemusíš si zjišťovat, jestli zrovna vládne strana a vláda ďáblo-

va, či Boží. Nejsou tu prostě dva rovnocenní protihráči; nestřídají se poločasy Boží a ďábelský.

Tohle je samozřejmě pohled velice nadějný a osvobodivý, ale taky svým způsobem docela náročný. Pak se totiž nemůžeš vymlouvat: já nic, já muzikant, to ďábel. Ďábel mi poradil, že je potřeba dělat kariéru, třeba i za tu cenu, že se zřeknu víry. Ďábel mě zastrašil, že když je zlá doba a nepříznivé poměry, je třeba držet hubu a krok. Ďábel, ten démon souhlasu, mě přesvědčil, že plavat proti proudu neřkuli jít hlavou proti zdi je holé bláznovství. A tak jsem dělal kariéru a šel přes mrtvolu, sem tam někomu vrazil kudlu do zad a vždycky hleděl být zadobře s těmi nahoře a vzdával jim čest a provolával slávu, a případně jim štípnout kousek té jejich moci, třeba i za cenu, že podrazím nebo sejmu někoho vedle sebe... Já nic, já muzikant, to ďábel.

Tyhle výmluvy Bible nebere, a dává to najevo už tím, že d'áblu nikde nepřiznává takovouhle svrchovanost, takovouhle moc. Dokonce ani uprostřed dnešního příběhu: Ďábel tu sice velice přesvědčivě tvrdí „je mi dána moc a sláva všech civilizovaných říší“, ale když ho Ježíš odbude svým „Pánu Bohu svému klaněti se budeš“, tak jen svěsí čelist a ukáže se, že má vlastně prázdné ruce.

Čest dej, jen Pánu Bohu svému dej, a když za tebou přijde ďábel, odpálkuj ho pěkně svým „ne, ne, ne“ – to je písnička, která zní už od Adama. A Ježíš Kristus, ten nový Adam, ji oprašuje v celé paradě. Však také až k tomu prvnímu Adamovi sahá jeho rodokmen.

Evangelistovi hodně záleží na tom, abychom nepřeslechli, že Ježíš d'áblu pokoušení a zkoušení vzdoruje bez jakýchkoli přídavných pomocných prostředků. Nejprve ho Duch uvedl na poušť a tam, na té poušti, Ježíš čtyřicet dní nevzal sousto do úst. Totálně vyhladověl. Posilou mu byl jen ten Duch – co když zavěje, vstane z mrtvých naděje – a samozřejmě slovo Otce v nebesích „Ty jsi můj Syn, tebe jsem si vyvolil.“ V síle tohoto Ducha a tohoto slova Ježíš podstupuje to zkoušení, to testování: Odmítá, že život je závislý především na dostatečném přísunu chleba vezdejšího. Odmítá nabídku moci a slávy. A odmítá, že by jeho pád měli brzdit andělští záchranáři.

Na začátku i na konci toho pokoušení zní: „Jsi-li Syn Boží.“ A vy víte, že když se řekne *syn Boží*, tak si velice snadno představíme protekčního synáčka nebes, který to přece musí mít snazší, než obyčej-

ní smrtelníci. Sotva by nebeský tatíček pustil svého synáčka do našeho světa bez toho, aby ho vybavil nějakým důkladným skafandrem, nebo aspoň kouzelným proutkem, myslíme si.

Když Ježíš odmítá ďáblovu nabídky a odhaluje je jako svod, jako pokušení, jako scestné a zavádějící rady, odmítá zároveň – a především – právě toto protekční pojetí Božího synovství. Neměl nic navíc. Ve všem nám byl podobný, hladem počínaje a bezmocí tvář tvář zlobě mocných konče. Hladověl hladem těch, kdo celé týdny nedostanou pořádně najíst. A když ho pak v cíli jeho cesty, v Jeruzalémě, zatkli a křivě obvinili, nevysekával ho žádný božský advokát. Naopak, prožil bezmoc těch, které semele mašinerie nespravedlnosti. Až do konce, až na kříž. Když prožíval pád, až na dno, až k smrti, nepřilétla andělská ochranka, ale zemřel na kříži. Vše protekční mu bylo cizí. V této poloze – nezaštitěně a bezbranně – vzdoroval nabídkám a pokušení využít chvilkové popularity (kterou měl třeba jako kazatel o Božím království). V této poloze vzdoroval pokušení zneužít moci (které by lehce nabyl, kdyby se při vstupu do Jeruzaléma veřejně prohlásil za Mesiáše).

Ale on nejen vzdoroval a odolával, on svou vytrvalostí nakonec ďábla utahal tak, že ten pokušitel prostě a doslova odpadl. Tak, jako když si to dva rozdají na dlouhé trati, a frajerský vyzývatel po půlce cítí, že mu dochází dech, síly, chvíli se ještě v závěsu lepí na soupeře, ale pak padne a nemá ani sílu závod dokončit a doběhnout aspoň na druhém místě.

Ďábla je možné utahat. I to z tohoto příběhu máme zaslechnout: Ďábel nakonec odpadl. Ježíš ho svou vytrvalou odolností utahal. Skončil čas ďáblova vítězství. Skončil čas, kdy si beztrestně dovozoval a prohlašoval se za pána nebes i země. Od té doby, co mu bezbranný, vyhladovělý Ježíš dokázal vzdorovat, smíme to (alespoň my, co příběhy o tomhle Ježíši chodíme poslouchat jako příběhy o Spasiteli) vědět.

Proto poslouvejme tenhle příběh i jako návod, jak ďáblovi vytrvale vzdorovat a utahat ho. K tomu je především třeba dobře znát Písmo a základní nasměrování příběhu spásy. Pak si vzpomeneme, že cesta k záchraně nikdy nevedla lákavou zkratkou. Že k ní patří i období, kdy se nedaří, kdy se cíl zdá daleko. Že vytrvalost – vytrvalost

poutníků do zaslíbené země, vytrvalost Ježíše, který jde do Jeruzaléma na kříž, nebo vytrvalost setby, která roste a odolává, aby nakonec přinesla dobrý užitek – je daleko důležitější než chvilkové nadšení pro Boží věc.

Cesta spásy, kterou Syn Boží přináší a kterou nám otevírá, je jako běh na dlouhou trať. Nepomůže, když se na chvíli nadchneš, propadneš nadšení a máš pocit, že už jsi oběma nohama v Božím království. To pak stačí párkrát padnout na ústa, zažít posměch, životní komplikace, zklamání či neporozumění – a rychle vystřízlivíš. Místo radosti víry nastoupí podivná kocovina, a ty pak dáš na první lákavou nabídku, která se ti namane.

Ale tudy cesta nevede. My smíme vždy znova naslouchat příběhu vytrvale rostoucí setby. Poslouchat příběhy, které zvou k běhu na dlouhou trať. Ale na té trati nejsme ponecháni sami sobě napospas. Máme na ní povolený dopink: Můžeme se občas najíst a napít. U stolu toho, který pro nás a za nás ďábla utahal, který posiluje svým veličným vítězstvím, který nahlas varuje před tím, abychom to vzali zkratkou, a jednou nás přivítá v cíli. Amen

MODLITBA

Děkujeme za Slovo, které posiluje k vytrvalosti a dává rozpoznat úskalí svodů a falešnost pokušitelských zkratek. A děkujeme za příběh a dílo tvého Syna, který ti uměl být věrný i za cenu nejvyšší. Ať se životodárnost jeho věrnosti stane mocí k pravdivému životu i nám, Bože náš Otče. Amen

PÍSEŇ č. 404 Pane Ježíši Kriste

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane, obracíme se k tobě jako k dárci chleba duchovního i tělesného a prosíme:

dávej svůj chléb všude, kde lidé trpí hladem, zvláště národům,
na něž dopadlo kořistnictví druhých;

dávej svůj chléb jako sílu k milosrdenství všude, kde vládne
sobectví a pýcha, kde nikoho nezajímá nouze druhých;

dávej chléb všem, kdo ztrácejí příležitost k obživě, všem, kdo
hladovějí na útěku před násilím, všem, kdo ztratili půdu k obživě;

dávej chléb všem, kdo víc věří své beznaději než tobě;

dávej svůj chléb i těm, kdo se topí v nadbytku;

dávej svůj chléb i tam, kde lidé zapomněli, komu děkovat,
a nevidí, s kým se sdílet;

dávej svůj chléb a otevírej srdce zahořklá závistí, zotročená so-
bectvím, otupělá nadbytkem;

církvi dávej chléb, aby očekávala příchod tvého Království;

osamoceným dávej chléb, který je uvede do společenství;

syť každý hlad duše i těla – a nám otevírej oči i srdce, abychom
se nebáli druhé pozvat ke svému stolu.

Lidi a problémy, osobně nám ležící na srdci, předkládáme teď
v tiché modlitbě.

Pane, smiluj se, pro Ježíše Krista, který s tebou a Duchem sva-
tým kraluje na věky. Společně se modlíme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

*Dejte si pozor, bratři, aby někdo z vás neměl srdce zlé a nevěr-
né, takže by odpadl od živého Boha. Naopak, povzbuzujte se
navzájem den co den, dokud ještě trvá ono ‚dnes‘, aby se nikdo
z vás, oklamán hříchem, nezatvrdil. (Žd 3,12–13)*

POŽEHNÁNÍ

*Pokoj i láska a víra od Boha Otce a Pána Ježíše Krista. Milost
všem, kdo nepomíjející láskou milují našeho Pána Ježíše Kris-
ta. Amen*

PÍSEŇ č. 177 Nuž Bohu děkujme (3)

SLUHA NAŠÍM VZOREM?

VSTUPNÍ SLOVA

Vlídlost Panovníka, Boha našeho, buď s námi! (Ž 90,1)

Vítám vás v tomto shromáždění apoštolskou výzvou:

Probuď se, kdo spíš, vstaň z mrtvých, a zazáří ti Kristus. Dávejte si dobrý pozor na to, jak žijete, abyste si nepočínali jako nemoudří, ale jako moudří; nepromarněte tento čas. (Ef 5,14–16) Amen

PÍSEŇ č. 326 Jezu Kriste, tobě díky

MODLITBA

Dopřej, Hospodine, mé modlitbě sluchu, věnuj pozornost mým modlitbám. (Ž 86,6)

Svatý Bože a milosrdný Otče, s radostí a vděčností si v této chvíli uvědomujeme, jak je to úžasné, že nás nenecháváš prožívat dny našeho života jako něco náhodného a bezcílného. Děkujeme, že jsi nám poslal na pomoc Ježíše Krista s jeho evangeliem, aby nás oslovil a učil, co je před tebou dobré a co špatné, a co to znamená smysluplně žít. Stejně tak tě chválíme za to, že se nám Kristus stal nejen učitelem pozemského života, ale také Spasitelem, který sám sebe obětoval, aby nám otevřel přístup k tobě a tvému Království. Způsob laskavě, aby tyto předvelikonoční dny i dnešní výklad Písma přispěly k obnově a růstu naší víry a naděje. Dotkni se našich uší i srdce svým Duchem, aby tvá vzácná zvěst nevyzněla naprázdno. Amen

ČTENÍ PÍSMO

Jako biblické čtení nám poslouží výňatek z Janova evangelia, z 12. kapitoly, verše 23. až 28.:

Ježíš jim odpověděl: “Přišla hodina, aby oslaven byl Syn člověka...

PÍSEŇ č. 538 Ó Duchu svatý, navštiv nás

KÁZÁNÍ

*Necht' ve vás přebývá slovo Kristovo v celém svém bohatství.
(Ko 3,16)*

V kázání se budeme společně zamýšlet nad dalším oddílem z Janova evangelia. V 13. kapitole čteme od 12. do 17. verše:

Když jim umyl nohy a oblékl si svůj šat, opět se posadil a řekl jim...

Vyprávění o tom, jak Ježíš umyl svým učedníkům nohy, se čítávalo a vykládalo v církvi na Zelený čtvrtek. Někdy bylo i názorně předváděno. Biskup nebo i sám papež se po Kristově vzoru přepásal zástěrou a umyl nohy dvanácti mužům, kteří představovali apoštoly. V době válek nebo moru se této úlohy ujímal císař nebo král a myl nohy žebrákům, aby tak projevil pokoru před Bohem a aby tímto kajícím gestem prosil o Boží slitování a přízeň.

Není však důvodů, proč bychom tento oddíl nevykládali i jindy než o Velikonocích. Vždyť Ježíš Kristus zde vybízí k následování svého příkladu a Spasitele nemáme rozhodně následovat a napodobovat pouze při svátečních příležitostech, ale neustále, každý den. Zamysleme se tedy nad tím, co Ježíš řekl svým učedníkům, když skončil svou službu a domyl jim nohy.

Nejprve se soustředme na slova: Nazýváte mě Mistrem a Pánem. Jde tu o oslovení. Mluvíme o Kristu a modlíme se k němu a přitom ho všelijak nazýváme. Těch označení a titulů, které mu dáváme, je ovšem daleko víc než jen Mistr a Pán. Nazýváme ho rovněž Božím Synem, Mesiášem, Spasitelem, Vykupitelem, Králem, Pastýřem či Božím Beránkem. Co však pro nás tyto názvy znamenají? Správně to řekl Ježíš v jiné souvislosti: „Ne každý, kdo mi říká Pane, Pane, vejde do království nebeského, ale ten, kdo činí vůli mého Otce v nebesích.“ (Mt 7,21) Nestačí tedy jen oslovovat a vzývat Krista nebo se ho dovolávat, ale je třeba také činit vůli nebeského Otce. Je však bohužel tolik „matrikových“ a „svátečních“ křesťanů, pro něž Kristus a jeho jméno téměř nic neznamenají! A je také spousta křesťanů pohodlných a nečinných! Uvědomujeme si, že ani s námi, kteří se zde shromažďujeme, není všechno zdaleka v pořádku? Jak to však změnit?

Jak? Říkáme-li Ježíši Kristu Boží Syn, tak se doopravdy před ním kořme! Říkáme-li mu Spasitel a Vykupitel, hledejme v něm skutečně záchranu a vykoupění z prázdnoty života. Říkáme-li mu Král nebo Pán, poslušně se mu poddávejme! Říkáme-li Pastýř, dávejme se jím s důvěrou vést. Říkáme-li Beránek, radujme se z jeho oběti pro nás a za nás. Hlavně však: nazýváme-li Ježíše Krista Mistrem, buďme jeho faktickými učedníky, kteří se od Mistra ochotně učí a uvádějí jeho vůli ve skutek.

To nás přivádí k tomu druhému: Jak a čemu nás náš Mistr učí. On sám říká: „Chápete, co jsem vám učinil? Nazýváte mě Mistrem a Pánem a máte pravdu: skutečně jsem. Jestliže tedy já, Pán a Mistr, jsem vám umyl nohy, i vy máte jeden druhému nohy umývati. Dal jsem vám příklad, abyste i vy jednali, jako jsem jednal já.“

Ježíš nás tady výslovně vybízí, ať si z něho vezmeme příklad. Víme dobře, že dobré vzory mohou být strhující. Jak důležité je, poskytne-li nám někdo vzor vytrvalosti a píce, s kterou koná své povolání. Jak důležité je, setkají-li se lidé chystající se vstoupit do manželství včas s dobrým příkladem manželů, kteří i po desetiletích dovedou být k sobě pozorní a jemní. Stejně tak je významný příklad úcty ke starým rodičům. Ten, kdo pozorně sleduje cizí příklad, vstřebává podvědomě do sebe valnou část toho, co vidí u druhých. Bohužel existují i příklady

vysloveně špatné, scestné, zvrácené, nebezpečné, a také ty dovedou silně zapůsobit.

To jsme ovšem mluvili jen o obyčejných lidských příkladech. V čem nám však může být vzorem náš Mistr Ježíš Kristus? Ve mnohem, například ve vnitřní tichosti. „Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorného srdce, a naleznete odpočínutí svým duším.“ (Mt 11,29). V dnešním příběhu nám však chce být Ježíš příkladem v něčem jiném: „Dal jsem vám příklad..., i vy máte jeden druhému nohy omývat.“

Myslel to Ježíš s tím umýváním nohou doopravdy? V jeho dobách to byla služba, kterou prokazovali otroci chůzí unaveným nebo ušpiněným pánům nebo hostům. Ještě v minulém století v některých venkovských rodinách myly děti rodičům nohy, když se vrátili z pole. Patřilo to k přikázání „Cti otce svého i matku svou...“. Avšak když Ježíš umýval svým učedníkům nohy, tak šlo v první řadě o něco jiného, co bylo důležitější než hygiena a poskytnutí úlevy. Umýváním nohou mělo v tomto případě především naznačit přibližně totéž, co vyjadřuje křest nebo Večeře Páně, a konec konců i Ježíšova oběť na kříži. Tak jak to čteme v krásném hymnu v epištole Filipským: „Vzal na sebe způsob služebníka...a v poslušnosti podstoupil i smrt.“ (F 2) Všichni potřebujeme tuto Kristovu službu, toto omytí od hříchů, abychom mohli být spaseni, abychom mohli jednou se svým Mistrem a Pánem zasednout k jeho hostině. Jenže něco takového nemůže pro své bližní udělat nikdo z nás. V tom je jeho příklad jedinečný, nedostupný a neapodobitelný.

To je pravda, avšak Ježíšovo počínání obsahovalo v sobě ještě jiný motiv, který už není pro nás tak nedostupný a nesplnitelný, a to byla nepochybně jeho láska k slabým a hříšným. Láska, která je ochotná maximálně se pro ně angažovat. My sice spasit nikoho nemůžeme, ale milovat své bližní obětavou láskou, to je možné. O obětavé lásce a práci se mluví poměrně často, ale většinou je naše obětavost úzce omezena na vlastní rodinu, na úzký okruh nám sympatických přátel. Tím se naše láska a obětavost nejednou vyčerpává a končí. Kristova láska je však láska sloužící všem. Je pravda, že se dovedl někdy i pořádně rozhorlit na neupřímné a pokrytecké farizeje, jinak však mezi lidmi nerozlišoval. Sloužící lásku projevoval ke všem, kteří trpěli fy-

zicky nebo vězeli až po krk ve své vnitřní bídě, ve svém kalu, ve svých hříších a toužili po pomoci. Musíme připustit, že nám se na rozdíl od něho obvykle příliš nechce s takovými lidmi si znečišťovat ruce a zatěžovat hlavu. Americký evangelizátor Billy Graham ironicky řekl, že někteří křesťané žijí už natolik v nebeských sférách, že na zemi nejsou vůbec k ničemu. Jinými slovy, to znamená, že pro bližní v jejich bídách a trápeních nepředstavují žádný přínos, žádnou pomoc. Pozor, ať to neplatí o nás!

Jistě, Kristův příklad je pro nás nedostižný. Přesto i naše nedokonalá, kusá nápodoba má své zaslíbení. Ježíš dokonce prohlašuje (podle Kralické bible): „Znáte-li tyto věci, blahoslavení budete, budete-li je činiti.“ Je to vlastně Ježíšovo stvrzení, že si člověk počíná dobře, jde-li cestou ponížení a služby. Stojíme však vůbec o to, aby na nás spočinulo blahoslavenství díky tomu, že budeme Ježíše následovat právě tímto způsobem, totiž pokornou službou bližním? Neusilujeme my lidé běžně o pravý opak? Nejde nám daleko víc o sebeprosazení? A když se člověk neprosadí, necítí se z toho nešťastný a jakoby vyřazený? Kdo z rodičů vychovává dnes své děti ke službě? Není to tak však jen v dnešní dravé společnosti, dosti často to bylo i dříve. Známý je případ Alberta Schweitzera. Po nadějně kariéře akademického vzdělance a vynikajícího hudebníka se rozhodl pro službu lékaře ubožákům v africké džungli – a ve svém nejbližším okolí se setkal s odporem a výčitkami, ačkoli vesměs šlo o uvědomělé křesťany: Jak to, že se chceš tak zahodit? Ale i když se služba, jakou měl na mysli Ježíš, cení málokdy, rozhodující je pro nás ujištění a zaslíbení našeho Mistra: „Znáte-li tyto věci, blahoslavení jste, budete-li je činiti.“ Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, staň se i naším Mistrem. Ty dobře víš, jak málo se ti podobáme a jak je pro nás obtížné osvojit si to, co by z nás učinilo tvé učedníky. Proto tě prosíme, neponech nás odkázané jen na nás samé, ale ujmí se nás a naplň naše mdlá srdce svým Duchem. Amen

PÍSEŇ č. 645 Ačkoli podstatou rovný byl Bohu

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane světa a v Ježíši Kristu náš Mistře, obracíme se na tebe se vším, co není v našich vlastních silách:

Prosíme tě za svět, aby v něm nevládly jen tvrdé přírodní zákony a tvrdí nemoudří lidé, ale aby se v něm uskutečňovala především tvá skrytá vláda.

Prosíme, aby moc tvého neviditelného království slavila vítězství nad zlem, které užívá nejrůznějších podob a doléhá na nás z nejrůznějších stran.

Zasahuj všude tam, kde se lidé pokoušejí vzít budoucnost světa cele do svých rukou a činí závažná rozhodnutí podle svých sobeckých tužeb. Chraň lidské společenství před následky jejich pýchy.

Podpírej laskavě svou církev, když se snaží vnést do života současné společnosti něco z toho, o čem mluvili bibliční svědkové a co hlásal tvůj Syn Ježíš Kristus. Daruj nám otevřené oči pro bídu světa a uč nás soucitu a obětavé lásce.

Buď s námi také v našich osobních životech se vším, co je tvoří – v našich radostech a bolestech, prohrách i nadějích. Ať tvůj Duch vítězí nad duchem naším.

Ještě k tobě voláme jako tvé děti: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Cokoli děláte, dělejte upřímně, jako by to nebylo lidem, ale Pánu – s vědomím, že jako odměnu dostanete podíl na jeho království. (Ko 3,23n)

POŽEHNÁNÍ

Hospodin na nás pamatuje, on nám žehná. Žehná těm, kteří se bojí Hospodina, jak malým, tak velkým. Amen

PÍSEŇ č. 322 Ó Beránku nevinný

DOTKNĚTE SE MNE A PŘESVĚDČTE SE

VSTUPNÍ SLOVA

Dobrořeč, má duše, Hospodinu, nezapomínej na žádné jeho dobrodiní! On ti odpouští všechny nepravosti, ze všech nemocí tě uzdravuje, vykupuje ze zkázy tvůj život, věncí tě svým milosrdenstvím a slitováním. (Ž 103, 2–4) Amen

PÍSEŇ č. 103 Ó dobrořeč, má duše, Bohu svému (1–5.10)

MODLITBA

Hospodine, naše duše tě velebí, naše nitro dobrořečí tvému jménu. Co jsme v životě pokazili a co se nám stalo obžalobou, to ze své milosti napravuješ. Odvalil jsi kámen a vyvedl jsi svého Syna z temnoty hrobu do jasu a slávy svého Království. Z něj vzešel, do něj patří a tam nás za sebou táhne. Díky němu vystupujeme ze své nízkosti, spatřujeme, co jsme do té doby neviděli, slyšíme, co jsme dosud neslyšeli, a uvažujeme o věcech, které nám předtím na mysl nepřišly. Tvůj vzkříšený Syn nám ukazuje cestu, jako ji kdysi ukazoval Mojžíš Izraeli. Vede nás k životu ve svobodě, k rozletu podivuhodně spjatému s odpovědností, který nás nese k tvému Království. Už nás neochromují naše viny. Pro oběť svého Jednorozeného nám je nepočítáš. Díky němu před tebou stojíme jako ospravedlnění hříšníci. Radostná zvěst, která naplňuje naši mysl, nás ujišťuje o tom, že být pravdivý, spravedlivý a milovat má smysl. Kdo o tyto projevy zápasí, je zajedno s tvým Synem. S ukřižovaným a zmrtvýchvstalým. Haleluja! Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Z Písma svatého budeme číst oddíl zapsaný v 1. epištole do Korintu, kapitole 15., verších 1. až 11.:

Chci vám připomenout, bratří, evangelium, které jsem vám zvěstoval, které jste přijali, které je základem, na němž stojíte, a skrze něž docházíte spásy, držíte-li se ho...

PÍSEŇ č. 337 Utěšený hod nám nastal

KÁZÁNÍ

Text dnešního kázání je zapsaný v Evangeliiu podle Lukáše, kapitole 24., verších 36. až 48.:

Když o tom mluvili, stál tu on sám uprostřed nich. Zděsili se a byli plni strachu, poněvadž se domnívali, že vidí ducha. Řekl jim...

Milí bratři a sestry, je to silné velikonoční kafe. Nedělá nám problém strávit odvalený kámen či vzít na vědomí prázdný hrob. Ale **dotýkání** se Ježíšova z hrobu vstalého těla a demonstrativní jedení **pečené ryby**, to je příliš. Navíc je toto líčení Vzkříšeného v zásadním rozporu s tím, jak nám ho představuje evangelista Jan. V jeho podání vzkříšený Ježíš naopak zakazuje Marii, aby se ho dotýkala. Ona odlišná velikonoční interpretace je dána tím, že každý z těch dvou evangelistů chce zdůraznit jinou stránku vzkříšení. Zatímco Jan ukazuje na jinakost Vzkříšeného, Lukáš si předsevzal dosvědčit realnost jeho bytí. Hlavním argumentem pro ni je – stejně jako u všech ostatních evangelistů – událost Ježíšova opětovného setkání s učedníky. Lukáš má ovšem zato, že musí toto setkání vyličit co nejmasivněji. Jen tak o něm podle něj nebude moci nikdo pochybovat. Každý ať ví, že si Ježíš dával **pečenou rybu**! To je přece vrcholný důkaz, že učedníky neomámil nějaký přelud, ale že **uprostřed** jejich kruhu stojí jejich ukřižovaný Pán.

Hlavní Lukášovo velikonoční poselství se dá vyjádřit dvěma slovy: realita a identita. Opravdu se to stalo a byl to skutečně Ježíš a nikdo jiný. Tato témata vyvolávají naše největší velikonoční pochybnosti a nejzávažnější otázky. Podnětného je toho však v onom oddílu mnohem víc. K setkání se Vzkříšeným nedochází z iniciativy učední-

ků. Je to Ježíš, který za učedníky přichází a z deprese, do které je po jeho ukřižování uvrhnul pocit marnosti, je vrací zpátky do života. Tuto souslednost drží všichni evangelisté: Rozehrává se prostě vždycky z Boží strany! Má-li dojít k rozhovoru, musí ovšem člověk na tuto Boží rozehrávku reagovat. Neuhnout před ní, vzít ji vážně. **Dotknout se a přesvědčit se.** A když se ujistím, že nejde o nějaké fantasma, tak tuto skutečnost pevně uchopit. Lukáš je dobrý teolog. Uvědomuje si, že se zvěst o vzkříšení nedá přijmout, jako by se nechumelilo. Tato událost se vymyká všemu, co známe a co je běžné. Tak to ve světě nechodí. Ale Ježíšovo království přece není z tohoto světa! Na Velký pátek se to jevílo jako jeho mínus. Velikonoční neděle však ukázala, jaká je v té zvláštní povaze Ježíšova kralování síla.

Otázky, které vyvolává Ježíšův prázdný hrob, se určitě nejprve týkají reálnosti vzkříšení jako takového. Pak ovšem i toho, jak si Ježíšovu novou existenci představit. Pozdější novozákonní spisy tíhnou k tzv. doketismu. To znamená k představě, že Ježíšovo tělo bylo pouze zdánlivé. Ne až po vzkříšení, ale hned od jeho betlémského narození. To by se ovšem Boží Syn nikdy nemohl stát člověkem a Slovo by se nikdy nestalo tělem. Všechno by bylo „jen jako“: Láska jen jako, pravda jen jako, milosrdenství jen jako. Někdy to tak v církvi vypadá. Ale to není chybou Ježíšova nedokonalého vzkříšení. To je důsledek naší doketistické úchyvky! Lukášova masivní představa Vzkříšeného chce být proti ní hrází: Zmrtvýchvstalý je totožný s Ukřižovaným! Jeho nebeská sláva vyrůstá z jeho pozemského ponížení. Jeho kříž nebyl pouze zdánlivý, jeho smrt nebyla jen jako. Proto může být – a je – i jeho vzkříšení opravdové, reálné. Tělo jeho ponížení přitom vidí všichni. Tělo jeho slávy vidí pouze ti, kterým Ježíšovo božství probleskávalo už v projevech jeho lidství.

To je bezesporu případ Ježíšových učedníků. Ačkoli svému Mistru mnohokrát nerozuměli, přesto tušili, že tento syn Josefa a Marie je Mesiáš. Petrovými ústy to u Cezareje Filipovy i vyznali. Dnešní doba dělí s oblibou lidi do kategorií věřící – nevěřící. Pomineme-li, že obvykle nerozlišuje, komu člověk věří, neptá se ani na to, jak se tato jeho víra projevuje. Zůstávají po ní stopy, nebo mohou kostelní zástupy chodit sem tam a nikdo nic nevidí, nic neslyší ani nic necítí? Vzkříšený Ježíš po sobě v životě zanechával stopy. Velikonoční neděle nás

nevede k tomu, abychom prostě začali věřit na zázraky. To by bylo příliš laciné. Událost, k níž nás odkazuje, svědčí o tom, že je nad světem vyšší autorita než lidská. Tato autorita, kterou Ježíš nazývá svým Otcem, nás vybízí, abychom se v životě nedávali určovat tím předposledním, ale tím posledním: **Zákon Mojžíšův, Proroci, Žalmy** – v nich je klíč k životu! Pro ně **otevřít** vzkříšený Ježíš svým učedníkům **mysl**. I když se za život se shodě s nimi stále draze platí, je to počínání, které má před sebou budoucnost.

Toto rozpoznání má pro křesťany v každé době zásadní význam: Cesta do slávy není relaxační procházkou. Ježíš svým učedníkům říká: Když budete **s otevřenou myslí** číst Písmo, pochopíte, že cesta do slávy vede utrpením. Jakýkoli jiný způsob, jak do ní vstoupit, je falešný. Sláva bez sebezapření, bez potu a bez krve je vždycky podvod. Doktoráty bez vědomostí, politické posty bez čestnosti, náboženské projevy bez víry nejen že jsou postaveny na hlavu, ale jsou vysloveně odpudivé. Pro toto rozpoznání **otevřít** Ježíš svým učedníkům **mysl**! Co je laciné, to je falešné. Když Ježíš na počátku cesty do Jeruzaléma řekne Petrovi, že zde bude trpět, Petr ho od toho zrazuje. Ale cesta ke vzkříšení nemůže vést jinudy než údolím stínu smrti. A neplatí to pouze o Ježíši. Platí to o všech, kteří chtějí dojít tam, kam on. Když apoštol Pavel prochází při svých misijních cestách Malou Asii, říká tamním křesťanům: „Musíme projít mnohým utrpením, než vejdemo do Božího království.“ To utrpení je důsledkem vnitřní i vnější poctivosti jejich – a tedy i našeho – počínání.

Misie, ke které Vzkříšený své učedníky vybízí, spočívá v odkazování k tomuto životnímu stylu. Zvěstovat Krista znamená přivádět k životu, který je založen v pravdě a dokonává se v lásce. Naše současná misijní sterilita není způsobena tím, že bychom pro misii byli málo vyškoleni. Problémem je naše nevěrohodnost v pravdě a lásce. To ovšem znamená, že nám nepomohou žádná školení a kurzy, ale jen takové zatřesení, jakému byli kdysi v Jeruzalémě vystaveni Ježíšovi učedníci. Když po něm přišli k sobě, začali vidět život a svět z docela jiného zorného úhlu nežli předtím. Ne přízemně, z pozice svého osobního prospěchu, ale z nadhledu. Ježíšovo vzkříšení je důkazem toho, že tento nadhled znamená komplexnější pohled na život než snaha ho za každou cenu uchovat. Kdo se připojuje k velikonočnímu volání „Kris-

tus byl vzkříšen“, ten nevypovídá o nějaké události, která se kdysi odehrála mimo něj. Tím voláním podává jasné svědectví o svém osobním životním směřování. Vyznává: Pokouším se jít tudy, kudy šel můj Pán. A vím, že on bude na této cestě se mnou. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, stojíš uprostřed nás, uprostřed své církve. I po staletích jsme tím vyvedeni z míry stejně jako tví učedníci. Chceme si tě přebarvit na růžovo, ale nedaří se nám to. Tvé tělo na sobě nese rány po hřebech. Děkujeme ti, že nám otevíráš mysl pro pochopení života. Amen

PÍSEŇ č. 347 Nastal nám čas přeradostný

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, ty jsi Synem Izraele. Spása, která vyvěrá z tvého kříže, se však týká všech, židů i pohanů. Nikdo z ní není vyloučen. Každý, kdo vztáhne ruku, ji může uchopit a vtáhnout do svého života. Prosíme, otevři mysl těch, kteří nevědí, čím jsou; kteří by ti chtěli být blízko, ale mají dojem, že všechno, co se o tobě dozvídají, je jen mámení. Dej jim i nám pocítit, že tvé vzkříšení je reálné, že nejde o prázdná slova, ale o sdělení založené na pevném základě tvé lásky, která se dokonala v oběti. Vědomí, že jsi nezůstal v hrobě, je nám motivací k nadějnému a proto čistému a tvůrčímu životu. Prosíme, ať nikdy neztratíme víru, že jsi vstal z mrtvých. Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Bratří, napodobujte mne. Hled'te na ty, kdo žijí podle našeho příkladu. Neboť mnozí, o nichž jsem vám často říkal a nyní to s pláčem opakuji, žijí jako nepřátelé Kristova kříže; jejich koncem je zahynutí, jejich bohem břicho a jejich chloubou to, zač

by se měli stydět, neboť smýšlejí přízemně. My však máme občanství v nebesích, odkud očekáváme i Spasitele, Pána Ježíše Krista. On promění tělo naší poníženosti v podobu těla své slávy silou, kterou je mocen všechno si podmanit. (Filip 3,17–21)

POŽEHNÁNÍ

Jestliže ve vás přebývá Duch toho, který Ježíše vzkřísil z mrtvých, pak ten, kdo vzkřísil z mrtvých Krista Ježíše, obživí i vaše smrtelná těla Duchem, který ve vás přebývá. Amen

PÍSEŇ č. 660 Buď Bohu všechna chvála

SVATODUŠNÍ

VSTUPNÍ SLOVA

Ježíš řekl: „Ještě krátký čas budu s vámi a pak odejdu k tomu, který mě poslal. Budete mě hledat, ale nenajdete. A kde jsem já, tam vy přijít nemůžete.“ V poslední, velký den svátků však Ježíš vystoupil a zvolal: „Jestliže kdo žízni, ať přijde ke mně a pije! Kdo věří ve mne, proud živé vody poplyne z jeho nitra“, jak praví Písmo.“ To řekl o Duchu, jež měli přijmout ti, kteří v něj uvěřili. Dosud totiž Duch svatý nebyl dán, neboť Ježíš ještě nebyl oslaven. (J 7,33–34. 37–39) Amen

PÍSEŇ č. 370 Jak čerstvých vod jelen žádá

MODLITBA

Hospodine, Pane náš! Sešli jsme se, abychom mohli společně prožít a poznat tvou blízkost a podporu. Svět, v kterém žijeme, je krásný, ale plný napětí, nejistoty, smutku a bolesti. Čas našeho života nám ubíhá a mnohé z toho, po čem jsme toužili, nám nezadržitelně uniká. Často se nám stává, že nevíme, co je důležitější. Váháme, co opustit, nač se soustředit, kde se bránit, čemu se plně věnovat. Chceme toho víc, než stačíme a zvládneme. Prosíme, abychom dnes znovu zaslechli tvé Slovo, které nám pomůže dát si život do pořádku, seřadit si úkoly podle důležitosti a nalézt jistoty, o které se můžeme opřít. Víme a uznáváme, že jsme udělali mnoho chyb, ale věříme, že dar Ducha svatého není odepřen hříšníkům, kteří činí pokání a dají svůj čas a schopnosti do služeb evangelia. Prosíme, veď nás, abychom svůj život nepromarnili, ale naplnili podle tvé vůle a ke tvé slávě. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení z Písma svatého je z knihy Skutků apoštolských, z 2. kapitoly, od verše 1. do poloviny verše 17.:

Když nastal den letnic, byli všichni shromážděni na jednom místě...

PÍSEŇ č. 366 Zavítej k nám, Duchu svatý

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které je i základem kázání, navazuje na přečtený oddíl z knihy Skutků apoštolských, z kapitoly 2., kde ve verších 17. a 18. čteme:

A stane se v posledních dnech, praví Bůh, sešlu svého Ducha na všechny lidi, synové vaši a vaše dcery budou mluvit v prorockém vytržení, vaši mládenci budou mít vidění a vaši starci budou mít sny. I na své služebníky a na své služebnice v oněch dnech sešlu svého Ducha, a budou prorokovat.

Milí bratři a milé sestry! Někdy se říká, že o svatodušních svátcích se slaví narozeniny církve. Do té doby totiž každý z učedníků věřil a doufal především sám za sebe. Neměli žádný společný úkol. Mohli se klidně rozejít a každý žít svou víru v Ježíše po svém. Ale počínaje sesláním Ducha svatého je tu něco, co je navzájem spojuje. Duch svatý totiž není dán každému zvlášť – individuálně, ale všem společně! Od té chvíle už nemohou být jeden bez druhého. Navzájem se potřebují a doplňují. Jeden druhého těší a napomíná. Každý je jakoby jedním z plamenů jednoho velikého ohně. Jedním z údů jediného těla. Jednou slokou téže písně. Jednou kapkou mohutného deště, který přináší zemi vláhu a požehnání.

Jenže právě církev je něco, co dnes vyvolává mezi lidmi spíš nedůvěru a rozpaky. Řada lidí věří v Boha a považuje se za křesťany, ale jen málo z nich se chce hlásit a hlásí k církvi. Poměrně často se setkáváme s lidmi, kteří sice nikam do kostela nechodí, ale o Bohu a křesťanství toho vědí poměrně hodně. Čtou Bibli, modlí se, snaží se zachovávat Desatero a pomáhají svým bližním. Jejich život má křesťanskou podobu leckdy ve větší míře než náš. Ale když přijde řeč na

členství v církvi, začnou se ošívát a přiznávají, že oni církev, jak se dnes říká, „nemusí“.

Nás, kteří jsme v církvi vyrostli a máme ji rádi, to trápí a mrzí. Ale v duchu si možná i my klademe otázku: Je vůbec nutné sdružovat věřící do nějaké organizace? Určovat jim, čemu mají a nemají věřit, stavět kostely, vybírat od lidí příspěvky atd.? Není víra v Boha osobní a soukromá věc každého věřícího? Ježíš přece volal k následování. Mluvil o příchodu Božího království, ale neříkal, že máme vstoupit do církve.

Odpověď na tyto otázky není snadná. Určité východisko nám dává náš dnešní text. Čteme tu, že o letnicích dochází k radikální změně, která byla očekávána až opravdu v posledních dnech. Ta změna spočívá v tom, že tentokrát Bůh seslal svého Ducha na všechny lidi. Až dosud Bůh působil jen skrze výjimečné jedince. Skrze Mojžíše, Eliáše a ostatní proroky. Boží moc a síla byla dána Jozuovi, Gedeonovi, Davidovi. Ostatní vždycky jen tiše přihlíželi a přijímali od těchto lidí požehnání. Po babylónském zajetí však přišel čas, kdy Bůh po dlouhou dobu Izraeli žádného proroka nedal. Věřit Bohu znamenalo zachovávat tradice otců a uchovat dědictví víry neporušené. Boží slovo se začalo pečlivě opisovat a vykládat. Mělo podobu zákona, který bylo třeba dodržovat a v němž nebylo možno nic měnit.

A pak přišel Ježíš. Mluvil a vystupoval jako ten, kdo ví, co od nás Bůh očekává a žádá. Lidé uvěřili, že je to prorok a Syn Boží. Ale když Ježíš odešel ke svému Otci, nebylo jasné, co bude dál. Na rozdíl od proroků Ježíš sám nic nenapsal. Budeme jeho slova pouze pietně uchovávat a opakovat? Uděláme si z nich nový zákon? Nové předpisy a nové povinnosti?

A pak se stalo něco neslýchaného. Byl seslán Duch svatý. Na všechny učedníky a na všechny, kteří jejich působením uvěřili. Na muže i ženy. Na starce i mladíky, na pány i otroky. Sami učedníci jsou tím zaskočení. Zástupy, které naslouchají jejich svědectví, jsou vyvedeny z míry. Zdá se jim, že apoštolové jsou snad již po ránu opilí. Ale apoštol Petr v tom vidí znamení posledních dnů. Naplnilo se, co napsali proroci Joel a Jeremiáš: Přicházejí dny, kdy už nebude jeden prorok učit všechny ostatní. Nyní bude znát Boha každý! Od nejmenšího do největšího. Bůh přece řekl: „Své slovo jim napíšu přímo do srdce.“

Je to doslova náboženská revoluce. Lidé už nejsou a nebudou závislí na svých kněžích, farářích a prorocích. Každý bude znát Boha na základě své vlastní zkušenosti a víry. Už už by se chtělo říci – to znamená, že žádnou církev, faráře, oltáře, kostely, organizaci atd. nebudeme potřebovat! Každý si to teď vyříká s Pánem Bohem pěkně sám. Sám se pokárá, sám si odpustí, sám se pochválí, sám si požehná. My všichni jsme přece proroci. Každý bude učit jen sám sebe a hotovo.

Ale takto to Pán Bůh nechtěl a nedovolil. Vždyť to by měl za chvíli každý svého vlastního boha. Svou vlastní církev. Své vlastní zákony. Svou vlastní pravdu. Každý by chtěl mluvit a jednat jménem Božím. Každý by si mohl dělat a obhájit, co by chtěl. Že to tak v dnešním světě někdy vypadá, je mimo jiné způsobeno tím, že lidé neumějí a nechtějí žít ve společenství, v církvi, v manželství, v rodině – ale každý myslí a jedná pouze sám za sebe a pro sebe.

Když Písmo říká, že Duch svatý byl vylit na každého z nás, znamená to, že nikdo z nás nemá Ducha svatého, tj. pravdu, lásku, naději a radost, plně k dispozici. Každý má jen její díl. Nikdo nemá dary všechny, ale každý má své vlastní obdarování, které se s druhými vzájemně doplňuje. To znamená, že se navzájem potřebujeme a jeden bez druhého neobejdeme. Ale ne tak, že všichni závisí na jednom obdarovaném a mimořádném jedinci, ale tak, že každý potřebuje každého.

Když otevírají klenotnici, v které jsou uloženy české korunovační klenoty, musí se sejít sedm mužů, z nichž každý má jeden klíč. Všichni jsou v tu chvíli stejně důležití. Nestačí jim jeden centrální klíč, nestačí jim ani šest klíčů. Pouze všech sedm klíčů otevře místnost. A podobné je to s darem Ducha svatého. Je dán každému, kdo věří. Nikdo z nás není významnější, nikdo není obdarovanější či vyvolenější. Ale jeden se bez druhého neobejdeme. Chceme-li poznat Boha, potřebujeme k tomu druhé lidi. A oni zase potřebují nás! Je to jako mozaika. Každý má jeden kamínek a teprve dohromady to dává obraz.

Jinými slovy, církev je tu proto, že se Pán Bůh rozhodl setkávat se s námi prostřednictvím druhých lidí. My sami sice můžeme Pánu Bohu věřit, můžeme se k němu modlit, můžeme se i pěkně chovat, ale s živým a jednajícím Bohem se setkáme teprve tehdy, když ho přijmeme a poznáme v našich bližních. Evangelium nám přece nekážou andělé, ale hříšní lidé. Boží odpuštění nám nepřinášejí naše pocity ani naše

svědomí, ale chléb a víno, které nám podají naši bližní při Večeři Páně. A jestli máme Pána Boha opravdu rádi, to se pozná teprve tehdy, když pomůžeme člověku v nouzi. Můžeme stokrát vědět, co je správné a co si Pán Bůh přeje, ale když jsme v krizi a nevíme jak dál, musí nám to povědět druhý člověk. To znají velmi dobře všichni kazatelé. Druhým snad kázat dovedeme, sobě samotným ne.

Pán Bůh nás podělil Duchem svatým úmyslně, aby nás tímto způsobem sblížil. Chtěl zbořit zdi, které jsme mezi sebou nastavěli. Chtěl nás naučit, abychom si jeden druhého vážili. Navzájem se hledali, naslouchali si a dovedli při sobě stát. Jestliže totiž vím, že ke mně Pán Bůh přichází v druhém člověku, musím se k němu začít jinak chovat. Nemohu se nad něj povyšovat, nemohu jím pohrdat. I když je to třeba můj nepřítel a soupeř, i když je mi třeba protivný – je to člověk, skrze kterého mi Bůh může něco dát. A naopak, jestliže vím, že i mně byl dán díl Ducha svatého, nemohu své obdarování skrývat pro sebe. Stávám se dlužníkem všech ostatních. Je to stejné, jako kdyby někdo měl velké zásoby obilí, ale nechal své sýpky zavřené, zatímco druzí umírají hladem. Dar Ducha svatého je také zdrojem zdravé sebeúcty, neboť dává člověku vědomí vlastního poslání, úkolu a pověření.

Ale tím jsme elegantně obešli jeden problém. To, co jsme tu o církvi řekli, je ideál. Důvod, proč církev existuje. Skutečnost však bývá odlišná. V církvi se také dějí mnohé nepěkné věci. Povyšování, pomlouvání, pokrytectví. Lidé si zvykli, že tu mohou dostat snadno odpuštění, a tak toho zneužívají. Život v církvi leckoho svádí k pokrytectví. Mnoho lidí je církví zklamáno – protože v ní nenachází, co hledali. Poctivost, lásku, porozumění, úctu, ohleduplnost a pomoc. Zdálo by se, že lepší je z takové církve a sboru odejít. Jenže to bychom si podřezali větev, na které stojíme. Z rodiny také člověk nemůže odejít, protože ji tvoří i on sám a má za ni odpovědnost. Když se nám něco v církvi nelíbí – musíme to společně změnit. Záleží to jen na nás. Žít společně, to je vždycky fuška a práce. Je to stejně těžké jako manželství. Ale stojí to za to! Žít v církvi má velké zaslíbení. Je to místo, kde Duch Boží působí a dělá divy. Je to místo, kde se lidé podpírají a vzájemně nesou svá břemena. Je to místo, kde se lidská obdarování sčítají a násobí a z jednotlivých malých plamínek vzniká veliký oheň a žár Boží lásky. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, vyznáváme, že i my máme podíl na tom, že církev není pro svět přitažlivá a nestalo se z ní místo naděje a radosti. Neumíme si jeden druhého vážit a navzájem si naslouchat. Vidíme na druhých jen chyby a svá vlastní selhání nevidíme nebo omlouváme. Očekáváme od druhých pomoc, ale sami ji nenabízíme. A přece je církev a tento sbor místem, kde se z Boží milosti děje mnoho dobrého. A za to chceme dnes poděkovat. Za všechnu lásku, pomoc, útěchu i povzbuzení, kterého se nám tu dostalo. Dej, Pane, ať nás tvůj Duch spojuje a naplňuje vzájemnou láskou a úctou. Amen

PÍSEŇ č. 373 Ó sešli Ducha svého

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Duchu svatý, pomoz nám, ať nepromarníme své životy zbytečným přešlapováním a nerozhodností. Připravil jsi pro nás mnoho příležitostí k dobrému. Svět nás potřebuje a ty nám dáváš sílu a vynalézavost, jak se účinně postavit zlému.

Přimlouváme se za náš sbor, aby svědectví, které o tobě vydáváme, bylo poctivé a přesvědčivé. Prosíme o dar lásky a přátelství, které bychom mohli nabídnout docela cizím lidem, když tě hledají.

Pane Ježíši Kriste, prosíme tě v tuto chvíli za všechny, kteří váhají, zda tě přijmout za svého Pána, nebo si dál žít podle svých vlastních hodnot a potřeb. Prosíme, dej jim poznat svoji dobrotu a lásku.

Prosíme za ty, kteří mají o církvi a křesťanství mnoho předsudků a nemají nikoho, kdo by jim pomohl je odstranit. Prosíme za ty, které církev zklamala. Dej, aby byli ochotni začít tě znovu hledat a získali k tobě důvěru.

Prosíme za své přátele a spolupracovníky, kterým bychom rádi pomohli na cestě k tobě. Dej, ať se prolomí zdi a bariéry, které je dělí od víry, a z jejich srdcí vytryskne radost, že byli tebou nalezeni.

Přimlouváme se za ty, kteří řeší složité životní situace, aby se rozhodli správně a svých činů nelitovali.

Prosíme za naše nemocné, dej jim vůli k životu, dej jim sílu snášet bolest a všechny nesnáze. A nám ukaž, jak můžeme pomoci, co říct, co udělat, zač se modlit.

Nakonec prosíme, pomoz i nám osobně vyřešit naše problémy a těžkosti, do kterých jsme se dostali.

To, co nás spojuje, vkládáme do slov společné modlitby, kterou jsi nás naučil: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Ti, kdo se dají vést Duchem Božím, jsou synové Boží. Nepřijali jste přece ducha otroctví, abyste opět propadli strachu, nýbrž přijali jste Ducha synovství, v němž voláme: Abba, Otče! Tak Boží Duch dosvědčuje našemu duchu, že jsme Boží děti. A jsme-li děti, tedy i dědicové – dědicové Boží, spoludědicové Kristovi; trpíme-li spolu s ním, budeme spolu s ním účastni Boží slávy. (R 8,14–17)

POŽEHNÁNÍ

Ať na vás sestoupí Duch svatý, abyste porozuměli, co od vás Bůh očekává, ať vás Duch svatý uklidní, že vaše hříchy jsou odpuštěny, ať vás Duch svatý naplní odvahou a vytrvalostí, abyste mohli vítězit nad Zlým a nepodléhali beznaději. Amen

PÍSEŇ č. 384 Pomoz mi, můj Pane

VYTÁHNĚTE PLACHTY

VSTUPNÍ SLOVA

Dobrořeč, má duše, Hospodinu, nezapomínej na žádné jeho dobrodiní! Jako se nad syny slitovává otec, slitovává se Hospodin nad těmi, kdo se ho bojí. On ví, že jsme jen stvoření, pamatuje, že jsme prach. (Ž 103,2.13–14) Amen

PÍSEŇ č. 103, Ó dobrořeč, má duše, Bohu svému (1–6.10)

MODLITBA

Hospodine, Bože náš, dobrořečíme ti a vzdáváme čest tvému velebnému jménu. Ne ze zvyku. Máme k tomu nespočet důvodů. Všechno, co nás obklopuje, je projevem tvé lásky. Bez ní by bylo jen nebytí a tma. Bez ní bychom nevěděli, co je krása, добрta, pohlázení, záchrana. Bez ní bychom nepoznali povznášející moc Slova. Chválíme tě za tvou laskavost, s níž nás vineš ke svému srdci. Ačkoli se vždy nechováme jako poslušné děti, ty se k nám nepřestáváš mít jako milující Otec. Vysvobozuješ nás z našich malérů a zkoušíš to s námi stále znovu. Ačkoli tě mnohými svými projevy zraňujeme, ty nás hojíš. Dáváš nám, co potřebujeme k životu, co živí tělo i co polidšťuje mysl. Neukázal jsi své cesty jenom Mojžíšovi a mocné skutky jenom Izraelovi. Bibličtí svědkové je dosvědčují i nám. Jsme ti za to vděční. Zvláště ti děkujeme za svědectví o tvém jednorozeném Synu. V jeho oběti dostala tvá láska k nám absolutní podobu. Proto je Ježíš rozcestím, z něhož se jde buď do života, nebo do smrti. Prosíme, vaň svým Duchem, abychom nikdy nepřestali jít správným směrem. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Z Písma svatého budeme číst oddíl zapsaný v Evangelii podle Marka, v kapitole 4., od verše 30. do 41.:

Také řekl: „K čemu přirovnáme Boží království nebo jakým podobenstvím je znázorníme? Je jako hořčičné zrno: Když je zaseto do země...“

PÍSEŇ č. 200 V tvé síle, Pane Bože můj

KÁZÁNÍ

Text dnešního kázání je zapsaný v epištole Římanům, v kapitole 8., verších 12. až 17.:

A tak, bratří, jsme dlužni, ale ne sami sobě, abychom museli žít podle své vůle. Vždyť žijete-li podle své vůle, spějete k smrti...

Milí bratři a sestry, **Boží Duch** je hnací silou křesťanské existence. To on nás uvádí do pohybu a způsobuje, že jednáme jinak, než bychom jednali sami ze sebe. Křesťan je člověk, který se dává vést **Božím Duchem**. Je jako loď, jejíž plachty napíná vítr a nese ji kupředu. Tím větrem je **Boží Duch**. Přestane-li vát, loďka se zastaví. Nepotopí se. Přichází však o to podstatné, o svou funkci. Apatický křesťan je jako loď se skasanými plachtami, kterou si vlny pohazují sem a tam. Naše křesťanská aktivita spočívá v tom, že své plachty stále vytahujeme a vystavujeme vanutí Ducha. Teď tak činíme tím, že jsme zde a nasloucháme. Jediným lidským předpokladem křesťanské existence je otevřenost vůči Boží moci. Co se děje pak, to už není naším výkonem, ale výrazem Božího jednání. Pokud žijeme **podle své vůle**, vždycky skončíme na nějaké mělčině. Pokud žijeme podle Boží vůle – a právě ji nám **Boží Duch** aktuálně zjevuje, dostáváme se do konstruktivního pohybu, který nás nese k cíli. Stačí vytáhnout plachty, otevřít mysl a srdce!

Apoštol vidí před člověkem dvojí alternativu: Bud' žijeme **podle své vůle** a spějeme tak zvolna **k smrti**, nebo se dáme **vést Duchem Božím** a stáváme se **Božími dětmi**. Když dětmi, tak ovšem i **dědici** všech Božích zaslíbení. Žít podle **své vůle** nám nepřipadá až tak špatné. Problematičnost tohoto životního postoje na nás ovšem vykoukne, nahlédneme-li do původního řeckého textu. Zde se totiž mluví o životě

„podle těla“. Žít podle **své vůle** znamená dělat, co je příjemné mému tělu. Apoštol je přesvědčen, že tento životní styl je velice ošidný. Neslyšíme to zrovna rádi. Kdo má nějakou životní zkušenost, ten však ví, že za příjemný okamžik může člověk zaplatit nekonečně dlouhým utrpením. Chvilíčka opojení se může změnit v celoživotní trauma či prokletí, které se přenáší z generace na generaci. Tělo je při vši své rafinovanosti naivní, protože je uneseno samo sebou. Proto ho jiné tělo tak snadno oblafné. Políčí na něj krásnou dívku, svalnatého chlapce, balík peněz, a už ho má, kde ho mít chce: V otroctví, na márách, v hrobě.

Apoštol nám křesťanům klade na srdce: Nejste otroci, jste **děti Boží**. Myslete proto víc na svého Otce než na to, co budete jíst, co budete pít, čím se budete oblékat a jak se budete bavit. Nedejte se svým tělem připravit o svou svobodu. Cožpak chcete mít opět sami ze sebe strach? Chcete se bát toho, komu v honbě za svými požitky ublížíte, koho zraníte? Nechte vesla na pokoji! S jejich pomocí se dá na loďce přeplout rybník. Na přeplutí oceánu jsou však třeba plachty a v nich příznivý vítr. Život je jako oceán a **Boží Duch** je příznivý vítr. Křesťan má tento příznivý vítr nabírat do svých plachet. Když tak činí, a loďka jeho života letí k druhému břehu, může o sobě říci, co kdysi Pavel: „Nežiji už já, ale žije ve mně Kristus.“ Počínám si jinak, než kdybych žil **podle své vůle**. Ale není to moje zásluha. Není to způsobeno mými přirozenými předpoklady. Děje se tak, protože jsem uvěřil v toho, který můj život skutečně unese. Dokáže to, protože jako první z nás, učinných k Bímu obrazu, nežil podle **své vůle** – podle svého „těla“, ale podle vůle svého Stvořitele.

Apoštol píše, že ti, kdo přijali **Ducha synovství** – tedy poslouchají více Boha než všelijaké pokušitele, jsou **Boží děti**. Vzápětí však přestává rozlišovat mezi mužem a ženou a o obou pohlavích napíše, že jsou **synové Boží**. To zcela odpovídá jeho přesvědčení, že v Kristu není muž ani žena. V oblasti víry pozbývají tyto odlišnosti na významu. Tady záleží jen na tom, dá-li se člověk vést **Božím Duchem**. Pokud ano, patří mu nejvyšší meta. Je jako jednorozený Boží Syn. **Synové Boží** jsou lidé, kteří pod tlakem Ducha nabývají Ježíšovu podobu, podobu Božího Syna od věčnosti. Boží Duch dokáže docela obyčejného tělesného člověka proměnit v člověka nového, ve „výstavní exemplář“. Vzhledem k tomu, že je to Boží dílo, se tím nikdo nemůže chlubit. Do-

cela určitě se však z toho každý může radovat. Nejen proto, že se tím opět normalizuje vztah mezi stvořením a Stvořitelem, ale zejména proto, že už **nespějeme k smrti**, nýbrž jako **spoludědicové Kristovi** míříme do **Boží slávy**. Teď to sice znamená **trpět s ním**, ale právě utrpením Boží Duch **dosvědčuje našemu duchu, že jsme Boží děti**.

Boží Duch není **Duch otroctví**, nýbrž Duch svobody. Někdy to tak ovšem v církvi nevypadá. Z kazatelen se lidem hrne na hlavu, co všechno musí a co nesmí, co se sluší a na co mají naopak zapomenout. Čím méně je v církvi **Božího Ducha**, tím více je jeho nedostatek suplován zákonictvím a moralismem. Otrok koná, protože konat musí. Jen zřídka se se svou činností vnitřně ztotožňuje. Kdyby konat přestal, stihl by ho ovšem trest. Svobodný koná, protože konat chce. Je pro dílo vnitřně získán. Uvědomuje si jeho důležitost a identifikuje se s ním. Ono dílo se stává jeho osobním zájmem. Otrok i svobodný mohou dělat úplně totéž. Svobodný však bude ke svému dílu přistupovat odpovědněji než otrok. I když z něj bude mít namožená záda a na rukou mozoly, nebude mu břemenem, ale radostí. Bůh chce, abychom jako jeho **děti** měli svobodu. Současně však chce i to, abychom se v ní neupili, ale přepluli pomyslný oceán a vkročili na druhý břeh. Proto ve světě vane jeho **Duch**. Je výzvou každému, kdo má v životě větší ambice než ukončit ho smrtí.

Apoštol uvádí ještě jeden rozdíl, jímž se dítě liší od otroka. Dítě je **dědic**. Otrok nedostane po svém pánu ani floka. Dítě zdědí po otci všechno. **Boží Duch** nás ujišťuje o tom, že jsme Božími dětmi, **spoludědici Kristovými**. Jdeme-li životem bok po boku ukřižovanému Božímu Synu, dojdeme s ním tam, kam ho přivedla jeho připravenost nežít **podle své vůle**: do Boží slávy! Ona reprezentuje ten druhý břeh, ke kterému nás nese Boží Duch dující do našich plachet. Na druhém břehu není pustina, panoptikum ani nějaký ponurý klášter. Na druhém břehu je **Boží sláva**. Svatební hostina, setřené slzy, uzdravené rány. Na druhém břehu nalézáme všechno, co nám bylo kdysi tak drahé a co jsme v životě ztratili. To na něm Bůh chystá svým dětem! Těm, kteří se dali vést jeho Duchem a jejichž život tak získal podobu vděčného volání: **Abba, Otče!** Ještě plujeme a vlny nás mnohokrát zmáhají. Ze břehu, k němuž plujeme, však dostáváme znamení, která nám – stejně

jako kdysi Noemovi – dávají najevo, že všude nejsou jen smrtící vody. Před námi je pevnina. A na ní nás čeká život. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, děkujeme ti za tvého Ducha. Je nám mocí, která nás vede pryč od zlého, prázdného a marného. Zahání od nás strach a vrací nám životní rovnováhu. Radujeme se z toho, že jsme tvoji spoludědicové. I když s tebou trpíme, neklesáme na mysl, protože před sebou vidíme slávu tvého Království. Amen

PÍSEŇ č. 483 To jedno mějme stále na paměti

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, prosíme o tvého Ducha. Ať v naší mysli přemáhá duchy, kteří naši loďku tlačí opačným směrem nežli on. Místo do svobody a slávy nás zavláčou do otroctví a ostudy. Proto nastavujeme mysl vanutí tvého Ducha. Prosíme za lidi, kteří mají v životě skasané plachty a tvůj Duch se nemá do čeho opřít. Způsob, ať poznají, jak mocná a konstruktivní síla v něm může naplnit jejich životy. Prosíme za lidi zotročené nezvladatelnými touhami a vášněmi. Za ty, kteří vědí, že v životě dělají jednu hloupost za druhou, ale nemají sílu se svému destruktivnímu životnímu stylu vzepřít. Prosíme za lidi, kteří se k tobě kdysi přiznali, ale pak opět plachty skasali a vrátili se k životu podle své vůle. K životu ze dne na den, k životu bez vize a bez perspektivy. Najdi si je, ať se i oni stanou dědici všeho toho nadějného, spásného a slavného, co jsi svým životem a svou obětí tomuto světu přinesl. Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Soudím totiž, že utrpení nynějšího času se nedají srovnat s budoucí slávou, která má být na nás zjevena. Celé tvorstvo tou-

žebně vyhlíží a čeká, kdy se zjeví sláva Božích synů. Neboť tvorstvo bylo vydáno marnosti – ne vlastní vinou, nýbrž tím, kdo je marnosti vydal. Trvá však naděje, že i samo tvorstvo bude vysvobozeno z otroctví zániku a uvedeno do svobody a slávy dětí Božích. Víme přece, že veškeré tvorstvo až podnes společně sténá a pracuje k porodu. (2K 1,18–22)

POŽEHNÁNÍ

Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi vámi. Amen

PÍSEŇ č. 692 Temnou, divnou mlhou bloudím

CHVÁLA BOŽÍ SLÁVY

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.

Jak dobré je vzdávat Hospodinu chválu, tvému jménu, Nejvyšší, pět žalmy. Tvoje činy, Hospodine, jsou tak velkolepé, tvoje záměry jsou přehluboké. Tupec o tom neví, hlupák tomu nerozumí. Ty však, Hospodine, jsi na věky vyvýšený. (Ž 92,1.6.7.9) Amen

PÍSEŇ č. 92 Jak dobré slavit Pána (nebo č. 158 Samému Bohu sláva, čest)

MODLITBA

Kdo je jako Hospodin, náš Bůh, jenž tak vysoko trůní? Sestupuje níže, aby viděl na nebesa a na zemi. (Ž 113)

Pane, vyvyšujeme a oslavujeme tvé jméno! Často nevíme, jak to udělat a co říkat, a tak vyznáváme spolu se žalmistou: Tvé činy, Hospodine, jsou velké, velebné a důstojné je tvé dílo, tvá spravedlnost trvá navždy, činy tvých rukou jsou pravda a právo, všechna tvá ustanovení jsou věrná.

Mnohokrát stojíme v údivu před lidskými výtvoři – obdivujeme velké a důmyslné stroje a zařízení, domy a mrakodrapy, žasneme nad rozmanitostí květin a stromů, máme respekt před silou vody, větru i ohně.

Ale když se postavíme před tvou tvář, jsi pro nás tak veliký, že tě ani nevidíme, protože tě neobsáhneme. Naše chápání je lidské a Boží dimenze si těžko dovedeme představit. Jsou věci, které svým rozumem nechápeme, které nás vysoce přesahují. Jsou věci, do kterých můžeme vstoupit, jenom když ty nám je, Bože, odhalíš. A tak nám po odhal i dnes svou svatost! Ukaž nám své dílo a činy tvých rukou. Ty

nám zjevuješ, co jsi udělal pro nás, pro naši záchranu. A čekáš na nás, zda budeme chtít slyšet tvé Slovo pravdy, zda uvěříme tvému Slovu a staneme se chválou tvé slávy.

Vyznáváme, že žijeme doma, v práci i v církvi podle šablony „musíš“ a „nesmíš“. Žijeme spoutáni povinnostmi a pravidly. Vyznáváme, že se nedovedeme radovat z toho, co jsi pro nás učinil, nedovedeme žasnout, nechat se strhnout a nadchnout k radostné chvále a službě tobě i druhým.

Byla nám vtisknuta pečeť zaslíbeného Ducha svatého. Kéž máme odvahu stát se tvoji chválou a na svých tvářích nezakrytě odrážet tvoji velikost. K tomu nás veď a zmocňuj. V této chvíli i v příštích dnech. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého poslyšme ze Skutků apoštolských, z 16. kapitoly, od verše 16. do 25.:

Když jsme šli jednou do modlitebny, potkala nás mladá otrokyně, která měla věšteckého ducha...

Dobrořečit budu Hospodinu v každém čase, z úst mi bude znít vždy jeho chvála. Amen

PÍSEŇ č. 610 Kéž bychom to uměli

KÁZÁNÍ

Základem dnešního kázání jsou slova z listu Efezským, z 1. kapitoly, od verše 3. do 14.:

Pochválen buď Bůh a Otec našeho Pána Ježíše Krista, který nás v Kristu obdařil vším duchovním požehnáním...

„To jediné, čím se podílím na spasení, jsou moje hříchy, které Spasitel vnesl na kříž.“ Milí bratři a sestry, tuto větu vyslovil

už před pěti sty lety německý teolog, kazatel a reformátor Martin Luther. Luther tehdy překonal své pochybnosti a při studiu Písma dospěl k poznání, že Boží milost platí pro každého, kdo ji vírou přijme. *Pouhou milostí a pouhou vírou* – to je základ věrouky všech protestantských církví. I v našem oddílu je Boží milost jedním z ústředních témat. Boží milost a chvála.

Když slyšíme tuto první kapitolu z listu Efezským předčítat, těžko napoprvé pochopíme, oč v ní jde. Je to všechno jedna dlouhá věta, a my se v těch příslovečných určeních, přívlastcích, vedlejších větách, vsuvkách a doplňcích ztrácíme. A než zjistíme, kde je přísudek, zapomeneme, co byl podmět... Text je psán velmi slavnostním stylem, je to hymnus, liturgická píseň, která byla společně zpívána nebo recitována při bohoslužbách. Hymny mají svůj rytmus, najdeme v nich sloky či strofy i stále se opakující „refrén“. Do těchto písní je vloženo to, co si máme při bohoslužbách připomenout, co máme promýšlet a z čeho máme žít. Lidé znali tyto texty z paměti – sloužily jim v životě jako orientační body a pomáhaly jim vyznávat víru. Zkušenost ukazuje, že pouhým poslechem a výkladem do tohoto oddílu příliš nepronikneme. I pro nás by bylo lepší, kdybychom se ho naučili z paměti. Pak by jeho slova sama pronikala do naší duše, vepsala by se nám nejen do mysli, ale i do srdce, a my bychom jejich význam pochopili a prožili jakoby zevnitř. Škoda, že jsme si už odvykli učit se biblické texty z paměti.

Epištola Efezským patří k nejznámějším částem Bible, které zásadním způsobem formují naši víru. Člověk má budovat nejen život osobní a společenský, ale i duchovní. Ústřední zvěstí listu Efezským je odpověď na otázku, co to znamená žít ve vztahu se vzkříšeným Ježíšem. K čemu nás Bůh zve? Co nám Bůh v Ježíši Kristu skrze Ducha svatého dává?

Hned na začátku se apoštol Pavel vznáší do nebeských výšin: *Pochválen buď Bůh a Otec našeho Pána Ježíše Krista, který nás v Kristu obdařil vším duchovním požehnáním nebeských darů. Z nebes k nám (již před stvořením světa) požehnání vyšlo, a v nebi (na konci věků) dojde i svého naplnění.*

A jakým duchovním požehnáním, jakými nebeskými dary nás Bůh obdařil?

1. On si nás již před stvořením světa vyvolil, abychom byli svatí a bez poskvrny před jeho tváří.

2. On nás ve své lásce předem určil, abychom... byli skrze Ježíše Krista přijati za syny (a teď refrén) **a chválili slávu jeho milosti.**

3. On nás vykoupil Kristovou krví a odpustil nám naše hříchy.

4. Dal nám poznat tajemství svého záměru, že... přivede všechno na nebi i na zemi k jednotě v Kristu.

5. Dostalo se nám podílu na předem daném poslání, abychom se my, kteří jsme na Krista upnuli svou nadějí, (a opět refrén) **stali chválou jeho slávy.**

5. Byla nám vtisknuta pečeť zaslíbeného Ducha svatého, jako závdavek našeho dědictví na vykoupení těch, které si Bůh vydobyl (a zase refrén) **k chvále své slávy.**

Celé lidstvo a i my samotní si často klademe otázku, kdo jsem a kam můj život směřuje. Hledáme svoji identitu, svoji hodnotu. V naší době se posuzuje hodnota člověka především podle toho, jak vypadá, jak je inteligentní, jaké má schopnosti, jaké má kontakty, čeho dosáhl, jak je bohatý... Hodně nám záleží na tom, co o nás říkají druzí. Podle toho se pak cítíme lépe nebo hůře.

Položme si otázku, jak se na nás dívá Bůh. Kdo jsme a kam směřujeme? Bůh na naši otázku „kdo jsem“ odpovídá: „V Kristu jsi můj požehnaný, můj vyvolený, svatý, bez poskvrny, jsi vykopen, přijal jsem tě za syna, jsi mé vlastnictví. Odpustil jsem ti hříchy, zahrnul jsem tě moudrostí, obdaroval jsem tě duchovními dary, dal jsem ti poznat Boží tajemství, vtiskl jsem ti pečeť Ducha svatého. Vyvolil jsem si tě už před stvořením světa.“ To říká Bůh. Tak o nás smýšlí. To vše už pro nás udělal.

Pozemská realita je ale jiná. V našich představách a vztazích to funguje jinak. Nic není dáno dopředu, s ničím nemůžeme počítat, ničím si nemůžeme být jisti a nic není zadarmo. Všechno si musíme zasloužit a vydobýt – doma, v práci i v církvi. Chci-li být dobrý (zaměstnanec, otec, křesťan...), musím se podle toho chovat, musím splňovat nějaká měřítká a kritéria.

Jak je možné, že Bůh nás **už teď** vidí jako vyvolené, svaté a bez poskvrny? On nás tak vidí v Kristu. Skrze Krista. Jsme-li v Kristu a Kristus v nás, pak máme přístup k Bohu a ke všem nebeským darům.

A proč to Bůh dělá? Proč nás už dopředu zahrnuje takovým *duchovním požehnáním nebeských darů*? Abychom se stali **chválou jeho slávy**. To je stěžejní motiv celého dnešního textu. **Chválit Boží slávu!** Máme Boha chválit, být jím uchvázeni! (Aniž bychom vypočítávali, co všechno nám Bůh dal). Máme se stát Boží chválou, protože nás k tomu předurčil. Chvála je vděčnost za život, chvála je bytí s ním, úžas nad ním. Chválit Hospodina znamená přestat myslet na sebe a zahledět se na Boha. Smyslem našeho života není něco vykonat, nýbrž odrážet a zjevovat to, co tady dělá Bůh – v nás a skrze nás. Chvála nás osvobozuje od strachu o sebe samé a uschopňuje nás navázat vztahy s druhými.

Podle židovského myšlení *je smrt tam, kde není žádné chválení Boha*. Kdo nechválí Boha, je mrtev. Proč? Protože taková osoba je odříznuta od společenství s Tvůrcem života. Pojmenování Žid je odvozeno od slova „Juda“, které znamená: „ten, který chválí Hospodina“. Toto počínání oslovilo Jana Kalvína, který k Lutherovým reformačním heslům „pouhou milostí“ a „pouhou vírou“, přidává třetí heslo: „**Jen Bohu k slávě**“!

Prosme Ducha Svatého, aby učinil z našeho života jeden velký chvalo zpěv. Vejděme do Boží přítomnosti a otevřeme se Božímu působení. Ve chvále dejme prostor živému Bohu a počítejme s tím, že se s ním můžeme setkat, neboť Pán „trůní“ v našich chválách, On je „ten Svatý, jenž trůní obklopen chválami Izraele“ (Ž 22,4).

Když slyšíme Boží pozvání, uvěříme mu a přijmeme to, co pro nás předem připravil, když se staneme chválou jeho slávy, začne se to v našem životě, v našem vztahu k Bohu i v našem vztahu k druhým projevovat.

Nechtějme, aby lidé kolem nás říkali to, co německý filozof Friedrich Nietzsche: „Abych se mohl naučit věřit v jejich Spasitele, museli by mu zpívat co nejkrásnější hymny a bylo by také zapotřebí, aby na jeho stoupcích bylo trochu víc vidět, že jsou spaseni.“ Kdo uslyší Boží pozvání, uvěří mu a přijme ho, ten se stane chválou jeho slávy. Navenek se to pozná podle jeho vztahu k Bohu a k lidem. Amen

MODLITBA

Svatý, svatý, svatý Bože všemohoucí, ty jsi a ty přicházíš. Hoden jsi, Bože, aby ti byla vzdávána chvála, sláva a čest a dobrořečení. Hoden jsi, Ježíši Kriste, který jsi nás vykoupil svou krví, aby ti byla vzdávána moc a božská důstojnost i moudrost a síla, čest, sláva i chvála. Sláva Otci i Synu i Duchu svatému. Amen

PÍSEŇ č. 163 Hospodin sám národů Bůh

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Přimlouváme se, Pane, za tento svět, ve kterém je mnoho krásy, ale také mnoho utrpení. Prosíme tě za ta místa, kde jsou nepokoje a neklid, kde se lidé navzájem vraždí. Dej najít východisko a smíření.

Děkujeme ti za lidi, se kterými jsme se setkali, za navázání nových přátelství. Dobré vztahy a důvěra nejsou samozřejmostí, nauč nás si jich vážit.

Prosíme za mladé lidi, kteří se rozhodli spojit své životy. Láska je dar od tebe. Je to věc krásná, ale křehká. Ale jsi to ty, kdo se nás ujímáš, kdo provázíš naše rodiny a pomáháš nám překonávat mnohé těžké chvíle. Prosíme tě, nauč nás v rodinách odpouštět a usmířovat se.

Přimlouváme se za všechny naše blízké – za ty, kteří mají před sebou těžká rozhodování, za ty, kteří jsou svírání strachem a nejistotou, za lidi bez práce, za lidi pod tíhou finančních problémů, za lidi, kteří jsou nemocní, za ty kteří jsou v domovech důchodců, zvláště za ty, kteří tam jít nechtěli, ale museli.

Prosíme za tvou církev, abychom vyhlíželi Krista, byli s ním jedno a stali se chválou tvé slávy.

Náš Stvořiteli, Vykupiteli, Utěšiteli a Spasiteli, náš Otče, k tobě společně voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Milostí tedy jste spaseni skrze víru. Spasení není z vás, je to Boží dar. Není z vašich skutků, takže se nikdo nemůže chlubit. Jsme přece jeho dílo, v Kristu Ježíši stvořeni k tomu, abychom konali dobré skutky, které nám Bůh připravil. (Ef 2,8–10)

POŽEHNÁNÍ

At' Hospodin ti žehná a chrání tě, at' Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv, at' Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 485 Král věčný nás požehnej

VE JMÉNU JEŽÍŠE KRISTA NAZARETSKÉHO

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho i Pána Ježíše Krista!

*Je tak dobré Bohu našemu pět žalmy, rozkošná a líbezná je chvála. Hospodin uzdravuje ty, kdo jsou zkušeni v srdci, jejich rány obvazuje. Velký je náš Pán, je velmi mocný. (Ž 147,1.3.5)
Amen*

PÍSEŇ č. 168 Zpívejte, čest vzdejte

MODLITBA

Modleme se k Bohu, který proměňuje a uzdravuje naše životy:

Náš dobrotivý Bože, ty jsi od věků na věky a vždycky projevuješ svou přízeň svému stvoření. Právě tak se skláníš i k nám v tomto čase, se svou láskou a s milosrdenstvím. Sklonění před tebou v modlitbě ti za to jako tvá církev děkujeme.

Děkujeme, že nás učíš porozumět svědectvím Písma, že otevíráš naše uši a naše srdce pro tvé mocné a působící Slovo. Děkujeme, že činíš naše oči schopnými rozpoznávat tvé dílo v tomto světě a dáváš nám sílu, abychom šli za tvým Synem cestou následování.

Přijmi naše díky a chvály, které ti nyní společně přinášíme z vděčnosti za víru, lásku a naději, kterými naplňuješ svět i naše životy. Kéž je ti milé, když zaznívá zpěv a velebení z úst tvého lidu. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Jako první čtení poslyšme slova proroka Izajáše z kapitoly 35., od 1. do 10. verše::

Poušť i suchopár se rozveselí, rozjásá se pustina...

Díky tobě, Pane, za tvé Slovo seslané dnes skrze proroka i nám.

PÍSEŇ č. 649 V tobě je radost

KÁZÁNÍ

Základem kázání pro tuto neděli nám budou slova z knihy Skutků apoštolských, z kapitoly 3., prvních deset veršů:

Petr a Jan šli o třetí hodině do chrámu...

Časy se mění, sestry a bratři. Málokterý z dnešních Ježíšových učedníků by musel žebrajícímu chromému říkat: „Zlato ani stříbro nemám.“ Tím zlatem a stříbrem se myslí na peníze, a ty my vždycky nějaké máme, ať víc či míň, a vždycky nějaké můžeme dát. Avšak také málokterý z našich kostelových současníků by si troufl vyslovit i tu druhou polovinu Petrova výroku: „Ve jménu Ježíše Krista Nazaretského vstaň a chod!“

Časy se mění, ale my si možná málo troufáme, protože moc nerozumíme celému tomu příběhu. Čteme ho stejně, jako bychom něco takového četli v novinách, a ne v Bibli. Naše zkušenost nám napovídá, a správně, že stavět chromé na nohy není otázkou vyslovení nějaké kouzelné formulky. A tak si s tím moc nevíme rady.

Celý ten příběh je svědectvím o moci jména, a tedy vlastně o moci osoby a příběhu – Ježíše Nazaretského. O tom, že je to právě on a jeho dílo, co zcela zásadně proměňuje lidský život, co může obrátit naruby lidský úděl, od neradostného k dobrému, co může otočit kormidlem lidského směřování zcela na opačnou stranu. To nám ten příběh ze Skutků dosvědčuje, o tom nám jeho autor káže.

A to na základě očekávání Božího lidu Izraele, která máme nejednou zachycena v Písmu. Jednou jsou to očekávání na to, až budou zahrnány hordy nepřátel, jindy je to prorocká píseň jako u Izajáše v 35. kapitole. V hlavní roli vždy Bůh, Hospodin, Bůh Abrahamův, Izákův a Jákobův, který zapříčiní onen očekávaný zvrat. Nikoli lidská síla, ale Boží moc je to, nač smíme očekávat a v co smíme doufat.

Hospodin vysvobodí, zachrání. A „tehdy kulhavý poskočí jako jelen“. A „přijdou na Sión s plesáním.“ Právě tyto nebo podobné starozákonní verše jsou v pozadí našeho příběhu. O tom, že se naplňují právě v Ježíši Nazaretském, jak v něj uvěřili Petr a Jan a další jeho učedníci a následovníci, o tom jsme četli vyznání, to podtrhují, vyznání knihy Skutků zabalené do příběhu.

Právě ten Ježíš Nazaretský, když chodil po této zemi, si troufal v síle blízkého Božího království zasahovat lidem do života: Správně nasměroval bloudící, vzdálené přiváděl do Boží blízkosti, slepé oči otevíral pro krásu Božího majestátu, hluché uši uschopňoval ke slyšení evangelia, chromé povolával na cestu následování a oni šli za ním, malomocné očisťoval, aby se mohli vrátit do lidské společnosti a postavit se před Bohem, němé jazyky rozvazoval k Boží chvále, ke zvěstování a k vydávání svědectví, zatvrzelá a otupělá lidská srdce proměňoval v srdce schopná lásky a prokazující milosrdenství. A to všechno proto, abychom poznali a pochopili, že on je ten skutečně od Boha poslaný, Bohem vyvolený Spasitel a Kristus, že v něm, v Ježíši z Nazareta, se naplňuje Boží dílo s námi lidmi, v jeho blízkosti se naplňuje mesiášská doba, nastává očekávaný čas Boží záchrany.

Ale pak tu najednou Ježíš není. Zemřel na kříži. Byl sice vzkříšen, ale byl vzat na nebesa k Otci. Odešel. A nás tu zanechal, ve světě, který tak moc připomíná svět před jeho narozením a působením. Co teď? Jak dál? Změnilo se něco? Nebo navždy odešlo to, co mělo sílu a moc měnit, zachraňovat a tvořit skutečnosti nové?

K těmto otázkám se vyjadřuje třetí kapitola Skutků. Není to příspěvek do příručky rehabilitačních pracovníků ani zpráva ze starověkého tisku. Čteme zde o tom, co nám učedníkům, co církvi zbylo po Ježíšově odchodu a po poslání toho neuchopitelného a těžko popsatelného Ducha svatého.

A my smíme zjistit, že ve společenství těch, kdo se k Ježíši hlásí, zůstává přítomno to, co Ježíš přinesl. Jako by on sám byl i nadále se svými učedníky. Zbyla tu síla a moc jeho jména proměňovat, otáčet a převracet lidské životy.

A tak tu u Krásné brány sedí člověk s tak nepěkným životním osudem. Je odkázán na milost a nemilost druhých. Lidé, kteří ho tam přinesli, jsou schopni dát mu příležitost, aby si jakž takž zajistil nějaké

živobytí, umožní mu, aby si i jako chromý přišel na nějaké peníze, když už nemůže chodit do práce. Ale nic víc.

A lidé, co chodí Krásnou bránou do kostela, do zajisté krásného prostředí, kde se setkávají s krásou, ba přímo s nádherou Boží, ti tak nějak tuší, že dávat dary potřebným je Bohu milé. Možná aby uklidnili své svědomí, tak něco dají. Někteří pohnuti soucitem, další pak proto, že dělat dobro je jejich nátuře blízké. Ale na víc si taky netroufnou. Nemají v sobě tu sílu měnit zaběhané pořádky světa. Nemají sami nic víc než ty peníze, nemají odvahu vstoupit druhému zásadněji do života. Sami ze sebe nemáme nic z toho ani my.

Pak tu ale jdou Petr a Jan. Na první pohled stejní příchozí do kostela jako kdokoliv další. Nebudí ani žádná zvláštní očekávání. A přece se stane něco úžas budícího a dech beroucího. A to „ve jménu Ježíše Krista Nazaretského“.

Ten, který dřív ani nepomyslel na to, že by se vydal dovnitř do kostela, že by tam vůbec mohl vstoupit, sem po setkání s mocí Ježíšova jména vpadne jak velká voda a je ho všude plno a radost z něj jen tryská na vše strany. Dřív by sem sám nikdy nepřišel. Denně byl sice kousek odtud, ale nikdy ne uvnitř. Sám nemohl a dovnitř ho nedonesli. Navíc mu v tom bránilo ustanovení Zákona. (I tohle v Ježíši Kristu padá a ztrácí platnost. I když to někteří křesťané dodnes v mnohých otázkách nepochopili.) Tenhle člověk najednou může vstoupit do Božího domu, do blízkosti Otcovy, a děkovat mu a chválit ho pro Ježíše Krista. A mohl by to, i kdyby dál zůstal upoután na invalidní vozík, i kdyby dál neudělal sám ani krok. O to tu totiž nejde. Jde o ten krok, který podnikli Petr spolu s Janem, že si troufli toho člověka oslovit ve jménu Ježíše Krista. Že s ním jednali po Ježíšově vzoru, tedy s otevřeností, s odvahou nově nasměrovat jeho život k Bohu, že ho „neodbyli“ jenom almužnou.

Co zbývá nám, když Ježíš není viditelně s námi? A když i apoštolové jsou již dávno pryč? Totéž, co kdysi právě jim. Důvěra v Boží jednání, v sílu Ježíšova jména, v sílu, která se vyrovná tomu, jako by Ježíš byl stále s námi. Říkáme jí Duch svatý. Ten krásný příběh, který se odehrává u Krásné brány, to není jen dávná minulost. Je to i náš příběh. I nás někdy nově nasměrovala moc jména Ježíše Krista Nazaretského. A je dnes na nás, aby další lidé vstupovali do Božího

domu, do blízkosti Otcovy právě skrze Ježíše Krista. Máme je společně s námi vzít na cestu chvály Boží, ačkoli jsou pro tuto cestu sami od sebe chromí a nemohoucí. Máme to, co kdysi apoštolové. Přijali jsme stejná obdarování. A kolem nás jsou lidé stejně chromí pro cestu následování jako tenkrát.

Časy se mění, sestry a bratři, ale ne zas až tak moc. Zlato i stříbro máme, ale v tom to není. Máme ještě něco dalšího, mnohem důležitějšího, co nás spojuje s Petrem a Janem a s tím chromým od Krásné brány, a co nás spojuje především s Bohem samotným. Máme jméno Ježíše Krista a jeho moc. Vždyť i nás postavilo na nohy, abychom mohli jít po cestě následování. Stejně tak umožňuje na tuto cestu vyrazit i ostatním, když kolem nich nebudeme chodit nevšímavě. Pak taky možná my sami budeme u vytržení z toho, co všechno se může dít, a nebudeme nad tím stačit žasnout, jako tehdy ti příchozí do chrámu v den, kdy Petr a Jan potkali chromého od Krásné brány. Amen

MODLITBA

Děkujeme ti, náš Bože, žes jako prostředníka mezi tebou a námi lidmi poslal svého Syna Ježíše Krista, který dal sám sebe jako výkupné za všechny, jako svědectví v určený čas. Kéž i v nás sílí a roste víra v něj a utvrzuje nás v jisté důvěře v moc jeho jména. Amen

PÍSEŇ č. 253 Můj klenote ze všech nejkrásnější

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane Ježíši Kriste, tvé Slovo a tvůj život, tvé ukřižování a vzkříšení, tvé nanebevstoupení k věčné vládě nad světem a seslání Ducha svatého všem tvým učedníkům, i těm současným, znamená nezvratnou změnu a zlom pro celé stvoření. Proto se u tebe nyní přimlouváme a působení tvé moci se dovoláme:

Prosíme za všechny, kdo si se svými problémy připadají sami, kdo nechtějí obtěžovat okolí nebo nemají důvěru k druhým, aby se jim

svěřili. Přiváděj jim do cesty vnímavé a obětavé lidi, kteří budou schopni a ochotni naložit alespoň část břemen na sebe. Učiň si takové lidi i z nás, ze členů tvé církve.

Prosíme za ty, kdo s obavami podstupují různá lékařská vyšetření a mají strach z jejich výsledků. Dávej sílu unést i nedobré zprávy a projevuj svou uzdravující moc i tam, kde my lidé ztrácíme všechnu naději.

Prosíme i za nemoci našeho světa, za ty nejkřiklavější, jako jsou války, hlad a přírodní katastrofy, ale i za ty méně nápadné, jako je ztráta hodnot nebo pomalé ničení životního prostředí. Tobě je podrobeno úplně vše, kéž jsou tedy uzdraveny i tyto veliké bolesti naší civilizace. A dle své vůle si k tomu jako nástroje užívej i nás, svůj lid. Dej nám k tomu odvahu do tvého díla poslušně vstoupit.

Prosíme za ty, kdo mají všeho dostatek, zlata a stříbra i všech prostředků k životu, a přesto s tím nejsou spokojeni a ve své hamižnosti a hrabivosti chtějí víc a víc. Dávej poznat marnost takového počínání, nás samotné pak před něčím takovým chraň.

Prosíme, otevírej naše oči k vidění každodenních zázraků, učiň nás citlivými pro divy, které se kolem nás odehrávají, aby tak byla posílena naše víra a my se stávali tvými stále horlivějšími svědky.

Ve tvém jménu společně k Bohu voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Neboj se země, jásej a raduj se, neboť veliké věci vykoná Hospodin. Poznáte, že jsem uprostřed Izraele. Jásejte, synové Siónu, radujte se z Hospodina, svého Boha, neboť vám dá učitele spravedlnosti. (Joel 2,21.23)

POŽEHNÁNÍ

At' Hospodin ti žehná a chrání tě! At' Hospodin rozjasní nad tebou svoji tvář a je ti milostiv! At' Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem! Amen

PÍSEŇ č. 702 Mír na zemi daruj nám

APOŠTOLSKÁ PROSBA „ZA NÁROD SVŮJ“

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho i Pána Ježíše Krista!

*Vyprošujte Jeruzalému pokoj: Kéž v klidu žijí ti, kdo tě milují!
Kéž je na tvých valech pokoj, kéž se tvé paláce těší klidu!
(Ž 122,6n) Amen*

PÍSEŇ č. 215 Zlatá když sluneční záře se objeví

MODLITBA

Modleme se k Bohu veškerého milosrdenství:

Náš nebeský Otče, ty nás chceš přivést do svého království, a my to tak často zatvrzele odmítáme, namísto toho, abychom tě za to bez přestání chválili. Ty nás chceš ospravedlnit ze své milosti, ale my si jsme tak jisti sami sebou, že to odmítáme a chceme prosadit svou spravedlnost, podle níž jsme my ti dobří a druzí špatní. Nejsme v tom lepší než druzí lidé, i když máme jiná měřítká, která jsme vyčetli z Bible.

Prosíme tě tedy, abys přemáhal i tuto naši sebejistotu a urputnost. Prosíme, smiluj se nad námi a odpusť nám malou otevřenost pro tvé cesty a pro tvé úmysly.

Prosíme, abys nám neustále připomínal příklad patriarchů Abrahama, Izáka a Jáкова, příklad tvých proroků, mužů Božích, i apoštolů Kristových, kteří žili z víry v tebe. Prosíme, opakovaně nám dávej zaznít Ježíšovo povolání, které nás zve na cestu za ním a skrze něj k tobě. A proměňuj svým svatým Duchem naši mysl i naše srdce, abychom to vše přijímali vírou a v síle této víry dle toho i žili.

Vzbuď v nás pravou a neutuchající chválu tvé velikosti a nádhery, tvé velebnosti a vlády nad celým světem. Amen

ČTENÍ PÍSMĀ SVATÉHO

Jako slova prvního čtení poslyšme, co napsal apoštol Pavel sboru v Římě, jak je to zapsáno v Epištole Římanům, od 31. verše 9. kapitoly do 4. verše kapitoly 10.:

Izrael však, který usiloval o spravedlnost podle zákona...

To jsou slova dnešního prvního čtení z Písma.

PÍSEŇ č. 167 Chci Pána slaviti

KÁZÁNÍ

Také základ kázání je vzat z Pavlova listu Římanům, prvních pět veršů 9. kapitoly:

Mluvím pravdu v Kristu, nelžu, a dosvědčuje mi to mé svědomí v Duchu svatém...

Myslím, že docela dobře dokážeme, sestry a bratři, pochopit Pavlův smutek nad jeho národem. Nepřijali Krista, a to Pavla velice tíží. Neuvěřili zvěsti evangelia, a to je pro apoštola veliká bolest. Nepochopili, jaké bohatství se skrývá ve víře v Krista, nerozpoznali, oč se ochuzují, a tak nad nimi jejich bratr, syn téhož národa, naříká: „Vždyť k tomu měli ty nejlepší předpoklady. Národ Abrahamův, Izákův, Jákobův. A oni jsou tak zatvrzelí, odmítají Boží dílo, na Kristových následovnicích a učednicích nevidí nic dobrého.“

Podobně bychom mohli naříkat i my: „Co ten náš nešťastný národ! Národ Husa a Komenského, potomci těch, kdo pro víru nelitovali statků ni hrdel, potomci těch, kdo pro pravdu mřeli, kdo obětovali vše, co měli v tomto světě, pro království nebeské. A dneska? Takové otce mají, ale sami toho vůbec nedbají. Víra je pro ně skoro neslušné slovo. Víra se dnes nenosí. Odmítají o tom jen přemýšlet, jsou zatvrzelí, zabeďnění pro duchovní otázky, zapšklí a vůči Kristu předsudečně zaujatí.“ Jak bychom také my neměli vůči svému národu cítit bolest ve svém

srdci! Copak nás nad tím nejímá zármutek? Vždyť jsou to často naši známí a kamarádi, ba dokonce blízcí příbuzní, rodiče, sourozenci nebo vlastní děti.

Apoštol Pavel spatřuje důvod toho všeho v tom, že Izraelci chtějí prosadit svou spravedlnost, nikoli dbát a čekat na spravedlnost Boží. Namísto víry mají skutky Zákona. I v tom je jim ten náš národ podobný. Lidé dnes chtějí prosadit svou spravedlnost, svou představu dobra, neboť oni jsou sami sobě mírou všeho. V lepším případě je to spravedlnost čistého svědomí, kdy je to nejdůležitější žít jako slušný člověk, poctivý a bezúhonný občan, dělat, co se očekává, že je správné. V horším případě je to spravedlnost sobeckého užitku, kdy je ospravedlněno všechno, co mně samotnému umožní co nejvíc si užít a dělat, co se mně samotnému zlíbí. Je kamenem úrazu, že tohle je nám dnes a denně představováno jako současná životní cesta, která je v kurzu, která je „in“. Ten tlak je neskutečně velký, a kdo mu odolává, vzbuzuje u svého okolí často stejné pohoršení, jaké vzbuzovali křesťané v době Pavlově.

Apoštol je tím odmítáním zraňován, ale vede jej to k soucitu a k veliké naději. My v tomto bodě asi často selháváme, v tom se od Pavla lišíme. Vystoupení církevních představitelů i chování jednotlivých věřících je často spíš lámáním holí nad naším národem, tepáním už tak zdeptaných, a to spíš vyvolá jen utvrzení jejich nevěry. Kolikrát od nás naše okolí slyšelo „Modlíme se za vás“? Kolikrát jsme povzbuzovali jejich duchovní hledání? A kolikrát jsme je naopak spíš ubíjeli předhazováním hotových receptů? Kolikrát na místo trpělivých pozvání znělo ze strany církve „musíš“?

Není to totiž náhodou tak, že jsme mnohdy i my sami zaměnili důvěru v Boží jednání, ospravedlnění a milost za vlastní výkon? Musíš uvěřit, musíš být pokřtěn, musíš chodit do kostela atd. Co je to jiného, než skutky? Skutky, které musí člověk naplnit, a teprve pak, na jejich základě, že je Bohu milý, až po jejich splnění že je Bohem přijat.

Ale „vždyť Kristus je konec zákona, aby spravedlnosti došel každý, kdo věří“. Kristus je koncem té cesty, která je soustředěna na sebe a na plnění požadavků. Vždyť sám Kristus tu není pro sebe, ale pro druhé. Podobně i Pavel by raději sám sebe obětoval, kdyby to pro druhé znamenalo, že přijmou a pochopí Boží dílo v Kristu. Tak jako

Kristus dal sebe za nás, dal by se i apoštol za své bratry, za svůj národ. A tady zase musíme postavit nad sebe a nad náš církevní způsob života otazník: Jsme také my takto pro druhé? Jsme ochotni jim vyjít vstříc? Jsme ochotni pro ně něco, natož pak všechno obětovat? Nesoustředíme se příliš na sebe, na své sbory, na kolonky ve statistikách, na údržbu svých budov, na shánění peněz na to všechno? Jsme tu vůbec pro druhé? Čím a jak? Skoncovali jsme s tou sebestřednou cestou, kterou pro Pavla představoval zákon a jeho plnění? Nebo se nám tyhle způsoby jen vnějšně proměnily, ale ve své podstatě nám zůstaly?

Jako církev smíme žít v důvěře, že budeme-li tu pro druhé, pak na světě budeme. Soustředíme-li se však na sebe, pak ani všechno naše úsilí nám nebude nic platné. To jsou nakonec praktické dopady naší víry pro naše vlastní sbory a církevní společenství.

Apoštol Pavel však ukazuje na slitování a naději. Ty pramení z důvěry v Boží jednání, v Boží dobré úmysly s námi. Pramení z víry, že Boží vůle a moc zachrání je větší než všechny naše nevěrnosti, než naše neposlušnost a odmítání.

Pokud tohle dokáže člověk přijmout jako ortel nad sebou samým, že si nic nezasloužím, ale jen z čisté milosti se mi otevírá spása, že Boží milost je každému, včetně mne, darována jediné pro zásluhy Ježíše Krista – pak jsme schopni vidět v této naději i druhé. A právě to je naším posláním, nést naději do tohoto světa, jak to činil apoštol Pavel. Tahle důvěra v Boží milostivou spravedlnost je tím neunavitelným hnacím motorem, tak jako byla pro apoštola Pavla. Taková víra přemáhá svět a je pro lidi lákavá. Neboť dává naději i tam, kde by již žádné nebylo, kdybychom museli dosáhnout spravedlnosti před Bohem našimi silami, vlastními činy, zdařilým výkonem.

Jistě by bylo nepochopením Pavlova učení, kdyby někdo nabyl dojmu, že je tedy naprosto jedno, jak člověk žije, co bude dělat, o co usilovat, na co se zaměří, že on to Pán Bůh nakonec všechno nějak zanačí, špatné smaže a vezme nás tak jako tak na milost. Důvěrné spoléhání na Boha neznamena svévůli. Ale na druhou stranu to není ani sešněrovanost a plnění povinností, nebo dokonce drezúra ke špičkovým a bezchybným výkonům.

Pokud cítíme nad svým národem skutečnou lítost jako Pavel, pokud nám nejsou druzí lidé jedno a neslouží nám jen k tomu, aby-

chom si měli na koho zanádat – pak nás naše víra povede k tomu, abychom zde byli pro ně a nepřestávali pro ně mít naději. Kéž dokážeme společně s apoštolem vidět zatvrzelost našeho vlastního národa ne jako doklad neodvratitelného konce, ale jako příležitost, aby se mohla projevit a nad vším zvítězit Boží milost. Zvěst o této milosti pak společně nesme svému okolí. Amen

MODLITBA

Děkujeme, náš Bože, že zaháníš i naší nevěru jak vítr mračno, že jako oblak odveš i naše hříchy. Zaslibuješ nám své vykoupení, když se k tobě navrátíme. Pro toto tvé dílo plesají nebesa, hlaholí země, že toto Hospodin vykonal. Kéž se i my s vděčností připojujeme k této radostné oslavě, kterou Bohu vzdávají nebe i země. Amen

PÍSEŇ č. 580 Ó svatý Bože, slyš naše hlasy

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane Ježíši Kriste, ty ses nesoustředil na sebe, ale žil jsi naplno pro Boží království a pro druhé lidi. Tím ses pro nás stal cestou k Bohu, zdrojem pravého života a štěstí. U tebe se nyní přimlouváme:

Za oběti bojů na Blízkém i Středním Východě, v Sýrii a v Afghánistánu. Daruj mír neklidným oblastem, daruj naději pozůstalým po bojích a ozbrojených střetech.

Přimlouváme se i za nás ve chvílích, kdy přicházejí různé zkoušky a ztrácí se naše sebejistota. Daruj nám sílu unést obtíže života a uč nás spoléhat na tvou moc a pomoc.

Přimlouváme se za naši společnost, kde si mnozí myslí, že mohou všechno, co si zámánou. Uč nás vzájemné ohleduplnosti, veď nás k odpovědnosti za věci obecné.

Modlíme se za ty, kdo jsou zatvrzelí vůči evangeliu, kdo žijí v předsudcích vůči církvi a vůči víře. Odstraňuj bariéry, na které nestačí naše slova ani příklad našeho církevního života.

Přimlouváme se za naše sbory, aby zde byly pro druhé, aby byly neseny duchem služby a prokázané lásky.

Přimlouváme se za to, aby naše sobectví a touha vlastnit nevedly k závažnému poškození či ke zničení této planety. Dej, ať tuto Zemi předáme obyvatelnou dalším generacím.

Přimlouváme se za prosazování spravedlnosti kolem nás. Kéž ti, kdo jsou odsunuti na okraj společnosti, nejsou ještě víc zbídačováni kvůli zájmům úzké skupiny lidí. Kéž umíme účinně pomáhat slabým, chudým, sociálně vyloučeným i cizincům, kteří u nás hledají útočiště.

Ve tvém jménu společně k Bohu voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Na tvých hradbách, Jeruzaléme, jsem ustanovil strážce; po celý den a po celou noc ať nejsou zticha. Vy, kteří připomínáte Hospodina, nedopřávejte si klidu! (Iz 62,6)

POŽEHNÁNÍ

At' Hospodin ti žehná a chrání tě! At' Hospodin rozjasní nad tebou svoji tvář a je ti milostiv! At' Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem! Amen

PÍSEŇ č. 694 V království Božím místa dost

NEJVĚTŠÍ PŘIKÁZÁNÍ

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha, Otce našeho, a Pána Ježíše Krista.

Žalmista takto chválí Boží přikázání:

Hospodinův zákon je dokonalý, udržuje při životě. Hospodinovo svědectví je pravdivé, nezkušený jím zmoudří. Hospodinova ustanovení jsou přímá, jsou pro radost v srdci. Hospodinovo přikázání je ryzí, dává očím světlo. (Ž 19,8–9) Amen

PÍSEŇ č. 19 Bože náš, slávu tvou

MODLITBA

Bože, náš nebeský Otče, ty jsi dobrý a tvé milosrdenství nezná hranic. Jsi svatý, a přesto chceš nás, obyčejné lidi mít svými dětmi. Miluješ nás jako nejlaskavější Otec.

Pane Ježíši Kriste, ty jsi dosvědčil mezi lidmi Boží lásku, když jsi za nás všechny zemřel na kříži. Tak jsi nás naučil, co to znamená skutečně milovat. Vyznáváme, že jsme živi z tvé lásky.

Duchu svatý, otevíráš nám nové obzory. Ukazuješ nám Otce a stavíš před nás naše bližní. Dáváš nám moc a sílu, abychom o lásce nemuseli jen mluvit, ale mohli láskou žít.

Bože trojjediný, smiluj se nad námi. Odpusť, že často nejsme schopní milovat bez podmínek. Prosad' svoji lásku mezi námi a na celém světě. Dej, ať tomu slouží i toto shromáždění. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Jako první čtení poslyšme Desatero Božích přikázání, jak je zapsáno ve Druhé knize Mojžíšově, v kapitole 20., v prvních 17 verších:

Bůh vyhlásil všechna tato přikázání: „Já jsem Hospodin, tvůj Bůh; já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví. Nebudeš mít jiného boha mimo mne...

PÍSEŇ č. 607 Bůh je náš Pán a král

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které je základem kázání, je z Evangelia podle Marka, z kapitoly 12., od 28. do 34. verše:

Přistoupil k němu jeden ze zákoníků, který slyšel jejich rozhovor a shledal, že jim dobře odpověděl. Zeptal se ho: „Které přikázání je první ze všech?“ Ježíš odpověděl...

Sestry a bratři, není to nakonec jedno? Není nakonec jedno, co si z těch všech pouček, zákonů a přikázání vybereme, hlavně že dodržíme aspoň něco? Copak je to tak důležité, pořád se pít po tom, co je nejlepší, kdo je největší, kdo má nejvíc, co je nejlevnější atd.? Stejně dnes každý tvrdí něco jiného. Žijeme ve světě, kde samo o sobě není důležité vlastně nic a každý sám si určuje, co je důležité. A jenom pro mě. Vy si to každý určete sám pro sebe a mně do toho nemluvte. Sám si zvolím, co je pro mě dobré a důležité. Dneska tohle a zítra třeba něco jiného. Uvažovat o tom, co je dobré a důležité dlouhodobě, nebo co by mohlo být dobré a důležité pro nás jako společnost, o tom se sice pořád hodně mluví, ale málo se to dělá. Spíš myslíme především sami na sebe, nebo na sebe a své nejbližší. Mám přece právo na vlastní život, na vlastní svobodné rozhodování, ano, mám právo na to, mít svoje práva.

Většina lidí by, myslím, ale potvrdila, že není všechno stejně důležité. Jsou věci méně důležité a věci více důležité. Pořadí věcí v našem žebříčku hodnot a rozhodování se sice asi často proměňuje, ale nelze prostě žít tak, že budu nade vším mávat rukou. Nakonec by nás alespoň hlad, strach, zima nebo úzkost dohnaly k náhledu, že přece jen jsou věci, které jsou momentálně důležitější než jiné. Takže prostě žijeme od rozhodnutí k rozhodnutí, zvažujeme, co je potřeba udělat dřív, co později, co nesnese odkladu a co lze odložit na zítřek. V tom se ani jako křesťané nijak nelišíme od ostatních.

Ale pak jsou také rozhodnutí, v nichž se zásadně od ostatních lišíme. Trendem doby je individualismus, tedy přesvědčení, že o tom, co je pro mě nejlepší, i v těch nejzásadnějších otázkách, i v otázkách života a smrti, si budu rozhodovat sám. Vyhroceně se to projevuje v debatě o eutanazii, tedy o tzv. asistované smrti, kde to vede až k absurdním tvrzením: mám nejen právo na život, ale mám také právo na svoji vlastní smrt. Nemůžu sice rozhodovat o tom, kdy, jak a komu se narodím – což možná řadě lidí vadí, a tak budu aspoň rozhodovat o tom, kdy, jak a kde umřu. Prostě o těch nejdůležitějších otázkách si budu rozhodovat sám a nenechám si do toho nikým mluvit, protože nikdo přece nemůže vědět, co je pro mě nejlepší. To vím jediné a pouze já sám. Tečka.

My křesťané jsme ovšem ve své víře přesvědčeni, že existuje něco jako objektivní měřítko a zákon pro všechny, že je tu jakýsi nejširší rámec našeho života a našeho rozhodování, který je univerzální a použitelný a platný pro všechny. Není to žádný přirozený zákon, ani obecná lidská práva. Jsou to věci, na kterých se společnost dohodla, není to nic, co bychom ze své podstaty vždycky měli. My křesťané však vycházíme z toho, že je tu Boží zákon a Boží vůle, zákon Boha Stvořitele, který je určen pro celé stvoření. Tu základní normu svého života přijímáme zvenčí, nestanovujeme si ji sami, ale dobrovolně se stavíme pod Boží zákon. A každý sám za sebe se pak podle toho snažíme žít. Děláme to ve vší své křesťanské svobodě, protože víme, že Boží zákon je pro nás ten nejlepší. To, že se tady nepřidáváme k ostatní společnosti, že netrváme na tom, že o sobě budeme rozhodovat až doposledka sami, ale že přijímáme už učiněná Boží rozhodnutí a rady, to není žádná slabost ani pomatenost, ale projev naší svobodné posluš-

nosti. Posloucháme Boha, protože chceme, protože máme tu svobodu, že jako tu nejvyšší autoritu nemusíme poslouchat nikoho jiného. A to je velká svoboda.

Ten Boží zákon, o kterém mluvím, je pro nás shrnut v Desateru přikázání, jak jsme je četli v prvním čtení. Už těch deset bodů je určité shrnutí, výtah toho nejdůležitějšího. Desatero nepokrývá úplně všechno, je řada problémů, zvláště těch moderních, o kterých Desatero nic neříká. Jsou to jakési zobecněné směrovky pro dobrý život před Hospodinem a ty si, křesťane, s jejich dodržováním v konkrétním životě porad, jak umíš.

Má potom ale nějaký smysl chtít těchhle deset rad ještě více zobecnit? Jde to vůbec, vybrat jedno přikázání nebo to nějak shrnout do jedné věty? Je to vůbec k něčemu, přemítat o tom, které z přikázání je nejdůležitější? Trochu to totiž zavání touhou po nějaké univerzální poučce pro život, po nějakém jednoduchém návodu, který by se dal jednoduše použít ve všech životních situacích, a člověk by měl vystáráno. Řekněte mně jenom to jedno nejdůležitější, to si někam napíšu, budu to dodržovat a hotovo. Představa je to lákavá, že by existovalo něco takového, nějaká stará, skrytá, tajemná moudrost, která by řešila hádanku života ve všech jeho zákoutích a odstínech. Takový univerzální kámen mudrců, tajná zaříkavací formule, nějaká zvláštní dovednost nebo dobře strážovaná tajemná moudrost dávných věků, nějaké duchovní cvičení jen pro vyvolené nebo něco podobného. Lidstvo takové univerzální, jedno jediné řešení hledalo mockrát a v různých věcech. Ta představa je skutečně svůdná, ale zároveň velmi nebezpečná. Chtít redukovat život jen na jednu jeho dimenzi, chtít vměstnat celou rozmanitost našich životních situací a problémů do jedné univerzální odpovědi, to je iluze a nesmysl. Univerzální recept na život neexistuje. K životu nám nestačí jedna jediná poučka, jeden jediný zákon. Nelze se řídit ani pouze instinktem, musíme mít nějaká formulovaná pravidla, jinak bychom se tady pobili.

Není tedy ta zákoníková otázka po největším přikázání ze všech další past na Ježíše? Nebylo by nejlepší odpovědět: máš Desatero, a to ti musí stačit? Už velcí židovští učenci té doby se o tom dost přeli. Byli tací, kteří tuhle otázku právě odmítali, že víc než do Desatera už Boží zákon zjednodušit nelze. Nelze říct jednou větou, co Pán

Bůh chce, aby to bylo zcela výstižné a pravdivé. Byli však i jiní, kteří se odvážili na tuhle složitou otázku odpovědět, a ta odpověď byla stejná, jako v našem textu říká Ježíš.

Všimněte si ale, že to není jen jedna věta, jen jedno přikázání. Není to žádná univerzální poučka pro život, není to to dlouho hledané a konečně nalezené univerzální řešení všech našich životních problémů. Jsou to věty dvě, je to dvojpríkázání. Dvě přikázání, která od sebe nejdou oddělit, protože jsou vzájemně propojená. Kdo miluje Boha, miluje také svého bližního, a kdo miluje svého bližního, prokazuje tím také lásku Pánu Bohu. To zobecnění do těchto dvou vět zdůrazňuje oba rozměry, který náš život má, horizontálu i vertikálu, vztah nahoru i vztah do šířky. Chceme-li totiž žít jako křesťané, nemůžeme se vzdát ani jednoho z nich. Křesťan není a nemůže být individualista, nemůže chtít žít na své vlastní triko, nemůže chtít být sám v anonymním davu ostatních lidí. Křesťan nežije jen sám pro sebe. A stejně tak není křesťan ani individualista ve vztahu k Bohu. Jednak se k tomuto vztahu svým životem přiznává; my nežijeme, jako by žádný Bůh neexistoval. A nejde žít ani tak, že bychom se zavřeli do své komůrky a tam si sami zbožně rozjímali nad Bibli, jen já a můj Bůh. Křesťan žije ve světě, a to ve světě před Bohem.

Milovat Pána Boha celým srdcem, duší, myslí, silou, prostě celým člověkem, a milovat bližního svého jako sám sebe. Ani jedno z těchto dvou přikázání nám neříká, jak se to ale v životě konkrétně dělá. Člověk by se o to pokusil, ale jak to mám stíhat, když musím do práce, pak musím nakoupit, musím se postarat o rodinu a ještě o zahradu? Tady začíná složitý a zodpovědný úkol našeho křesťanského života: žít tak, abychom právě v těch běžných věcech, v každodenním rozhodování a skrze ty běžné denní starosti milovali Boha i bližního. Není to nic nad rámec našich každodenních povinností a starostí. Je to způsob, jak je řešíme, jak k nim přistupujeme, jak se na ně díváme. Milovat Boha a bližního v tom, co právě dělám. Protože tohle dvojpríkázání nevyžaduje žádné zvláštní schopnosti, žádný předchozí trénink ani žádné dodatečné vzdělání. Milovat Boha a bližního můžeme, a je to v našich silách. Ale stojí to dost úsilí, vždy znovu konkrétně rozhodovat, jak se to dělá, co to pro mě teď a tady znamená.

Plnit tahle dvě přikázání se nám tak daří tu více, tu méně, také doba nám přeje tu více, tu méně. Žít křesťansky lze, ale úplně jednoduché to také není. Někdy přijde chvíle, kdy si člověk říká: proč já to vlastně dělám? Nebyl by jednodušší život bez všech těchhle přikázání? Nebylo by jednodušší, kdyby to všechno vlastně bylo jedno? Proč to vlastně dělám?

A tady nám naše evangelické porozumění evangeliu říká zásadní věc: Nedodržujeme Boží přikázání proto, abychom si něco zasloužili, abychom si dokázali, že jsme tak dobří, že se do nebe dostaneme pomocí vlastní šikovnosti. Neděláme to proto, abychom za to něco dostali, ale proto, že jsme už předtím něco dostali. Ti, kdo milují Boha a bližního, jsou ti, které si Bůh zamiloval ještě před tím, než vůbec milovat začali. Ti, kdo milují Boha a bližního, to dělají proto, že vědí. Že vědí, odkud a kam jdou, že vědí, podle čeho se smějí řídit. Protože my víme, že Boží přikázání nejsou projevem tvrdé Boží ruky zákona, ale projevem jeho lásky k nám. A my se podle nich chceme řídit, protože víme: Ti milovaní Bohem od začátku, to jsme my. Amen

MODLITBA

Bože, děkujeme za tvá přikázání, podle kterých se smíme v životě řídit. Prosíme tě o sílu a vytrvalost k jejich plnění, abychom žili sami před sebou čestně, před druhými důvěryhodně a před tebou poslušně. Amen

PÍSEŇ č. 483,1–2.7 To jedno mějme stále na paměti

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Bože, náš Otče, děkujeme ti, že ty sis nás zamiloval dříve, než jsme sami byli schopní milovat. Ty jsi Otcem všeho stvoření a miluješ celý svět.

Proto tě prosíme za všechny ty, kterým se život zploštil jen na jednu jeho dimenzi, kteří pro své náboženské přesvědčení nevidí ostat-

ní okolo sebe; i za ty, kteří kloužou pouze po povrchu života a nevidí jeho zakotvení v tobě.

Prosíme tě za všechny, kteří se cítí osamoceni v davu, kdo nemají kamarády a přátele. Buď ty jim přítelem.

Prosíme tě za všechny, kteří pociťují ve svém životě málo lásky. Prosíme, postav jim do cesty někoho, kdo je bude milovat.

Prosíme tě za ty, kdo sami milovat nedokáží, protože jim brání zlé vzpomínky či zkušenosti, protože se v životě tvrdě zklamali. Ukaž jim sílu odpuštění a nového začátku.

Prosíme tě za oblast hospodářství a politiky. To jsou místa, kam jako by láska k bližnímu nepatřila. Prosíme tě, ukazuj manažerům a politikům, jak uplatňovat lásku k bližnímu v globálním rozhodování dnešního světa.

Prosíme tě za všechny ty, kteří rozdávají lásku ve svém povolání: za pečovatele, zdravotní sestry, sociální pracovníky, učitele, charitativní organizace. Posiluj je v jejich práci.

Prosíme tě za naši církev a za náš sbor. I tam jsou místa a chvíle, kdy bychom mohli sobě navzájem ukázat více lásky. Prosíme tě, otevírej nám oči pro potřeby bližních.

A prosíme tě i za naše rodiny. Dej, ať i tam získá láska vrch nad všemi neshodami.

Prosíme tě o to vše ve jménu tvého Syna Ježíše Krista, v němž se ukázala tvoje láska k nám.

Jako tvé děti stojíme před tebou a společně k tobě voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

To ti kladu na srdce, abys bojoval dobrý boj a zachoval si víru i dobré svědomí. (1Tm 1,18a.d–19a)

POŽEHNÁNÍ

Hospodin ti požehná a ochrání tě, Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a bude ti milostiv, Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 485 Král věčný nás požehnej

STOJÍ TO ZA TO?

VSTUPNÍ SLOVA

Ve jménu Boha Otce i Syna i Ducha svatého. Amen

Milost Pána Ježíše Krista, láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi vámi.

Sestry a bratři, vítám vás srdečně na dnešních bohoslužbách.
Žalmista říká:

Zaradoval jsem se, když mi řekli: Půjdem do Hospodinova domu! (Ž 122,1) Haleluja!

PÍSEŇ č. 138 Srdcem celým tebe, Pane

MODLITBA

Pane, ty všechno víš. Víš o našich stínech, o tajných bolestech, o zradách, jichž jsme se dopustili, o nezahojených ranách z minulosti, i o všem, za co se stydíme. Ty víš, jak toužíme po lásce. A ty přicházíš naproti z druhého břehu doprostřed našeho života, do našich všedních zápasů, do těch velkých i do těch malých.

Pane, ty nejenže všechno víš, ale také léčíš, sytíš a ukazuješ cestu. Svou konejšivou přítomností stíráš slzy z očí a povzbuzuješ, abychom nevzdávali cestu vedoucí k životu. Prosíme tě, přijď i dnes doprostřed nás, do našich bohoslužeb a povzbuď nás svým Slovem.
Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO:

První čtení Písma svatého je z První knihy Královské, ze 17. kapitoly, od 8. do 16. verše:

I stalo se k Elijášovi slovo Hospodinovo: ‚Vstaň a jdi do Sarepty, jež je u Sidónu, a usad' se tam...‘

PÍSEŇ č. 638 Díky

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které je i základem kázání, je z Evangelia podle Marka, z kapitoly 12., od 41. do 44. verše:

Sedl si naproti chrámové pokladnici a díval se, jak do ní lidé vhazují peníze...

Sestry a bratři, záleží na úhlu pohledu. Hodně záleží na úhlu pohledu. Obecně platí, že peníze potřebujeme. A čím více jich máme, tím větší se nám otevírají možnosti. Je to samozřejmě příjemné, když v peněžence, na účtu, na výplatní pásce anebo ve sbírce najdete dost peněz. Kdyby každý hodil dva měďáky, jako ta vdova, tak je náš sbor za chvíli bez faráře a na zavření. Peníze jsou potřeba, každý máme nějakou minimální hranici, nějaký minimální obnos, který potřebujeme k zajištění života: ať už svého nebo toho sborového.

To je jeden úhel pohledu. Pak je tu ovšem ještě ten druhý, který v tom příběhu podtrhuje Ježíš. Výška daru, výše finančního obnosu se tady neposuzuje jen ve srovnání s druhými, kdo kolik dal a jestli to stačí, ale Ježíš tu hledí na možnosti jednotlivého člověka. Jde také o srovnání toho, kolik by člověk mohl dát – a kolik skutečně dá. Tenhle úhel pohledu pak nic neříká o bohatství, majetnosti daného člověka, ale vypovídá hodně o jeho velkorysosti, o jeho lásce, o jeho obětavosti. A tady najednou nekončíme u sčítání chladných finančních sum, tady to nevede k vypočítávání, co všechno by se za ty sebrané peníze dalo pořídit, tady se najednou prostřednictvím peněz odkrývají úplně jiné hodnoty: ochota, uvědomělost, obětavost.

Ta vdova hodila do kasičky dva měďáky. Když se to tak vezme, méně už dát nemohla. Měďák byla ta nejmenší mince, přepočteno zhruba na dnešní peníze by to nebyl ani padesátník. Ta vdova hodila do pokladničky necelou korunu. A přece to, co udělala, bylo vzácné

a nevidané. A dnes možná nevidané ještě více: nedala z toho, co jí přebývá, co může odevzdat, protože to nebolí, protože doma ve slavníku mám ještě dost. Dala ze svého nedostatku. Víc neměla. Nemohla dát víc. V pohledu zvenčí dala částku naprosto směšnou až trapnou.

V židovském vyprávění je velmi podobný příběh, který jde ještě kousek dál: za knězem přijde vdova, že chce darovat hrst mouky, protože peníze vůbec nemá. Kněz ji vyhodí, že to je hloupost. Bůh mu pak ale ve snu řekne: Neopovrhuj tím darem a přijmi ho. Je to, jako kdyby obětovala sama sebe.

Dva měďáky – ona je to vlastně trapná suma i v pohledu toho, kdo to daruje. Na místě té vdovy by si možná leckdo řekl: tohle je tak trapně málo, že to stejně nikoho nevytrhne, tak co, nechám si to, však jsou bohatší, ti něco dají. Jenomže ta vdova šla a ty dvě mince tam hodila. Obě.

Dva měďáky – to je důležitý detail, který ukazuje její charakter: ona totiž vlastně mohla dát ještě míň. Mohla hodit jen jeden měďák a druhý si nechat. A nikdo by nemohl říct ani ň: kdo z nás by daroval polovinu z toho, co má? Už to by byla nerozvážnost a velké riziko, existenční ohrožení. Jenomže ta vdova tam hodila všechno. Všechno, co měla ten den pro svoji obživu. Sto procent. Zbavila se i té poslední maličké jistoty a vydala se naprosto všanc Božímu milosrdenství v takové lehké zbožné naivitě, že už to nějak dopadne. Neudělala to nijak okatě, nikdo by si toho asi nevšiml, nedělala to pro ocenění. Byl to jeden z těch tichých, skromných, nenápadných momentů našich dějin, které se sice naštěstí stále dějí, ale které dějiny zcela přehlédnou. Tichá, samozřejmá obětavost jedné bezejmenné vdovy. Kolik takových tichých a obětavých lidí máme okolo sebe a často je ani nezaregistrujeme?

Ale když už jsme si alespoň této vdovy všimli, vzbuzuje ten její čin – vedle nechápavého kroucení hlavou – také další otázky: Stálo jí to za to? Stál jí ten kostel, synagoga, sbor, církev za to? Opravdu měla svůj sbor, svou církev, svého Boha tak ráda? Anebo tam vhodila své dva měďáky v důvěře, že se jí to někde vrátí? Že to bude moci jednou vykázat, že taky přispěla? Že bude mít nárok alespoň třeba na zbožný pohřeb? Co si od toho slibovala?

A co si slibujeme my, když dáváme do sbírky, když platíme salár? Co čekáme? Proč tam vlastně vůbec ty peníze dáváme? – Sestry a bratři, rozhodně tady teď nechci kázat členům našeho sboru o tom, že máme dávat ještě víc. Nikdy bych se neodvážil říct, že naše sbírky či saláry jsou malé. Nechci mluvit o tom, kolik do sborové pokladničky dáváme, ale o tom, proč to tam dáváme.

Ono hodit něco do pokladničky a jít, je vlastně velmi jednoduché. Člověk upustí peníz, ono to cinkne nebo zašustí, a je to. Vyřízeno. A jsme na to tak nějak zvyklí, protože máme v životě hodně situací, kdy prostě jen zaplatíme a dál se nestaráme, protože se stará někdo jiný. Začíná to třeba jízdou na autobus – zaplatíme a pak už jen chceme vystoupit v požadované stanici; pak tu máme všechna možná pojištění, která si platíme právě proto, abychom se nemuseli starat, kdyby se něco stalo, a vlastně jakékoli jiné služby. Zaplatíte a čekáte, že dostanete hotový výsledný produkt. Zaplatíte si za kadeřníka a pak už můžete jen žasnout, kdo to na vás ze zrcadla kouká. Však ono to zase doroste...

S penězi ve sbírce nebo se salárem to může být podobné. Proč to platíme? Je za tím obětavost, láska ke sboru, anebo čekáme ještě něco dalšího? Proč lidé dávají církvi peníze? Ze zvyku? Nechtějí si leckdy – třeba skrytě – také něco zaplatit nebo předplatit? Klidné svědomí třeba, nebo křesťanský pohřeb? Nebo spásu? Tak to leckdy skutečně může být, ale předpokládám, že velké většině z vás takové přemýšlení nesedí. Tady přece totiž nejde jen o ty peníze. Tak jako té vdově nešlo jen o peníze. Ty peníze jsou výrazem něčeho širšího, něčeho hlubšího. Ty peníze jsou přece výrazem celého vztahu ke sboru, k lidem, ke sborovým prostorům, a ano – také k Pánu Bohu. Křesťanská víra se týká celého křesťanova života, a tedy také jeho peněženky. Ale právě nejen jeho peněženky. V církvi nejde, anebo by nemělo jít, jen o peníze.

V případě té vdovy byly ty dva droboučké měďáky symbolem pro její celé živobytí, ona do té kasičky vhodila doslova celý svůj život. A tak je potřeba při přemýšlení o tom, co sboru a církvi dáváme a proč, ten pohled rozšířit. Nejde jen o peníze. Přispět se dá i jinak. Různě. Podle toho, co kdo z nás umí. A tady už se to nedá vyčíslit, kdo kolik dává. Tady už nerozhoduje množství, kvantita, ale kvalita. Tady už rozhoduje to, jaké má kdo možnosti a schopnosti, jaké má kdo ob-

darování a zda je ochoten je aspoň někdy, aspoň někde dát do služeb sboru, ostatním lidem, Pánu Bohu.

Na místě tady tedy není otázka: Tak mně řekněte, kolik mám dát, abych zůstal členem církve, abych zůstal i letos křesťanem. Spíš si každý musí sám ze sebe položit otázku: Stojí mně ten náš sbor, stojí mně ta církev za to? Stojí to za tu námahu? Stojí to za to, abych i já přispěl svojí – byť malou – troškou do našeho sborového mlýna?

Odpověď si musí dát každý sám. A třeba vám při tom bude dobrým příkladem a povzbuzením ta vdova, které to za to stálo a obětovala celé své živobytí. A třeba vám bude ještě větším povzbuzením to, že i Pán Bůh si položil tuhle otázku a dal na ni ve svém Synu zcela jednoznačnou odpověď. Také vložil sám sebe. Zcela, až do konce. A to je zdrojem naší energie a síly v čemkoli, co děláme. Pro sbor, pro druhé i pro sebe: Pánu Bohu za to stojíme. Amen

MODLITBA

Pane Bože, děkujeme ti, že ti stále znovu stojíme za to, aby ses k nám skláněl. Prosíme, dej, ať dokážeme rozeznat, co v životě stojí za to. A dej, ať máme odvalu do toho investovat čas, peníze i energii. Amen

PÍSEŇ č. 550 Až potud nám pomáhal

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Bože, tobě stál náš svět za nejvyšší oběť. Proto tě prosíme: rozpomeň se na svůj svět a nezapomínej na nás.

Prosíme tě za ty, kteří volají po vykoupení; i za ty, kteří ztratili smysl života či propadli zoufalství.

Prosíme tě za ty, kteří volají po odpuštění; i za ty, kteří nedokáží odpustit.

Prosíme tě za ty, kteří volají po lásce; i za ty, kteří skutečnou lásku nikdy nezakusili.

Prosíme tě za ty, kteří volají po spravedlnosti; i za ty, kteří rozhodují o tom, co je spravedlivé.

Prosíme tě za ty, kteří volají po naději; i za ty, jejichž naděje se zhroutily.

Prosíme tě za ty, kteří volají po lepším pořádku ve světě; i za ty, kteří mají ve svých rukou moc nad starými pořádky.

Prosíme tě za ty, kteří volají po klidu; i za ty, kteří okolo sebe dělají velký rámus.

Prosíme tě za ty, kteří volají po štěstí; i za ty, kteří podléhají velkému smutku.

Prosíme tě za ty, kteří již nemohou ani volat. Prosíme tě, buď zvláště tam, kde je lidem nejhůře. Vždyť tvé milosrdenství nemá hranice a žádná lidská bída není tak veliká, abys ji nedokázal utěšit a změnit.

Prosíme tě o to vše ve jménu tvého Syna a našeho Pána Ježíše Krista, který prošel i tím nejhorším, a zvítězil. V jeho jménu k tobě společně voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Zpívejte Pánu, chvalte ho z celého srdce a vždycky za všechno vzdávejte díky Bohu a Otci ve jménu našeho Pána Ježíše Krista. (Ef 5,19b–20)

POŽEHNÁNÍ

Hospodin strážce tvůj, Hospodin zastínění tvé tobě po pravici. Nebude bít na tě slunce ve dne, ani měsíc v noci. Hospodin tě ostříhati bude ode všeho zlého, ostříhati bude duše tvé. Hospodin ostříhati tě bude, když vycházeti i vcházeti budeš, od tohoto času až na věky. Amen

PÍSEŇ č. 489 Tvé požehnání, dobrý Otče

SEZNAM ČTENÍ PÍSMĀ SVATÉHO

		strana
1. Mojžíšova	37,3–11	23
2. Mojžíšova	20,1–17	86
První Královská	17,8–16	94
Kazatel	3,1–8	29
Izajáš	35,1–10	74
Matouš	2,1–18	8
Marek	1,1–8	1
Marek	4,30–41	61
Jan	12,23–28	42
Skutky	2,1–17	56
Skutky	16,16–25	67
Římanům	9,31–10,4	80
1. Korinským	15,1–11	48
2. Korinským	11,23–28	16
Židům	3,1–6	36

SEZNAM TEXTŮ KÁZÁNÍ

		strana
2. Mojžíšova	1,8–21	1
Matouš	1,18–25	23
Matouš	2,3–6	8
Marek	12,28–34	86
Marek	12,41–44	94
Lukáš	4,1–13	36
Lukáš	24,36–48	48
Jan	13,12–17	42
Skutky	2,17–18	56
Skutky	3,1–10	74
Římanům	8,12–17	61
Římanům	9,1–5	80
2. Korintským	6,2	29
Efezským	1,3–14	67
Filipským	3,13–14	16

OBSAH

		strana
1. Hebrejské porodní báby (adventní)	Pavel Prejda	1
2. Proč zrovna v Betlémě (vánoční)	Jiří Gruber	8
3. Konec občanského roku	Daniel Henych	16
4. Novoroční vánoční snění	Tomáš Trusina	23
5. Každá věc má svou chvíli	Zdeněk Bárta	29
6. Ďábel v nedbalkách (postní)	Tomáš Trusina	36
7. Sluha naším vzorem? (postní)	Daniel Henych	42
8. Dotkněte se mne a přesvědčte se (velikonoční)	Emanuel Vejnar	48
9. Svatodušní	Jiří Gruber	56
10. Vytáhněte plachty	Emanuel Vejnar	61
11. Chvála Boží slávy	Dagmar Férová	67
12. Ve jménu Ježíše Krista Nazaretského	Aleš Mostecký	76
13. Apoštolova prosba „za národ svůj“	Aleš Mostecký	80
14. Největší přikázání	Petr Gallus	86
15. Stojí to za to?	Petr Gallus	96

SBÍRKA KÁZÁNÍ PRO ČTENÉ SLUŽBY BOŽÍ (ISSN 0231-7419)
Vydává Českobratrská církev evangelické v Praze pro vnitřní potřebu ČCE. Redakce
Mgr. Jan Trusina, Mgr. Emanuel Vejnar, PhDr. Gabriela Fraňková Malinová. Tiskne
M.I.B. production service s.r.o., 166 11 Praha 6, Papírenská 1. Objednávky přijímá
a rozšiřuje ČCE, Jungmannova 9, p. příhr. 466, 111 21 Praha 1, telefon redakce
224 999 236, e-mail: frankova@e-cirkev.cz, <http://www.e-cirkev.cz>

